



**KATOLIŠKI MISIJSKI**

*Las Misiones*  
1964 - XXXVIII



*Católicas 1964*  
JULIJ-AVG. - 7/8





Tržišče v glavnem mestu nove afriške države Čad, z imenom Fort Lamy. Tam deluje slovenska misijonarka s. Marija Silvester.

# NOVA URA MISIJONSTVA

Kardinal Gregor Peter Agagianian, predsednik misijonskega vodstvenega organizma in eden izmed štirih moderatorjev koncila, je za lansko misijonsko nedeljo podal za Osservatore Romano izjavo, ki jo tu priobčujemo v nekoliko skrajšani obliki.

Značilnosti sodobnega misijonstva so tele: Skoro povsod se utrjujejo misijonski uspehi zadnjih desetletij, in sicer s tem, da se vzpostavlja redna domača hierarhija, da se imenujejo domači škofje in da se temeljito vzgajajo domači duhovniki in laiki. Cerkve po misijonskih deželah so se silno naglo razvile, hitreje, kot bi se to še pred enim desetletjem dalo napovedati. Delo misijondrjev je rodilo sadove, kakor so predvidevali in nakazovali zadnji papeži, od Benedikta XV. (1914 - 1922) dalje. Prav misijonske okrožnice teh popežev so vsemu misijonskemu apostolatu dale smer in cilje. In ti cilji so bili po večini doseženi.

## SPREMENJENI SVET

Tudi zunanji vplivi so pospeševali nagli razvoj Cerkve v misijonskih deželah. V zadnjih 15 letih je „tretji svet“ izredno napredoval. Omenjam le politično neodvisnost, napore za ljudsko izobrazbo, industrializacijo, prenovitev domačih kultov, reševanje socialnih problemov, kar bo imelo ogromne posledice. Pomislimo samo na tisočletja staro vprašanje kast v Indiji ali na mnogodrževstvo v Afriki; vlade so jih rešile hitro in v nekakem „krščanskem duhu“. Ti dogodki so pospešili razvoj Cerkve v afro-azijskih deželah; vsekakor bi do tega razvoja tudi sicer prišlo, le da nekoliko kasneje. Misijoni dobivajo novo podobo, podobo mladih Cerkva, mladih po trajanju in po moči in zmogljivosti. S tem nočem reči, da so odpravljeni vsi problemi. Nasprotno, dejal bi, da smo šele sedaj — po stoletju junaškega pionirskega dela in temeljitih priprav — dosegli izhodni položaj, ki nam omogoča oznanjanje evangelija nekrščanskemu svetu z vso močjo.

## NOVA IZHODIŠČNA POSTOJANKA

Predvsem so danes misijonske Cerkve rešene obremenitve kolonializma, zgodovinskega pojava, ki ga želja in volja misijonarjev ni mogla spremeniti. Sicer je kolonializem tudi pripomogel k prodoru krščanstva v zaprte in sovražne prostore, prav tako pa je bil tudi vzrok tožbe proti misijonom, dasi se Cerkev, napredujoč po poteh, ki so jih odprle kolonialne sile, nikdar ni z njimi enačila ali se jim podvrgla. Pa naj je bilo kakor koli — danes spadajo ti očitki v preteklost. Celo voditelji novih držav priznavajo danes Cerkev in njeno delovanje.

Drugi element novega izhodnega položaja so prav te polne državljanske pravice, ki so jih mlade države v Afriki in Aziji priznale Cerkvi; tam jo

sedaj vodijo domači škofje in duhovniki in pod njihovim vodstvom sodeluje s svojim socialnim delom pri gradnji teh dežel.

Končno razumemo danes mnogo bolje — tudi po zaslugi študij zadnjih let —, kakšna naj bo potrebna „prilagoditev“, ki naj da Cerkvi tak obraz, da ga bodo ljudje teh dežel razumeli. Ta prilagoditev ne sme biti zgolj zunanja, golo posnemanje, ki ostaja na površini in ne doseže duš. Ker se to pod tem nazivom le prerado razume, mi izraz „prilagoditev“ ni všeč. Po zgledu znane prilike o kvašenemu testu bi rajši govoril o prekvašenju od znotraj. O „prilagoditvi“ na področju teologije, filozofije, umetnosti in književnosti se more opravičeno govoriti le, če to pomeni, da se prebujajo sile, ki se znajo pristno in obenem krščansko izraziti v oblikah domače kulture. To je predvsem naloga domačih kristjanov, in vemo, da ljudje to nalogo danes povsod močno občutijo.

## ZAČETEK PRAVEGA SVETOVNEGA MISIJONSTVA

To bi torej bil izhodni položaj misijonov za bodočnost. S tega gledišča je bilo vse misijonsko delo zadnjih stoletij le priprava, predigra za pravo misijonsko delo, ki ga je še treba opraviti. Na žalost se to rado pozablja. Gledamo na že dosežene uspehe in komaj pomislimo na to, da pomenijo kaj malo v primeri z nepreglednimi množicami nekrstjanov, ki so še zunaj Cerkve. Če izvzamemo nekaj dežel ali ljudstev, smo gmoto nekrstjanov komaj načeli, in apostolske uspehe smo dosegli samo med ljudstvi, ki v kulturi ne stoje visoko ali pa niso organsko vključena v celoto nekrščanskih ljudstev.

Delo, ki nas čaka, je zato nedvomno neskončno večje od tega, ki je že opravljeno, dasi so se misijonarji trudili do skrajnih meja zmogljivosti. To bi rad izrecno poudaril. Misijonske družbe so često z junaško velikodušnostjo, ponižnostjo in pripravljenostjo na žrtve resnično zastavile vse svoje sile za misijonsko stvar in so tiho ustvarile pogoje za nov razvoj. A te družbe so vedno trpele pomanjkanje moči in sredstev. Z malim so morale toliko narediti. Danes si sploh ne moremo misliti, da bi se misijonsko delo Cerkve moglo nadaljevati s tako omejenimi silami.

Prepričan sem, da so misijoni dosegli odločilno točko svojega razvoja in napredovanja. Doslej je šlo za to, da se zasedejo določeni položaji, da se zgrade oporišča v določenih deželah in pokrajinah in postavi vidno ogrodje Cerkve. To je bilo hitreje doseženo, kot se je dalo predvidevati. Zdaj pa se mora začeti dejavnost z mnogo večjimi učinki na globino, če hočemo nekrščanski svet res spreobrniti. Moči in sredstva, ki smo jih doslej dajali misijonom na razpolago, ne zadoščajo. Ne gre več za to, da raziskujemo pokrajino in postavljamo oporišča, sedaj je prišel čas, da razširimo vpliv Cerkev in da oznamimo Kristusov nauk vsem ljudem.

## ZGODOVINSKA URA

Pa tudi nekrščanski svet Azije in Afrike je došel do pomembnega križišča svoje zgodovine. Odločno se je odpravil na pot modernega napredka.



Prefekt kongregacije za širjenje vere kardinal Agagianan, v družbi s črnimi obiskovalkami.

Ljudstva so se prebudila. Mudi se jim, da dobe nazaj izgubljeni čas. Njihov politični razvoj, ki jih je v desetih letih vodil iz kolonialnega položaja v neodvisnost, je samo najbolj vidna plat tega burnega razvoja. V resnici se preoblikuje vsa socialna in kulturna zgradba teh ljudstev. Prav to naglo preoblikovanje povzroča neredko hude duhovne krize: cela ljudstva izgubljajo zaupanje v svoje verske nazore. Nравne vrednote, ki so veljale stoletja, se razkroje v prav kratkem času. Širita se uživanjaželnost in nenravnost — na žalost sta zelo pogosto zapadnega izvora. Ljudi privlačijo materialistični sistemi, kot je marksizem, ki obljublja rešitev vseh težav v najkrajšem roku.

Tu imajo izpolniti važno nalogo stara, nekrščanska verstva. Preprečila naj bi, da zgube ljudje teh dežel vsako versko podlago in zapadejo praktičnemu materializmu. Za dolgo pa to verstva niso dorasla razvoju. Zato smo sedaj dosegli odločilno točko, kjer se mora začeti nova misijonska dejavnost s čisto novimi sredstvi in daleč prekositi dosedanje. Resnično smo v zgodovinski uri misijonstva: Preteklost je bila priprava — in že prav kmalu je lahko prepozno. Kajti če nekrščanska ozemlja zapadejo uživanjaželnemu materializmu, jih bo le težko pridobiti za evangelij.

## NAŠ ODGOVOR

Ali bo krščanski svet razumel klic te ure in nanj odgovoril? Predvsem tole: ta klic je namenjen vsemu krščanskemu svetu, ne le katoličanom; kajti odgovornost za zveličanje nekrščanskega sveta imajo vsi kristjani. Zato sem tega mnenja: prvi odgovor, ki ga kristjani morajo dati na ta položaj, ustvarjen po božji Previdnosti, je ta, da se zopet zedinijo „v eno čredo z enim pastirjem“. Dokler smo razcepljeni, nikakor ne more razglašanje evangelija med nekatoličani doseči polne učinkovitosti. Na poti do te edinosti smo v zadnjem času dosegli velik napredek.

Dotlej da pride do te trdne edinosti, moramo nadaljevati z misijonskim delom, kolikor moremo; zdaj se mora končno vsa Cerkev zavedati pomena tega dela. Prej so ljudje na splošno mislili o misijonih kot o ustanovi, ki je na skrbi določeni skupini duhovnikov. Celota Cerkve v svoji organizaciji (škofije in župnije, škofje, duhovniki in laiki) se je za misijone zanimala samo na nekatere dni v letu in še tedaj le toliko, da je oddala nekaj denarnih prispevkov in izmolila nekaj molitev. Danes je popolnoma nemogoče, da gre na ta način naprej. Danes morajo vsi, ki so krščeni, čutiti in živeti svojo temeljno dolžnost za širjenje vere.

Drugi Vatikanski cerkveni zbor ima tu gotovo veliko nalogo: vso Cerkev mora postaviti v misijonsko stanje. Še je treba razpravljati o vprašanjih, ki so s tem zvezana, že zdaj pa lahko ugotovimo, da je misijonska misel bistveno vplivala na potek koncila in na zadržanje koncilskih očetov — najmanj toliko kot ekumensko vprašanje. Koncil je pač neprestano prelivanje izkušenj in zamisli, razpravljanje in dokazovanje, srečavanje in preskušanje; je kot tipanje vseh nalog, ki Cerkev čakajo.

## MISIJONSKA MOBILIZACIJA

Škofje so se zavedali odgovornosti, ki jo vsi imajo do celotne Cerkve in obeh njenih največjih problemov, namreč zopetnega zedinjenja in misijonov. To zelo veliko pomeni. Zakaj če so vsi cerkveni pastirji trdno prepričani o škofovski solidarnosti, ki jih med seboj povezuje, in o skupni odgovornosti za probleme celotne Cerkve, potem resnično lahko rečemo, da je temeljita rešitev problema misijonske pomoči zelo blizu.

V teh dneh je v koncilski dvorani na vrsti shema o Cerkvi, to se pravi: govor je o naravi Cerkve. Pri teh posvetih se vidi, kako drži to, kar je pred enim letom tedanji milanski nadškof in kardinal, sedanji papež Pavel VI. izjavil na tretjem misijonskem študijskem tednu v Italiji: „Če se Cerkev zave sebe, potem pošlane misijonska“. Prav zato nudi dokaz koncil. Doumetje tega, kaj Cerkev dejansko je, je samo po sebi pognalo v gibanje misijonsko dejavnost, in to s tako silovitostjo, kakršne najbrž nihče ni mogel predvideti. Zato bi želel samo, da se po vsem katoliškem svetu zbudi zavest o tem, kaj Cerkev, ki ji po krstu vsi pripadamo, v resnici je. Ta zavest naj žene v brezkompromisno izvrševanje Kristusove zapovedi: „Pojdite in oznanjajte evangelij vsemu stvarstvu!“

# JUŽNI VIETNAM V VIHARJU

PO RAZNIH VIRIH SESTAVIL A. G., BUENOS AIRES

## *Budisti in katoličani*

Budizem je prišel v Vietnam po ovinku preko Kitajske, prav tako kot sta od tam prišla konfucionizem in taoizem. Nastala je mešanica iz vseh treh. Praktičnih budistov je med 15 milijoni prebivalcev v Vietnamu od 20% do 25%. Večina ljudi pa je še vdana češčenju prednikov in duhov (animizmu).

Ko so l. 1954 napravili Vietnam za samostojno državo in ga obenem razpolovili, je bilo katoličanov 8% do 10%. Njihov prispevek kulturnemu življenju pa je bil in je precej večji, kot bi se moglo soditi po številu. Dobrodelnosti in vzgoji so posvetili mnogo več pozornosti kot druge verske skupine. Med njimi je zraslo lepo število izobražencev s sposobnostmi za javno življenje. Okoli druge svetovne vojne ni bilo v Vietnamu bolj vplivnega človeka kot nekdanji guverner in minister NGO DINH DIEM, ki je nato postal predsednik vlade in je 2. novembra 1963 tragično poginil.

Vojska od 1946 do 1954 je napravila jasno razliko med vietnamskimi katoličani in budisti. Prvi so se pokazali kot resnični nasprotniki komunizma. Po l. 1954 je bilo med 900.000 Vietnamci, ki so prebežali s komunističnega severa, nad 600.000 katoličanov. Razumljivo je, da se je vlada južne republike v boju na življenje in smrt s komunizmom oprla nanje. To pa je v naprednejših in bolj občutljivih budistih okrepilo občutek manjvrednosti.

## *Budistični prerod*

Že med obema svetovnima vojnama so nekateri vodilni budisti skušali budizem versko in kulturno dvigniti. Novega pogona je dobilo to gibanje na prvem svetovnem budističnem kongresu na Ceylonu l. 1950. L. 1953 je prišlo do ustanovitve „Splošnega združenja vietnamskih budistov“ z lastno zastavo. Ta organizacija je dajala pogon lanskim nemirom. Po sodbi njenega podpredsednika MAI THO TRUYEN je bilo l. 1962 včlanjenih ok. 3000 boncev, 600 boncinj in 1 milijon laikov. Po vladnih podatkih jih je bilo le nekaj nad 400.000. Večina pristašev je bila iz srednjega Vietnama, sedež združenja pa je v HUE, stari prestolici. Na čelu organizacije je po imenu 80-letni bonec THIC TRI TIEN KHIET, odločilna osebnost pa je 41-letni bonec THIC TRI QUANG, ki je sodeloval v osvobodilnem gibanju proti Francozom.

## *Zaostalost budistov*

Zapostavljenost, ki so jo posebno čutili voditelji združenja, je predvsem posledica okorelosti budizma in ozkih pogledov prejšnjih rodov. Ti niso ustanovili v Vietnamu niti ene bolnice niti zavetišča za gobavce in so zanemarili vzgojo mladine. Še l. 1962 so sami navedli, da je po njihovih šolah 18.000

učencev, medtem ko je bilo samo po katoliških šolah v saigonski nadškofiji 68.000 katoliških in 24.500 nekrščanskih učencev. Vendar so budisti s podjetnostjo in z izdatno podporo Diemove vlade popravili svoj položaj.

### *Preganjanja budistov ni bilo*

Že maja 1963 so se tuji časnikarji lahkomišelnost zanesli na splošne pripombe budističnih govornikov in poročali, da imajo med višjimi uradniki in oficirji katoličani večino. To so budistični voditelji sami preklicali.

Preganjanja budistov ni bilo. Pač pa je bila vlada preveč občutljiva za kritiko, tudi od katoliške strani. Z nezaupanjem je opazovala naraščanje Splošnega budističnega združenja z njegovo strumno organizacijo in politično izkušenimi voditelji. Prišlo je do spopada v Hue (8. maja 1963), ko je šlo za to, da tudi budisti priznajo zakon o državnih zastavi. Tekla je kri in vlada ni hotela izraziti obžalovanja niti napraviti koraka v smeri sprave. Protestno gibanje se je razširilo še na Saigon. Predsednik je zastopnike budistov sprejel šele 15. maja. Predložili so mu pet zahtev. Okoli teh so se v naslednjih treh mesecih gibala vsa pogajanja, demonstracije, propaganda in tudi samomorilni požigi bonceev. Zahteve so bile te: prepoved zastave naj se odpravi; sprememba pravnega položaja budističnih organizacij (ker budisti ne tvorijo „Cerkve“, so spadali le pod zakon o splošno koristnih ustanovah iz l. 1950); dve zahtevi glede „teroriziranja“ budistov in polne verske svobode (povod za to so dali krajevni spopadi, ki naj bi se po l. 1959 zgodili v treh od štiridesetih vietnamskih provinc); zahteva, da vlada prevzame odgovornost za krvave dogodke v Hue. (To je bila odločilna zahteva. Na Daljnem Vzhodu je tako priznanje zadnje, kar se more zahtevati).

### *Boj budistov proti vladi*

Do 8. maja niso imeli budisti nobenega trdnega razloga za pritožbe. Polej so jih našli v ostrih policijskih ukrepih proti demonstrantom 8. maja in 3. junija v Hue in 17. julija v Saigону. Tudi simpatije dotedaj neopredeljenih so se zaradi tega nagnile na njihovo stran. Budisti so znali spretno vpreči v svoj voz vse nezadovoljnejše.

Bonci so ustanovili Odbor sekt za obrambo budizma in začeli z organiziranim rovarjenjem proti vladi. Časnikarskim poročevalcem so dobavljali novice. Vnaprej so jih obvestili o samoru Quang Duca 11. junija s sežigom in o drugih demonstracijah in jim naročili, naj prineso s seboj fotografske in filmske aparate. Izvajali so propagandistično učinkovite gladovne stavke in zbiranja proti policijski prepovedi. Tuji tisk je potem obširno poročal o nastopih policije, komaj pa je objavil druge pojave: napad mladinske tolpe s kamni na policijo, demonstracijo invalidov, žrtev komunistične gverile, proti budističnim postopkom itd. Večina poročevalcev je prezrla dejstvo, da je veliko krepkih in zgovornih bonceev, ki so demonstrirali proti vladi, oproščenih vojaške službe in to med vojno, ko gre za obstoj države.

Junjski sporazum je bil brez moči. Vladni napori v juliju in avgustu za pomirjenje so propadli. Na obeh straneh je vladalo nezaupanje. Nepremišljene izjave gospe Ngo Dinh Nhu so vzbudile odpor tako med budisti kot med katoličani.





Voditelji prekucuškega gibanja v Južnem Vietnamu. Četrti od leve je 80 letni bonc Thič Tien Kbiet, predsednik „Združenja vietnamskih budistov“. Vodilna osebnost pa je 41 letni bonc Thič Tri Quang, tretji od desne.

Kmalu je bilo jasno, da je cilj budistov zrušenje vlade. Do viška nasprotij je prišlo 21. avgusta, ko so vladne čete zasedle pagodo XA-LOI v Saigonu — glavni stan nemirov —, dve pagodi v Hue in še nekaj drugih.

#### *Zadržanje katoličanov*

Med tem sporom so bili katoličani v težkem položaju. Budističnim rojakom so želeli svobodo, obžalovali so pretirane policijske ukrepe in niso odobraval postopanja tistih cerkvenih oseb, ki so si od naklonjenih režimskih uradnikov znali pridobiti koristi.

Katoličani pa so spoznali tudi, da o preganjanju budistov ni govora in da ima njihovo gibanje politične cilje. Niso mogli odobravati, da so budistični voditelji hujskali pristaše k nezakonitim in izzivajočim demonstracijam in da so jim celo dovolili samomore.

Za kulisami so katoličani poskušali doseči spravo. Saigonski nadškof Pavel van Binh je izdal 16. junija pastirsko pismo, v katerem je razložil katoliška načela. Poudaril je, da Cerkev ne more biti odgovorna za državne odredbe in da so verniki dolžni spoštovati pravico vsakogar do svobode vesti in bogoslužja. 18. avgusta je v novi okrožnici priporočal sporazum v pravič-

nosti in ljubezni, obenem pa je protestiral proti poročilom tujega tiska, ki so krivdo za dogodke podtikala katoliški Cerkvi.

### *Papeževo stališče*

Sveti oče je v avdienci 3. avgusta govoril vietnamskim študentom. Zdi se, da je s previdnimi izrazi hotel dati vladi namig za zmernost. 28. avgusta je na „vse vietnamsko ljudstvo“ naslovil pismo in v njem izpovedal svojo skrb zanj. V pismu saigonskemu nadškofu, ki so ga 15. septembra prebrali v vseh cerkvah obširne nadškofije (550.000 katoličanov) izjavlja papež, da je s skrbjo in bolečino sledil krvavim dogodkom. V tolažbo mu je, da se Cerkev v Vietnamu na vse načine trudi, da bi prišlo do sprave, in opozarja vladajoče in državljane na vrednost in učinkovitost evangeljskih načel pravičnosti in ljubezni.

Te objave skupaj s pozivom vodstva Katoliške akcije so pripomogle, da so se budisti mogli zavedeti resničnega položaja: Cerkev obžaluje prepir, se ne postavlja za vladne postopke in hoče, da se spoštujejo pravice vsakega Vietnamca, bodi kristjan ali budist. Značilno je, da je državna cenzura črtala nekaj besed v papeževi poslanici in da državna tiskovna agencija ni priobčila papeževega pisma nadškofu Dinhu.

Pa tudi budistični voditelji niso v javnosti omenjali predsednikove verske pripadnosti in so ponovno povedali, da ne gre za spor s Cerkvijo, temveč z vlado.

### *Škodljive posledice spora*

Nelogično in nepravilno bi bilo Cerkvi naprtiti odgovornost za napake vlade, katere predsednik je katoličan. Na žalost sta se logika in pravičnost kaj malo upoštevali. Tuji tisk je neprestano trkal na katolištvo predsednika Diema in njegove družine in ponavljal, da je predsednikov brat nadškof v Hue. Posledice so se pokazale v deželi sami. Nekateri starši so preklicali svojo pripravljenost za krst otrok; marsikateri kandidat za krst ni več prišel k pouku; v pokrajini Hue so bili duhovniki in verniki javno zasmehovani.

Škoda je velika in sta jo zakrivila obe strani. Budisti so brez zadostnega razloga razmajali trdnost države, ki se s komunisti bori za obstoj; vlada pa je brezobzirno potlačila vsako mnenje, ki se z njenim ni skladalo.

### *Zrušenje in uboj predsednika Diema*

Ameriška revija Time je še 1. novembra 1963 ugotovila, da se Vietnamci hrabro bore proti komunističnim partizanom in pristavila: „Počakati moramo, kako se bodo držali v drugi, politični vojni, ki jo Združene države vodijo z Diemovo vlado.“ (Že avgusta je Mao Ce-tung dejal: „ZD bodo Diema kot svojega dirkalnega psa zamenjale, če ga ne morejo več rabiti.“) Ni bilo treba dolgo čakati. Še istega dne so se vojne edinice upre in so obstreljevale vladno palačo. Predsednik Diem in njegov brat Nhu sta pobegnila. Naslednjega dne, na vseh vernih duš dan, sta šla v cerkev sv. Frančiška Ksaverskega v okraju Colon. Po enourni molitvi sta sama sporočila upornikom, kje sta. Odpeljali so ju v oklopnem vozu. Eno uro kasneje je radio objavil njuno smrt. Ubili so ju uporniki, po svetu pa razširili vest, da sta se sama usmrtila.



Moderna Xa-Loi pagoda v Saigonu, za katere gradnjo je Diemov režim bistveno prispeval, je bila središče prekucniškega gibanja boncev proti vladi: z ostrejšij in oken pagode so dvigali mase proti državnemu vodstvu.

Podobnost z zasedbo pagod v avgustu je le navidezna. V pagodah so bonci razmnoževali komunistično propagandno gradivo, skrivali orožje, iz njih vodili demonstracije.

### *Položaj je resen*

Poročilo iz Saigona konec l. 1963 opisuje položaj v Vietnamu kot resen. Množice se sicer predajajo novim svoboščinam; vse staro je razbito, novo pa še ni rojeno. Na odločilna dejanja so pripravljene samo komunisti. Poslužujejo se vseh sredstev: gverile, propagande, sabotaže, strahovanja, razcepljanja nasprotnikov, govoric, obljub, hujskanja. Misijonarji, ki so pred 10 leti zapustili Kitajsko, primerjajo položaj s časi, ko so tam prevzemali oblast komunisti, in ugotavljajo presenetljive sličnosti.

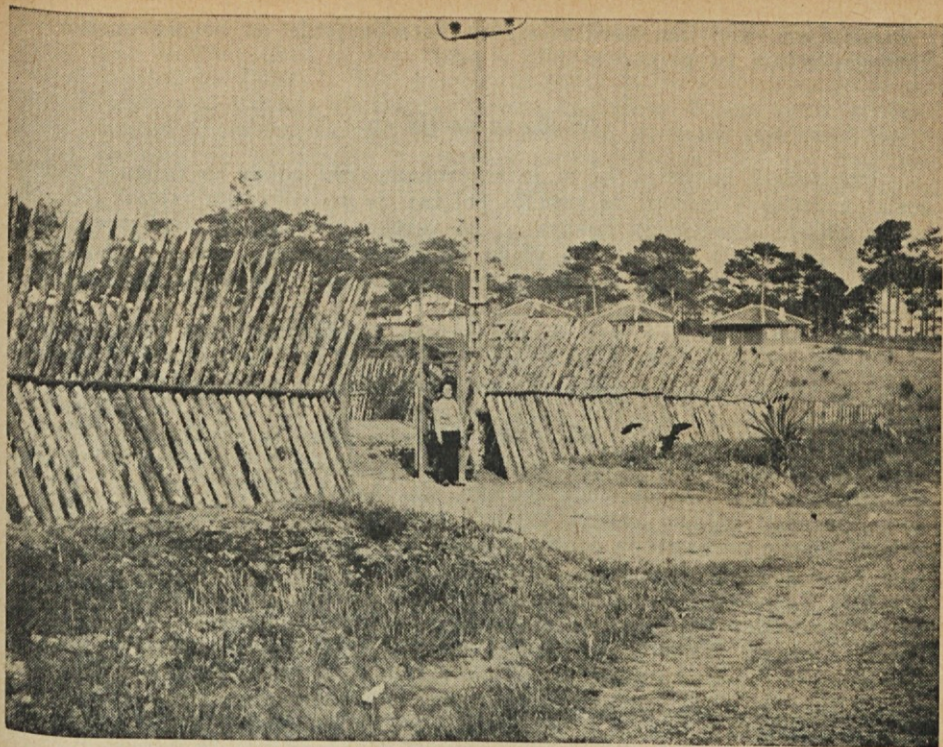
### *Nevarnost za Cerkev*

Divja boj na vseh frontah in se čuti celo v cerkvenih organizacijah. Kdo v dejanjih kaže, da je poleg vabeče ideologije komunističnega materializma, ki stoji mnogo višje kot zapadna zvrst egoističnega materializma, še višji ideal? Kaj koristijo dolarji, če naj pomagajo do zmage malo vrednemu in nemočnemu svetovnemu nazoru? Vietnamec gre za idealom, če ga je našel, tudi do žrtvovanja življenja. Tako se bori za komunizem, za domovino, za svobodo, za krščanstvo. Vietnam je v preteklosti dal nad 100.000 krščanskih mučencev. V škofijah srednjega Vietnama se že kažejo začetki novega preganjanja kristjanov. O tem, kdo je preganjavec, ni dvoma. Vlada ima dobro voljo, da to prepreči, ni pa lahko nadzorovati dogajanje na deželi; poleg tega je rdeča organizacija že močnejša. Vietnamska Cerkev je sredi porodnih bolečin. Vendar je njen položaj postal bolj jasen in mnogi dragoceni ljudje najdejo pot vanjo.

### *Zločinsko poročanje ameriških novinarjev*

Za krivo poročanje o lanskem dogajanju imajo krivdo ameriški dopisniki v Saigonu. V svojem sovraštvu do Diema so skoraj pozabili, da je njihova naloga poročanje o boju s komunisti. Objavili niso niti tega, da je komunistična Viet Cong organizirala celice v pagodah, da so demonstrirajoči študentje razobesili komunistično zastavo severnega Vietnama itd. — stvari, ki se zdaj po prevratu mirno priznavajo.

New Lork Times je pisala o stotniku posebnih oddelkov Le Quang Tungu, ki je bil po prevratu ustreljen, in globokoumno pristavila: „Predvsem ima tile lastnosti: je goreč katoličan in je bil kot mladenič seminarist.“ Malo nato je Diemova vlada prepovedala vodilni list Tu Do in zaprla urednika. Ta — ime mu je Pham Viet Tujen — je goreč katoličan in je bil kot mladenič seminarist, so spet poročali ameriški novinarji. Pazljivim bralcem časopisov je zadržanje nekaterih ameriških novinarjev sčasoma postalo sumljivo. Tako so opazili npr. da so bili na fotografijah ljudje ob gorečih boncih presenečeni in prestrašeni. Edini, ki so vedeli, za kaj gre, so bili reporterji. Čakali so in fotografirali, namesto da bi skočili in brezumneža rešili, tako kot je storila neka pogumna Korejka, ko se je boncinja skušala sežgati. Znano je, da so bili pred dejanjem reporterji obveščeni po telefonu. Ali ni to ci-



Južni Vietnamci v samoobrambi proti napadalnim komunističnim četnikom takole „obzidajo“ vasi, da jih lažje obranijo rdeče zasedbe.

nizem, da je časnikarski fotograf Malcolm Brown prejel 14. decembra 1963 v Hagu ne morda medaljo za pomoč in rešitev, pač pa prvo nagrado za fotografijo budističnega meniha, ki se živ sežiga.

Gospa Nhu je 8. nadstropje hotela Caravelle v Saigonu, kjer je glavni stan ameriških časnika, nazvala kuhinjo strupa. Je bilo to obrekovanje, morda samo pretiravanje?

#### *Gotovo je vlada delala napake*

Gotovo je vlada delala napake. Prisilno svetovnonazorsko šolanje državnih uradnikov naj bi te utrdilo proti komunizmu, vendar ni doseglo svojega namena. Nekristjani so uradno filozofijo personalizma — sestava E. Moniera — zavračali. Škoda je bilo, da je Center za personalistično vzgojo ustanovil predsednikov brat nadškof NGO DINH THUC in da so skoro vsi predavatelji bili duhovniki. Seveda drugih poznavalcev personalizma ni bilo, tudi ni šlo za spreobračanje — predsednik Diem je nekaj tednov pred padcem izjavil, da se mu zdi prav, če zaradi njegovih postopkov ljudje ne prestopajo

v katolicizem, ker ima neodkritosrčna spreobrnjenja za bogoskrunstvo —, katoliški stvari pa gotovo ni bilo v prid.

### *Ni šlo za verski spor*

Predsednik komisije, ki jo je severnoameriški odbor za zunanje zadeve poslal v Južni Vietnam, da preišče položaj, je po povratku izjavil (23. oktobra 1963): „Nobenega dokaza ni za versko preganjanje budistov. Zgrešeno je imenovati vietnamsko vlado katoliško in trditi, da je katolicizem izzval vrenje. Ameriški časnikarji v Saigону so neizkušeni in predvsem željni senzacionalnih poročil.“

Štiri tedne po prevratu je predsednik revolucionarnega sveta general Duong Van Minh povedal med drugim: „Nikoli ni bilo konflikta med budističnimi in katoliškimi združenji ali med budistično in katoliško Cerkvijo. Katoličani so pokazali številne znake simpatije do budistov. Najvažnejši so bili poslanica Papeža Pavla VI in obe pastirske pismi saigonskega nadškofa.“

Tako je general odgovoril dopisniku Associated Newspapers of Ceylon. Kot znano, si je Ceylon zadal nalogo, da razširi budizem po vsej zemlji, doma pa vodi nekako „sveto vojsko“ proti kristjanom. Odtod je izhajala najbolj glasna propaganda proti „preganjanju budistov“ pod Diemom; razlagala se je povsod, tudi pred Združenimi narodi. Ko je o. O'Connor vprašal komisijo Združenih narodov, ki naj bi preiskovala „zatiranje človečanskih pravic“ pod Diemovo vlado, če bo komisija raztegnila preiskavo tudi na druge dežele. „npr. na Ceylon“, je za edini odgovor dobil ironičen nasmeh. Član te komisije F. Volio Jiménez je po povratku v New York dejal: „Nobene diskriminacije ni bilo, nobenega zatiranja, nobenega preganjanja budistov iz verskih razlogov.“ Vse to je ustvarila torej le časopisna gonja!

### *Verska nevtralnost*

General Duong Van Minh („Big Minh“), novi gospodar v Južnem Vietnamu, je budist, vendar si prizadeva ostati versko nevtralen. Zelo prijazno je sprejel saigonskega nadškofa, ko se je ta vrnil s koncila. Rektor državne univerze v Hue je spet postavljen na svoje mesto. Čeprav je katoliški duhovnik, so ga tudi drugoverci sprejeli z navdušenjem.

Vojaški revolucionarni svet z generalom Minhom na čelu ima oblast, nje izvajanje pa prepušča začasni vladi. V vojaškem svetu sta med 22 člani 2 katoliška generala, v vladi so 3 katoliški ministri.

### *Prizadevanje katoličanov. Pastirsko pismo*

Kot znamenje dobre volje je narodni odbor Katoliške akcije izdal poziv, nekaj dni nato pa škofje iz Rima. Pozvali so v smislu papeških socialnih okrožnic k delu za obči blagor in državno skupnost. Sredi novembra so se trije škofje (saigonski nadškof Nguyen Van Binh, škof v Kontumu mgr. Seitz in škof v Long-Xuyenu mgr. Nguyen Khac Ngu) predčasno vrnili s cerkvenega zbora. 16. novembra so izdali skupno pastirsko pismo, ki je bilo prebrano v vseh cerkvah. Okrožnica kaže, kako se je v danem položaju vesti. Duhovnike spominjajo škofje na temeljno zahtevo svečeništva. „Po po-

klicu je bil duhovnik izbran, odločen, bil je posvečen za službo božjemu ljudstvu, zato da vodi ljudi in vsa bitja k Bogu, da pomaga bratom v vsem, kar se nanaša na Boga... Kot delavec, ki gradi božje kraljestvo, se je duhovnik odpovedal zidanju civilizacije in zemske države. S tem se ni izmaknil svoji človeški odgovornosti, pač pa se je žrtvoval, da more biti zvest posebnemu poklicu, da je namreč v polnosti človek Cerkve. Ne slepi ga privlačnost denarja, oblasti in časti, ne opira se na časne sile, marveč se ravna po ustavi nebeškega kraljestva in se trudi, da živi v smislu osmerih blagrov, da se posveti in da posveti občestvo. Res so nekatere posebno zapletene in kočljive okoliščine, v katerih je težko razločiti meje duhovnega in časnega; nastopijo lahko celo izredne razmere, v katerih je duhovnik zaradi občega blagra dolžan posvetiti se — vedno z obravnavanjem cerkvenega predstojništva — opraviлом, ki niso v neposredni zvezi z njegovim duhovniškim poslanstvom. Naj pa bodo okoliščine kakršne koli, nikoli ne smemo zanemariti temeljne zahteve, ki smo jo prej omenili. Zakaj izkušnje in zgodovina nas uče tole: kadar koli se duhovnik obrne proti svojemu lastnemu poslanstvu, nujno pritegne na Cerkev težave ali celo hudo škodo. Ljubljani očetje, želimo, da si ob koncilu z nami vred resno izprašate vest, da boste mogli napredovati v ritmu Cerkve. Prenoviti se moramo, zlasti pa uresničiti edinost nas duhovnikov okrog škofa. O da bi mogli vsak dan bolje izpolniti to temeljno zahtevo našega poklica 'srednikov'!"

Nato navaja pismo, kako mora duhovnik pomagati vernikom, da postanejo res sveti in resnično ljudje. Poziva duhovnike, naj vernikom razložite nauke, ki jim bodo v pomoč pri reševanju zapletenih problemov, v katerih se morajo znajti v sedanjem položaju v državi.

„Zaradi svoje transcendenčnosti ni Cerkev vezana na noben politični režim; zaradi svoje inkarnacije pa vzdržuje Cerkev dobre odnose z vsako vlado, ki si prizadeva za skupno dobro države. Laiki imajo pravico, da si svobodno izberejo ugoden politični režim, pogoj je, da režim resnično spoštuje osnovne pravice osebe. Glede javnih oblasti opozarja Cerkev na apostolove besede: 'Ni oblasti, ki ne bi prišla od Boga' (Rim 13, 1-6). Da ne bi bilo o tem nauku nobenega nesporazuma, poudarja okrožnica *Pacem in terris*, da apostolove besede ne pomenijo, da je Bog vsako vlado postavil v njeno funkcijo: ne govori se o osebah na oblasti, temveč o njihovem mandatu. Delo božje modrosti je, da so javne oblasti, da nekateri ljudje velevajo in da so drugi podrejeni in da se vse to ne dogaja slučajno. Dolžnost laika je torej, da sluša oblast, ki resnično služi občemu blagru države. Izkušnja in zgodovina kažeta, da nobena vladavina ni popolna, zato se ji kristjan ne sme trpno podvržati, marveč mora z dejanji prispevati svoj delež pri konstruktivnem delu, da se tako postopno država dogradi.“

### *Potreba reforme med katoličani*

Te smernice so bile potrebne. Po Diemovi smrti so bili katoliški prebežniki iz severnega Vietnama zelo pobiti in zmedeni. Pod vodstvom duhovnikov so preveč enačili versko stvar z Diemovim bojem proti komunizmu. Mlajši duhovniki, ki so po večini študirali zunaj, so hoteli reformo, pa jih konservativni krogi niso pustili do besede. Bo pa od reforme v smislu zaključkov cerkvenega zbora veliko odvisno. Cerkveno življenje je bilo preveč po evropskem vzorcu, zato ni njegov vpliv mogel do množice.

Budizem nikoli ni imel nauka o državi. Zato je vedno omahoval: ali se za državo sploh zmenil ni, ali pa jo je pojmoval kot nosilko svojega svetovnega nazora. To hoče bojevito novobudistično gibanje na Ceylonu, na Japonskem (Sōka Gakkai) in v južnem Vietnamu. Budizem naj postane državna vera, čeprav so njegovi pripadniki v manjšini. To načelo je izzvalo spopad zaradi zakona o zastavi. Budisti — in ne katoličani — so se uprli, da bi za praznike izobesili državno zastavo ali da bi budistična bila na drugem mestu, kot je to zahtevala vlada.

### *Budistični poklon papežu*

Budistični svet, ki zastopa 14 od 16 sekt v južnem Vietnamu, je papežu poslal zahvalni telegram z željo, „da bi Vašo plemenito gesto naši katoliški bratje tu razumeli. Izražamo Vam svojo versko simpatijo.“

### *Komunistični lov na budizem*

Oktober 1963 je bil v Pekingu shod budistov iz 12 držav. Zastopniki vietnamske Viet Cong so tam izjavili, da je južni Vietnam zaradi severno-ameriškega imperializma in strahovlade njegovih lakajev, Diemove tolpe, postal pravi pekel.

Na zahadu radi pozablajo na nevarno politizacijo budizma, ki jo je izzvedla komunistična Kitajska. Tam so po kratkem preganjanju ustanovili Kitajsko budistično zvezo, ki ji stoji na čelu bonec Širob Jalto. To ustanovo uporabljajo komunisti silno spretno kot svoje orodje, da si kot „zaščitniki“ budizma politično in ideološko pripravijo pot za osvoboditev južnovzhodne Azije. Kitajski zastopniki budizma so bili navzeči na 6. budističnem zboru v Rangun 1. 1955 in na 6. konferenci budistične svetovne zveze v Kambodži 1. 1962, priredili so potujočo razstavo kitajskega budizma po vseh azijskih glavnih mestih in razposlali v Rangun in na Ceylon v češčenje Budov „sveti kočnik“. Tako so uspešno odvrnili pozornost budistov od svojega uničevalnega pohoda nad lamaistični budizem v Tibetu. V prenovitvenem budističnem gibanju je močno mnenje, da je krščanstvo budizmu bolj nevarno kot komunizem; komunistična Azija še ne bi pomenila konca budizma, pač pa krščanska, zlasti katoliška.

### *Komunistično spodkopavanje*

V južnem Vietnamu je obsežna verska „dežela brez lastnika“, to je več kot tričetrt prebivalstva, predana češčenju prednikov in duhov. Zato sta katoliška Cerkev in budizem zelo napredovala v socialnih in duhovnih nemirih zadnjih deset let. Pri tem je Diemova vlada budizmu nudila vso podporo. Morda pa je tako budizem postal žrtev svojega razširjenja; ne more namreč nadzorovati svojih boncev in pristašev. Vsaka tempeljska občina je samostojna in vsak človek lahko čez noč postane bonec. Zato so se komunisti lahko nespoznanj vrnili v samotne pagode in nastopali kot bonci. Če je potem vojaštvo pagode preiskalo, si je nakopalo sovraštvo nevednega ljudstva in objavili so se očitki preganjanja budistov. To se je dogajalo, preden so se kmetje organizirali v utrjene vasi v obrambo proti partizanom. Diem je ne-

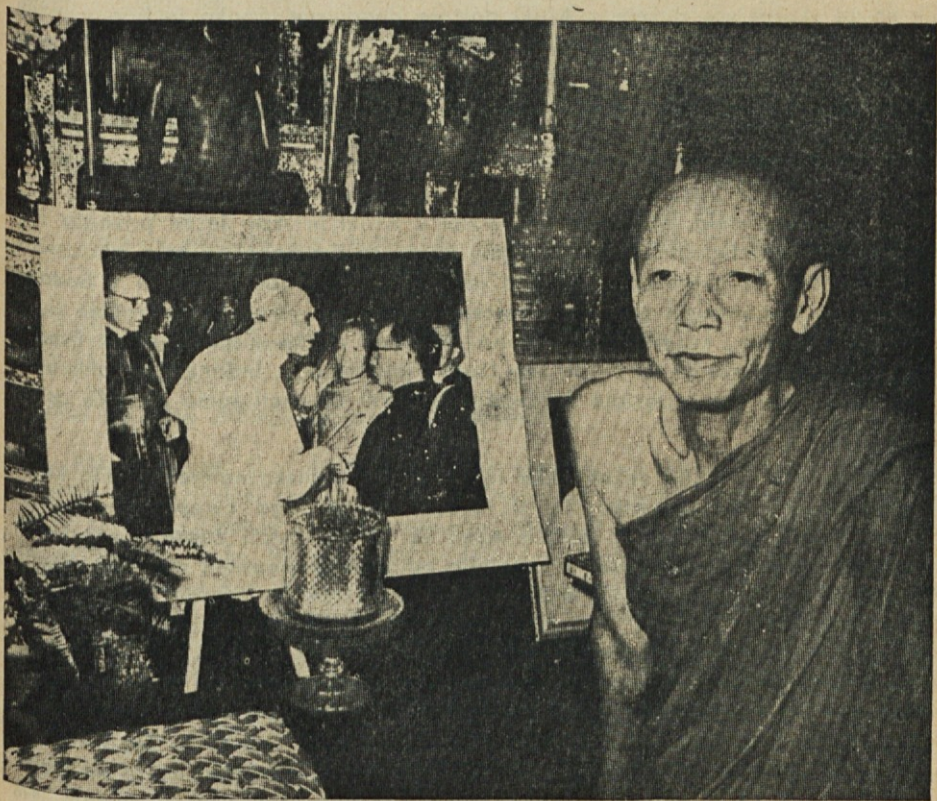


koč povedal nekemu časnikarju, da so se nekatere budistične države iz tega le nekaj naučile. Začele so kontrolirati sezname boncev in upravo pagod, da jih obvarujejo komunistične infiltracije.

### *Teror proti katoličanom*

Komunistično rovarjenje prizadeva revolucijskim generalom največje težave. Vrste se atentati v Saigonu in teroristična dejanja proti katoličanom na deželi. Može pobijajo, njihove hiše požigajo, družine pa silijo, da uničijo verske predmete. Posebno radi napadajo krstne kandidate. A ljudje se dobro drže. V nekem kraju so nekristjani katoličanom prepovedali udeležbo pri nedeljskih mašah, a niso uspeli. Sovražne skupine so skušale katoličanom vsiliti podpis na izjavo, da skrivajo župniki po cerkvah orožje. To so očitni komunistični vplivi. Nanje kažejo tudi enake parole povsod in lažnjive obtožbe. Položaj v severnih provincah je bil že tako nevaren, da sta se tja odpravila ministra za obrambo in za varnost generala Tran Van Con in Ton Than Dinh.

Bonec, ki je obiskal v Vatikanu Pija XII. in zdaj hrani podobo tega srečanja v svoji celici.



# MODERNA JAPONSKA IN CERKEV

IZ RAZGOVORA MSGR. LAVRENCIJA NAGAE, ŠKOFA V URAWI, S  
ČASNIKARJI NA VESOLJNEM CERKVENEM ZBORU

Misijonska akcija Cerkev je morala že povsod računati z navadami, nazori in čustvi prebivalstva, kjer so se misijonarji hoteli uspešno posvetiti delu za Cerkev. Predno so namreč misijonarji odhajali v dele Afrike in Azije, so morali poprej dobro poučiti o razmerah, ki so vladale v deželi, kamor so jih predstojniki poslali. V Aziji in v Afriki so misijonarji morali računati s posebnim razpoloženjem ljudstev do kolonialnih oblasti. V zadnjih nekaj desetletjih so že skoraj vse dežele v Afriki postale neodvisne. Enako je bilo v Aziji. Kolonialni oblastniki so odšli, misijonarji pa so ostali. Ponekod so misijonarje dobro poznali in jih niso smatrali za nosilce, stebre kolonializma, drugod pa se je že dogajalo, da so jih preganjali, ker so se nove oblasti na ta način hotele polastiti misijonskih zavodov, zlasti šol, bolnišnic in tehničnih strokovnih inštitutov, ki so jih misijonarji ustanovili in vzdrževali, ker so na ta način hoteli pospeševati razmah civilizacije in s tem ustvariti pogoje za uspešno kulturno in versko delo. Mnogo novih držav v Afriki in Aziji je že priznalo ne-sebičnost in poštrevolnost misijonarjev; vlade so jim ponekod celo izkazovale primerno čast in hvaležnost. Drugod je bilo spet drugače. Oblasti v Sudanu n.pr. proti misijonarjem zelo trdo nastopajo; jemljejo jim šole, odvrčajo mladino od priveditev katoliškega misijona. Ponekod novim misijonarjem iz Evrope ne podeljujejo vizumov ter se pri tem izgovarjajo (Indija, Indonezija, Pakistan), da morajo misijonske postaje v zavodih in šolah že imeti samo domače osebe.

Japonska je edina dežela, kjer teh ovir ni. Japonska namreč ni bila kolonialna dežela. Na japonska tla ni nikdar stopila noga evropskega zavojavca. Dočim sta Afrika in ostala Azija še naprej ostali zaprti evropski civilizaciji, se je Japonska sredi 19. stoletja odločila za popoln preokret. Vlada je začela izvajati pospešeno industrijalizacijo dežele po zgledih evropskih in severnoameriških izkušenj. V nekaj desetletjih je Japonska dosegla stopnjo razvoja tehnike in civilizacije, kakor je bila v Evropi in ZDA; na pragu 20. stoletja je Japonska že bila upoštevana kot enakopravna z vsemi vodilnimi velesilami na svetu. Ko je Japonska v letu 1905 zmagala v vojni proti Rusiji, je njen ugled še bolj narastel. Po prvi svetovni vojni, ko se je Japonska na strani zaveznikov vojskovala proti Nemčiji in njenim zaveznicam, je bil položaj Japonske že popolnoma enakopraven z ostalim civiliziranim svetom. Tik



*Nekatera poslopja „Sophia“ univerze v Tokiju, ki jo vodijo jezuiti in na kateri predava tudi slovenski misijonar o. Vladimir Kos S. J.*

Pred izbruhom druge svetovne vojne je Japonska že spadala v vrsto najbolj modernih držav na svetu.

### **Cerkev se mora prilagoditi moderni Japonski**

**Msgr. Nagae**, škof iz Urawe, mesta severno od Tokia, je eden izmed japonskih domačinskih škofov na II. Vatikanskem koncilu. Spada med mlajše škofove katoliške Cerkve, saj še ni dosegel petdeset let starosti. Izhaja iz ugledne družine v Tokiu. Po semeniških letih v prestolnici Japonske so ga predstojniki poslali v Rim, kjer je končal študije na Lateranski univerzi. Dosegel je doktorat iz cerkvenega prava. Ko se je vrnil v Tokio, je bil najprej profesor na osrednji bogoslovni fakulteti. Bil je tam le nekaj let, ker so ga kmalu imenovali za kanclerja nadškofije v Tokiu. Videlo se je, da je določen za višja mesta zaradi izrednih darov in sposobnosti. Imenovan je bil za škofa v Urawi in je trenutno tajnik japonskih škofijskih konferenc.

Na koncilu so tedaj ravno obravnavali vprašanja v zvezi z liturgijo. Časnikarji so vprašali škofa Nagae, kakšne naj bi bile reforme na Japonskem.

V odgovoru je škof podal splošno sliko o delu Cerkve na Japonskem. Kakor drugod mora Cerkev tudi na Japonskem ločiti med ljudskim in božjim elementom v Cerkvi. Božji element živi in deluje povsod enako, toda v človeškem delu se mora Cerkev znati prilagoditi potrebam časa in okolice. Upoštevati mora značaj, navade, in zakone ljudstva, med katerim misli razširjati resnice evangelija.

Škof Nagae je mnenja, da se številne dolge ceremonije v cerkvah na Japonskem ne bodo mogle ohraniti v obliki, kakor jih izvajajo drugod. Zlasti dolgotrajne pontifikalne službe božje Japoncev ne pritegnejo. Japonski intelektualci danes zapuščajo budizem in šintoizem, ker starih jezikov več ne razumejo in ker ne morejo doumeti, zakaj bi morale biti budistične in šintoistične ceremonije tako nepotrebno dolge in utrudljive. Ker sta budizem in šintoizem na Japonski v krizi, je dejansko na dlani prilika, da privede Cerkev te japonske razočarance v svoja svetišča in s tem izpolni pričakovanja, ki jih izobraženi Japonci stavljajo v krščanstvo, ki je ohranilo zahodni svet in ga povedlo do izrednih viškov. Japonci bodo prešli v katolicizem, če bodo videli, da je dinamičen, modern in sodoben v socialnem in duhovnem pogledu. Če bodo Japonci v katoliških cerkvah morali prisostvovati ceremonijam, ki bodo prav tako dolgočasne in preprostim vernikom nerazumljive, kakor so obredi v templju budistov in šintoistov, se bodo odvrnili in drugod iskali uteho svojemu metafizičnemu nemiru. Kajti Japonci so polni teženj, iskanja, hrepenenja po notranji, duhovni obogatitvi. Toda nove vrednote morajo biti moderne, kakor je moderno ostalo delo civilizacije in kulture. Če jim Cerkev tega ne bo nudila, bodo katolicizmu pripisovali enako krizo, kakor jo sedaj očitajo budizmu in šintoizmu. Seveda pri tem ne gre samo za nauke za visokoletečo vsebino. Misijonsko delo mora brez dvoma zajeti množice; vendar morajo biti tudi dobrodelnost, bolniška pomoč, skrb za mladino, pouk po osnovnih, srednjih šolah in visokošolskih zavodih na višku sodobne tehnike. Cerkev se mora torej japonskemu ljudstvu približati kot nekaj, kar obnavlja celotno narodno življenje na socialnem in kulturnem polju, ga dviga iz krize poraza v drugi svetovni vojni in mu kaže pravo pot rešitve in napredka. Množica bo sledila Cerkvi, če bo ta hodila po odločni poti splošnega napredka.

### **Liturgija mora biti enostavna**

Casnikarji so vpraševali škofa, kaj misli s tem, ko pravi, da je liturgija v cerkvi preveč zapletena. Odgovoril je, da so slovesna opravila predolga. Japonci ne žele dolgih obredov in to zlasti tedaj, če jih ne razumejo. Škofje so med slovesno službo božjo preveč ločeni od vernikov, med njimi in verniki je prevelika pregraja.

Japonci ne razumejo, zakaj bi se v cerkvi izkazovala čast s pokleki. Tak način izražanja spoštovanja je na Japonskem čisto neznan. Kadar Japonec pozdravlja, samo skloni glavo. Pri tem se telo skoraj nič ne pripogne. Poklek je za Japonca tipično evropski pozdrav, zato bi ga morali ukiniti.



*Misijonar razlaga s pomočjo podob krščanski nauk japonskim dijakom.*

Barve liturgičnih oblačil so tudi nekaj časa povzročale težave. Bela barva je namreč barva žalovanja, črna pa obratno znak veselja. Maša zadušnica v črnih paramentih je bila za Japonca nerazumljiva. Vendar se je glede barve začela uveljavljati drugačna sodba. Bela barva namreč že ni več barva žalovanja. Japonci tudi ne razumejo, zakaj bi morali med službo božjo stati ali klečati. Liturgična novost na Japonskem bo morala biti izvedena v tem smislu, da bo dovoljeno, da duhovnik opravlja sv. mašo sede in da tudi verniki sede s prekrižanimi nogami na tleh, kakor je to običaj po vsej Japonski. V cerkvah ni težav, ker so tam klopi in morejo verniki med sv. mašo sedeti, sicer ne tako, kakor v japonskih templjih. Pač pa nastopi velika nerodnost tedaj, kadar mora duhovnik maševati po domovih vernikov, ker ni povsod cerkva. Škofija Urawa šteje 800.000 prebivavcev, katoliških vernikov pa je dosedaj samo 8.000. Duhovniki morajo obiskovati vernike po naseljih, kjer ni svetišč, in opravljajo vse obrede kar po stanovanjih, ki jih dajo verniki na razpolago. Po japonskih domovih je navada, da vedno vsi sede. Zato sede seveda tudi med sv. mašo in ne morejo razumeti, da mašnik med službo božjo stoji. To je v njihovih očeh nekaj nečastnega. Morali bomo najti način, kako premostiti to nerodnost, ki je za enkrat zgolj formalnega značaja. Prav podobna je težava pri

pogrebih. Krščanski običaj bi bil, da pri pogrebu ali pri obisku mrtveca na mrtvaškem odru verniki krsto ali oder pokrope z blagoslovljeno vodo. Ta običaj se ne bo mogel ohraniti, ker med kropenjem nastopi tako polivanje z vodo, da je nerodno pogledati, kako je vse okoli krste ali odra umazano. Cerkev bo morala uvesti običaj, ki je na Japonskem že v navadi. Ob odru ali ob krsti bo posoda z oljem in v njo bodo pogrebci ali obiskovavci metali zrna kadila. Vsekakor je to mnogo bolj čisto in prijetno za vonj zlasti v južnih pokrajinah, kjer se razkroj telesa začne mnogo hitreje kot na severu.

Spremembe bodo morale zajeti tudi pouk verouka. Katekizem se ne more poučevati v Aziji na isti način, kakor na zahodu. Evropski narodi so bolj razumski, azijski pa so čustveni. Uvideli smo tudi, da se japonski verniki za katekizem ne ogrejejo v enaki meri kakor za sv. pismo. Zlasti nova zaveza jim je zelo pri srcu in se je naglo nauče. Vendar moramo ohraniti tudi katekizem; le priljučiti ga moramo japonskemu pojmovanju. Razne škofije so že izdale katekizem s svojimi dodatki ali spremembami. Škofija v Urawi tudi pripravlja svojega.

### Kaj prinaša prihodnost?

Glavna skrb japonske hierarhije bo — pravi msgr. Nagae —, kako prenesti iz starih obredov v katoliško obredje tisto, kar more Cerkvi služiti. Prva sprememba bo uvedba kadila pri pogrebih ali mrtvecih namesto blagoslovljene vode. Tega verniki ne bodo smatrali kot korak v preteklost, ker je kadilo pri pogrebih na Japonskem zelo priljubljeno. Vsekakor pa se bo Cerkev morala izogibati slovesnostim, kjer bi se preveč uporabljala samo latinščina. Japonci zapuščajo budiste in šintoiste, ker več njihovega jezika ne razumejo. Katoliške slovesnosti v cerkvi bodo morale biti skrajšane. Najlažje bo pač odpraviti poljubljanje škofovega prstana med službo božjo. Japonci sličnih primerov češčenja ne poznajo. Na vzhodu poljub ni priljubljeno dejanje. Tudi nekaj liturgičnih predmetov bo lahko izostalo brez velike škode. Veliki, pozlačeni križi ne vplivajo ugodno.

Vendar se pri sv. maši ne bo mnogo spreminjalo. Glavni del bo moral ostati v latinščini, pravi msgr. Nagae, vendar bi se vse, kar je do evangelija, moglo opravljati v japonsščini.

### Vpliv katolicizma na Japonskem

Na žalost je število katoličanov na Japonskem še majhno, je nadaljeval škof Nagae. Danes ima Japonska 90 milijonov prebivavcev, a je katoličanov samo 300.000. Vendar imajo katoličani velik vpliv in jih povsod poznajo. Zlasti v znanosti in kulturi so zelo vpoštrevani.

Širjenje katoliške vere pa se razvija počasi. Verjetno je temu vzrok dejstvo, da se nekaterim še vedno zdi, da je katoliška vera dobra za narode

Evrope in Amerike. Ponekod se ohranja naziranje, da je katoliška vera prav tako zaostala, kakor sta zaostali domači stari veri. Japonci bodo šli za katholicizmom, ako jim bo ta nudil nekaj novega in jih prepričal, da je modern in odprt za nove ideje sodobne civilizacije. Cerkev bo zmagovala na Japonskem, če bo znala dovolj glasno in odločno oznanjati resnice evangelija, ki so klici napredka, bratstva in pravice. Katoliška župnija mora biti vir novega življenja za celo okolico. Med farani mora biti opazno, kako med njimi vladajo načela socialne pravice, kako jih veže globoka ljubezen, kako so res prava družina, ki svoje moči črpa iz misterijev svete vere.

Japonci bodo sledili zgledom, če jih bodo ti prepričevali. Zato so potrebne nekatere spremembe v liturgiji in poglobitev duhovnega življenja med verniki. Gorečnost med službo božjo in pristna, vidna ljubezen, stalna pripravljenost za pomoč bližnjemu, če tudi je ta pogan, bodo znale ustvariti prave pogoje za pravi razmah misijonskega dela Cerkve na Japonskem.

*Jezuitski misijonar na izletu z japonsko akademsko mladino.*



# Na otočjih po Južnem morju

## FRANCOSKA SKUPNOST

Južni del Pacifika se naziva večkrat tudi Južno morje. Pacifik je največji izmed oceanov, zato ga je možno in tudi potrebno razdeliti na „morja“. Otočja Južnega morja so v veliki večini del francoskega občestva, ki nosi tudi ime Francoska skupnost. Dasi so otoki zajeti v enoto, so med njimi vendar zelo obsežne razlike — tudi med tistimi, ki so sicer zelo blizu.

Med francoskimi posestvi sta najvažnejši Nova Kaledonia na zahodu in Francoska Polinezija. Polinezija je že po svojem imenu posebna skupina otokov; najpomembnejši je otok Tahiti in otočje, ki nosi ime Paumotu. Na vseh je komaj 80.000 prebivalcev.

Ena tretjina prebivalcev na Novi Kaledoniji so Evropejci; skoraj vsi so Francozi, ostali pa so Melanezijci. Nekaj je tudi Vietnamcev. Glavni otok je 400 km dolg in 40 do 50 km širok, prostora dovolj za razvoj. Ležišča rud so zelo bogata, zlasti izvažajo nikel. Poljedelstvo je moderno urejeno, enako tudi živinoreja. Cestno omrežje je zelo moderno. Industrija se je dobro ustalila, vendar ne upošteva dovolj zahtev delavcev in zato so nastale velike socialne napetosti. Dve tretjini prebivalstva na glavnem otoku je katoliške vere, polovica je Evropejcev, druga polovica so domačini z 2.000 Vietnamci.

Polinezija šteje 130 otokov, ki so razpršeni po morju na površino, ki je tako velika, kakor velikost Evrope. Polovica prebivalstva je protestantske vere, le ena tretjina je katoliška (26.000). Severno od Kaledonije leže Novi Hebridi, ki so od l. 1914 pod skupno francosko-angleško upravo. Ta okolnost je slabo vplivala na razvoj, ker ga je zavrla. Gospodarstvo je zaostalo in tudi kulturna raven je nizka. Poljedelstvo uporablja večinoma lesene pluge. Prebivalstvo (50.000, od tega ena tretjina Evropejcev) je še povečini poganško, katoličanov je 7.000, protestantov 14.000.

Wallis in Fatuna ob ekvatorju blizu vzporednika 180, kjer se menja datum dneva, ležita otoka Wallis in Fatuna. Razdalja med njima samima znaša 200 km in pripadata Novi Kaledoniji, ki je 2000 km daleč; vmes so angleški otoki Fidji, ki so 1000 km od obeh skrajnih koncev. Prebivalci (9.000) so v letu 1959 glasovali za pripadnost k Francoski skupnosti iz gospodarskih razlogov. Pred 30 leti je mrčes uničil kokosove palme, edini sadež, ki je prinašal zaslužek. Nesreče ni bilo mogoče popraviti in delavci so morali na Novo Kaledonijo za delom. Če ne bi pošiljali svojcem zaslužka, bi prebivalstvo moralo izumreti zaradi pomanjkanja. Zelo jim pomaga, da skrbi zanje kot državljane Francije ista socialna zakonodaja in zaščita kot za delavce v Franciji; družine prejemajo podporo, poskrbljeno je za bolezensko zavarovanje, za starostno pokojnino.

Od mučeniške smrti Petra Chanela naprej so vsi prebivalci katoliške vere. Mučenec je umrl v letu 1841 na otoku Fatuna in je bil l. 1954 proglašen



za svetnika. Za vzgojo otrok skrbe štiri šole, za zdravje štiri bolnišnice, po podeželju delujejo štiri bolniške postaje — in vse to je v rokah misijonarjev, ki se morajo boriti še z drugimi velikimi težavami: ni dovolj učnih sredstev, zlasti ni knjig. Letos je število šolarjev znašalo 2.600. Misijonarji so ustanovili tudi malo semenišče, kjer imajo 56 gojencev. Misijonarjem pomagajo -maristke (med temi je 53 domačink); odprle so noviciat in imajo trenutno 9 kandidatk -domačink. Otok Wallis je dal od l. 1866 22 duhovnikov domačinov; med 19 duhovniki je danes 12 domačinov. Eden izmed njih je župnik v Aloju, kjer je grob sv. Petra Chanela. Ko so na Wallisu posvečevali škofijsko cerkev, je prebivalstvo priredilo velike ljudske slovesnosti s folklornimi plesi in prizori, ki imajo globoke korenine v domačih tradicijah.

## KAROLINI IN MARŠALOVI OTOKI

Poleg Polinezije (Mnogotočje) je na Pacifiku tudi Mikronezija (skupina Malih otokov). Ti otoki se raztezajo kot drobne pičice po Pacifiku od ekvatorja in vzporednika 180 skoraj do Filipinov na zahodu; vsega šteje skupina 2717 otokov, toda samo 89 otokov je naseljenih in na nobenem otoku ni več ko 750 prebivalcev. Od 68.600 prebivalcev jih pripada 27.500 katoliški veri, protestantov je 32.000, nekaj adventistov, 8.000 pa še ni krščenih. Ker so otoki razpršeni, so težave skoraj nepremostljive. Zelo dobro bi bilo, če bi na otokih mogli misijonarji nastavljeni katehiste, vendar se priključuje še ta težava, da govori skoraj vsak otok svoj jezik ali narečje. Najbolj so razširjena malajsko - indonezijska narečja. Predno bi mogli poslati na delo katehiste, bi jih morali naučiti angleščine, kar pa je praktično neizvedljivo.

Na otoku Yap na zahodu je vsakdo plesalec. Za misijonsko delo med 3.000 prebivalci skrbita dva ameriška jezuita in dve redovnici, tudi Amerikanki. Tri četrtine prebivalcev so katoliške vere; velik uspeh je bil dosežen, ko so znali katoliško vero vključiti v svoje stare navade. Verski pouk je zelo zanimiv: verske resnice, podane v obliki pesmic, poje najprej pevec, ovenčani plesalci pa v ritmični obliki ponavljajo toliko časa podani nauk, da se ga vsi poslušalci nauče. Ljudje ostajajo zavestno zvesti tradicijam, pri tem pa ne puščajo v nemar modernih pridobitev in nauk. Tako se opažajo pisani prizori: fantje in moške, opasani samo s platnom okoli ledij, se v jeepih pode po asfaltnih cestah, ženske v krilih iz trave na prostem prisostvujejo predvajanjem filmov o stratosferskih poletih; za denar služijo dolarji in novčiči, izdelani iz kamna. Kadar potuje škof po vizitacijah na motorni ladjici od otoka do otoka, ga spremlja in sprejema glasba, ki je na Karolinskih in Maršalovih otokih tako priljubljena. Kadar mašuje, prepevajo na koru pevski zbori latinske maše štiriglasno. Petje služi tudi kot posebne vrste liturgija, kadar ni na otoku duhovnika. Pesmi pripovedujejo celotno zgodbo sv. Pisma od stvarstva do odrešenja in poslednjih reči.

Ob škofovi rezidenzi je tudi poslopje, ki služi kot višje učilišče za 80 gojencev. Izmed teh bodo zrasli bodoči misijonarji - domačini. Karolinski in Maršalovi otoki so pod ameriško oblastjo. Kakor v ZDA vlada ne daje podpore verskim šolam, tako tudi na teh otokih država nič ne prispeva k vzgoji otrok. To je tem bolj usodno, ker državnih šol takorekoč ni.

Ker so otoki tako razpršeni in je prebivalstvo zelo redko naseljeno, je šolska vzgoja izredno težka. En del otokov je pod vplivom francoščine, drugi del pod angleščino. Semenišča so samo pri škofijskih rezidencah. Zato morajo včasih otroci, ki bi se ogreli za duhovniški poklic, tudi 5.000 km od doma, da pridejo na Novo Kaledonijo ali pa na Fidji. Učence zbirajo najprej v nižjih apostolskih šolah, kjer jih določajo za semenišče in tam potem za bogoslovje. Na vsem ogromnem področju ni še nobene visoke šole. Težave so tedaj velike, vendar uspehi niso majhni. V letu 1962 sta bila dva gojenca iz otokov Fidji posvečena za duhovnika, eden pa je bil iz otočja Paumotu. Nova Kaledonija je leta 1962 dobila že svojega osmega duhovnika. Je iz istega rodu kakor bogoslovec, ki je na poti v Rim l. 1950 pri letalski nesreči izgubil življenje. Tudi Novi Hebridi imajo že tri duhovnike - domačine.

### *Edini katolik — duhovnik*

Zanimiva je zgodba duhovnika domačina Sioneje, ki je bil hkrati edini katolik na otoku Ellice. Razmere na otoku so takšne, da onemogočajo delovanje katolicizmu. Kot enajstletni fantek je odšel k stricu - katoliku na otoku Samoa, postal tam katolik in se čez dve leti vrnil. Nikdo ne bi pričakoval, da bo trinajstletni deček zmogel prenesti pritisk in ne bi prešel v protestantizem; zgodilo se je drugače. Kljuboval je vsem težavam med domačini, in ko se je po nekaj letih podal na otok Terawa, je postal poštni uradnik; pri tem je pridno nadaljeval šolanje v semenišču, ki je bilo pri škofijski rezidenci. Ko je končal šolanje, je izjavil, da bi želel postati duhovnik. Bil je zelo nadarjen za jezike; poslali so ga na otoke Fidji, od tam je šel v Avstralijo, odkoder so ga poslali v Rim, kjer je srečno končal vse izpite in bil posvečen v duhovnika. Nad trideset let ni bilo katoliškega duhovnika na njegovem domačem otoku. Ko je opravljal svojo prvo sv. mašo, so se s sosednih otokov zgrinjali tisoči, da bi skupno z njim proslavili tako velik in čudovit dogodek: edini katoličan na otoku in hkrati duhovnik domačin.

Sedaj je približno 60 duhovnikov - domačinov za 230.000 katoličanov na Novi Kaledoniji in Novih Hebridih. Na Gilbertskem otočju živi 20.000 katolikov in računajo, da bodo v prihodnjih desetih letih dali Cerkvi osem duhovnikov.

### *Katoliki in protestanti*

Španski in portugalski mornarji so bili prvi, ki so odkrili vsa ta otočja in prinesli tudi prve klice krščanske civilizacije. Izgledalo je, da bo pot katoliškim misijonarjem odprta.

Toda prvi oblastniki se na otokih niso mogli vzdržati. Za njimi so prišli Nizozemci, Angleži in Amerikanci, ki so dovoljevali versko delavnost samo pripadnikom protestantskih cerkva. Katoliškim misijonarjem niso samo delali težav, ampak so katolicizem celo prepovedali. Do leta 1896 je na otokih angleške posesti vladal zakon, ki je domačinom prepovedoval spreobrnenje v

katolicizem. Predstavniki ameriških protestantskih verskih sekt so poleg tega razpolagali še z velikimi denarnimi in materialnimi podporami, prejekali so velike zneske še od gospodarskih podjetij, ki so dobro služila na otokih.

Na angleških otokih so odredbe proti katolicizmu ukinili šele l. 1954 in sicer po ostrem protestu katoliškega episkopata v Angliji. Toda razpoloženje proti katolicizmu se ni tako naglo spremenilo. Ko je l. 1957 prišel na Gilbertovo otočje na obisk prvi katoliški škof, so ga sprejeli s točo kamenja.

Domačini so vse to gledali in pri tem sodili kristjane, ki se že desetletja „vojskujejo“ pred njihovimi očmi. Približno enake razmere so bile na vseh otokih, kjer je prihajalo do ponovnih napetosti in sporov med krščanskimi misijonskimi postajami. Zato se je mogel anglikanski domačin - katehist približno takole izraziti katoliškemu misijonarju: „Vi pravite, da ste prava Kristusova cerkev. Naši misijonarji govore enako. Kadar se boste sporazumeli za edinost, bomo tudi mi edini. Mi ne vemo, kaj vas je ločilo. Vsekakor ste vi, beli misijonarji, krivi, da smo bili razočarani. Bog ve, da smo imeli dobro voljo!“

### *Sodelovanje*

V letu 1961 so protestantski misijonarji priredili posebno zborovanje za pripadnike raznih ločin. Skušali so doseči globljo povezanost in prisrčnejše zveze med pasameznimi veroizpovedmi. Ko se je vrnil nek protestantski katehist, je začuden poudarjal: „Kako mi je bilo novo, ko nam je bilo rečeno, da moramo moliti za svoje krščanske sobrate, ki govore v francoščini. Rekli so nam, da naj molimo za brate na Novi Kaledoniji.“ Bilo je tudi sklenjeno, da je treba dati katehistom, ki navadno napredujejo v pastarje, več vzgoje in pouka v pridiganju.

Katoliški krogi seveda pozdravljajo misel, da je treba poglobiti zblizanje med posameznimi kristjani. To bi se zlasti moralo izvajati na polju tiskanja in izdajanja sv. Pisma. Otoki na Pacifiku postavljajo to zahtevo pred zelo veliko preizkušnjo, ker je toliko jezikov in narečij. Na Gilbertskem otočju je p. Ramuz prevedel sv. Pismo in ga l. 1957 izdal v nakladi 3.000 izvodov. Prevod pa bo zajel samo 30.000 prebivalcev na 20 otokih, kjer govore jezik oziroma narečje prevoda. Prevod ni bil pretežak, ker je jezik dobro razvit in logično zgrajen in pozna tudi abstraktne pojme. Protestanti uporabljajo sv. Pismo, ki je staro že 60 let. Na Karolinah deluje že šest let posebna skupina katoliških misijonarjev in pripravlja prevod sv. Pisma za jezik in narečje tistega področja. Bili so prisiljeni izdelati nov jezik „truk“ (ime po največjem otoku) iz raznih narečij.

Na Tahitiju so katoliški prevod pripravljali nad 50 let in je izšel l. 1912. Prevajalec p. Tourville je stoje ali kleče pisal ves prevod iz spoštovanja do svete besede. Lansko leto so izdali novo izdajo in prevedli znova samo psalme. Natisnili so 3.000 izvodov, ker za več niso imeli denarja. Na Tahitiju je nevarno imeti knjige v zalogi, ker jih termi naglo uničijo.

Pri prevajanju sv. Pisma bi moglo priti do sodelovanja med raznimi prevajalci, kar bi zelo olajšalo delo misijonarjev in tudi pomagalo zbrisati mučen vtis, ki ga povzroča napetost med raznimi misijonskimi delavci.

# Afriški čarovniki in še kaj...

PIŠE O. EMIL ČUK, TANGANJIKA

## Čarovniki in čarovnije

O tem sem že večkrat poročal. Dandanes bi se moglo zdeti neverjetno, da so še na svetu. Pa so in dobro uspevajo. Kljub samostojnosti, verskemu in šolskemu pouku, napredku, udobju, zdravstveni službi itd. je Afrika polna amuletov, čarovnij, vražjeverstva. Celo kristjani se tega težko osvobodijo.

Pred župnika stopita dve ženski: „Oče, blagoslovi naju, preden greva v bolnico.“ Po blagoslovu sta šli v Rodezijo, v daljno Rodezijo, k znanemu čarovniku Čikangi; imajo ga skoro za božanstvo, ker „pozna vse skrivnosti“. A čujte, kako te skrivnosti spozna!

Kdor se zateče k njemu, ga ne sprejme takoj. „Zdaj te ne utegnem poslušati. Sprejel te bom jutri zjutraj. Medtem se lahko spočiješ v tistile koči; v njej je že več ljudi, ki čakajo, da pridejo na vrsto.“ Tisti ljudje pa so njegovi sodelavci. Takoj se pozanimajo za novodošleca: „Kako ti je ime? Odkod prihajaš? Kako je s tvojim možem? Koliko otrok imaš? Vidimo, da ti ni prav dobro: katera bolezen te muči?“ In še marsikatero tako vprašanje. Zjutraj se tisti, „ki čakajo, da pridejo na vrsto“, res predstavijo Čikangi in mu povedo vse, kar so ponoči zvedeli: „Imenuje se tako in tako; mož jo večkrat nabije; ima 5 otrok; stanuje v Čosi“ itd.

Lahko si je predstavljati, kako je ženska presenečena, ko jo Čikanga pokliče po imenu in ko vidi, da pozna vse njene „skrivnosti“. Ni dvoma, da mora biti bog. Gotovo najde zdravilo za vsako bolezen. Čikanga izkorišča to lahkovernost in zaupanje: obogatel je, iznebi se sovražnikov, seje mržnjo, razpor, neslogo, uboje.

Vlada Tanganjike Čikangi ne dovoli več prehoda na njeno ozemlje. Prihajajo pa njegovi zaupniki. Komaj nekaj tednov je od tega, ko so trije njegovi sodelavci prav v senci krajevnega sodišča v Čosi, torej pred očmi oblasti, ponujali „zdravila, ki te rešijo hudega pogleda in obvarujejo pred njim.“ Pozneje je prišlo na dan, da jim je sam krajevni predstojnik Adam Kahemere dovolil vstop.

Poslušajte primer čarovništva, ki mi ga je povedal o. Aleksander Di Martino, župnik v Irole.

Karmela je hči starega kovača. Ta se je skesal, da ji je dovolil krst. Ko je spoznal, da se hči noče poročiti, ji je hladno in kruto zagrozil: „V kratkem boš umrla!“

V resnici je začela Karmela hirati; razjedala jo je skrivnostna bolezen in nobeno sredstvo ni zaleglo. Hudo jo je bilo pogledati. Naglo je pešala. Zdela se je senca — ona, ki je v šoli in Katoliški akciji bila tako goreča in delavna. Vid ji je ošibel, težko je govorila.

Od časa do časa je kdo od družine prišel pogledat, „če je s Karmelo kaj bolje“, to je, če je spremenila mnenje. Vse to so ji prizadeli, da bi jo prisilili v zakon. A Karmela ni menjala odločitve.



Našemljeni afriški čarovnik z masko na glavi in z amuletom se bliža bolnici, ki je prišla k njemu po pomoč.

Bližala se je velika noč. Karmela je vedela, kaj jo čaka: v kratkem bo umrla. Pripravljala se je na svoje trpljenje in smrt skupaj z Jezusom. Zavelkla se je na misijonsko pokopališče, „da si izprosi, kot je dejala, pomoč gospoda Cunegonda“. Prejema obhajilo, kadar le more in je tedaj vesela ves dan.

Približal se je konec. Nobeno zdravilo ni zaleglo. Po dolgem obisku na sv. grobu na veliki četrtek so se članice KA posvetovala, kaj storiti. Emerenciana je odkrila, da ima brata, ki sicer ni poklicni čarovnik, ki pa bi vendar morda lahko pomagal. Z vso naglico ga pokličejo.

Na velikonočno jutro pride Karmelin oče, da vidi, kako gre. Strmo gleda v hčer, kot da bi ji kaj iztrgal, in odide. Pride tudi mladenič, ki so ga pozvali. Načrt je tale: medtem ko bo sestra usmiljenka navidez zdravila njegovo nogo, bo iz Karmele skušala izvabiti vse podrobnosti.

Tako je tudi bilo. Noga je obvezana. Komaj mladenič zapusti bolnišnico, vzklikne: „Sestra, prav malo časa nam še ostane: dali so ji zdravilo za smrt! ... Danes zvečer naj ne je in ne pije prav nič. Zjutraj bom tu.“

Res se povrne. Bolnici pomaže jezik z neko lepljivo tekočino, ki takoj izzove močno bruhanje. Karmela izbruhne tudi črno kroglico. Mladenič jo pobere. Medtem se Karmela pomiri. Emerencianin brat razlaga: „To je zavitek s premerom enega centimetra. V platno so zaviti zdrobljeni človeški lasje, v sredini pa je silno strupeno, belo seme, ki usmrti v nekaj trenutkih. Zaradi ovojev so učinki strupa oslabljeni in dado žrtvi čas, da razmišlja o svoji zadevi. Zakaj kroglica ostane v želodcu in se počasi razkraja. Dva do tri mesece je potrebno, da se ovoj razkroji in strupeno seme...“

Pri teh besedah preišče platno in prebledi: „Poglejte: platno je že skoro razkrojeno. Čez nekaj dni bi prišel strup v neposredni stik z želodcem in mladenko bi našli mrtvo.“

Fant naglo vse pospravi in ukaže molk o zadevi, sicer jo bo skupil. Dekletu pa pravi: „Ti pa brž odidi, kjer te Bog hoče imeti in glej, da nobene stvari več ne sprejmeš od staršev; lahko se ti hujše izteče!“

Karmela je srečna odšla po tisto, kar je cenila bolj od življenja: vstopila je v samostan.

*„Bodite preprosti kot golobi in zviti kot kače“*

Karmelin vstop v samostan me spominja na nekatere druge dogodke.

Oba sta obiskovala srednjo šolo v Tosamaganga. Navzlic nadzorstvu predstojnikov, pravilom, visoki steni, ki loči deški kolegij od dekliškega, sta se dve srci našli, spoznali, si spregovorili. Na obe strani so šle skrivne poslanice. Obljube in načrti za bodočnost, toda... Že se je pojavil običajni „toda“, ki največkrat zavede, zamrzi, ogrozi, otemni, razbije še tako rožnat načrt. Ona je v tistih dneh končavala študije. Vrnila se bo domov. On pa je na vsak način hotel nadaljevati s študijem. Kaj pa, če se ona medtem naveliča čakanja in sprejme ponudbo drugega?

Kačja zvitost je našla priložnost in odposlala še eno poslanico: „Čuj, draga! Pojdi v samostan... Tako boš lahko spolnila svojo izobrazbo... Medtem bom tudi jaz končal s študijem. Bojim se samo, da mi starši ne dajo denar za šolnino. Če se to zgodi, vstopim v semenišče, kjer ni treba plačati. Ko pa pride ura, izstopim. Izstopiš tudi ti in se poročiva...“

Tu bi tako kot podpisani tudi vsakdo drug nadomestil izrek v naslovu z drugim evangelijskim izrekom: „Otroci teme so bolj prebrisani kot otroci luči.“ Vsekakor morem zagotoviti, da ni niti on vstopil v semenišče niti ni ona šla v samostan.

Pač pa je vstopil v versko kongregacijo „Služabnikov brezmadežnega Srca Marijinega“ Fabijan, ki je plaval v podobnih vodah. Je sin številne, spoštovane in premožne družine in se je zaljubil v sestrično. Potem ko se je zaključila zaročna doba, je škofa prosil za dispenzo. Ker pa so se v Fabijanovi župniji (Mufindi) množile prošnje za dispenzo zaradi ovire sorodstva, je škof to prošnjo zavrnil: naj se Fabijan oženi z dekletom, ki ni z njim v sorodstvu. Morda manjkajo v Mufindi dobra dekleta?

Fabijan je vsako vprašanje prekinil s tole odločitvijo: „Rajši postanem redovnik.“ In je res postal. Da bi njegova cvetoča kongregacija imela mnogo tako gorečih redovnikov in Cerkev tako vnetih apostolov, kot je on! „Bog zna pisati naravnost tudi po naših krivuljastih črtah.“

### *Šola*

Šolsko leto se je zaključilo 6. decembra. Mogoče nisem še pisal, da je v mojih ljudskih šolah izdelalo največ učencev in da so bili uspehi najboljši. Najvišje šolske oblasti so jih javno pohvalile in jih postavile za zgled drugim. Pomislite: od 45 kandidatov jih je 32 izdelalo četrti razred in bodo šli v petega, ki odgovarja naši prvi gimnaziji. Po drugih šolah so izpiti dali te skromne rezultate: v Ibari sta izdelala dva, v Brandtu štirje, v Utengule šest, v Isunura šest itd.

Seveda gre zasluga in zahvala za to prizadevnemu učitelju, ki je na svojo pobudo vsak popoldan dodajal izredne ure pouka za najbolj potrebne, vsako soboto, dasi je prost dan, pa za učence četrtega razreda.

Šolsko leto 1964 se je začelo 13. januarja. Na novo vpisanih je bilo toliko, da novi prostori, ki smo jih dogradili nekaj mesecev prej, niso mogli sprejeti vseh. Vpisali smo le 45 učencev, kar je najvišje število, ki ga sedanji šolski predpisi dovoljujejo.

Dvema dosedanjima učiteljema se je letos pridružil tretji.

### *Pri verouku*

1. „Angela, zakaj je Jezus obljubil apostolom, da jih bo naredil za ribiče ljudi?“

„Odkrito povem, da ne vem. Mislim pa, da jim je tako dejal zato, ker je videl, da imajo njihove mreže velike zanke in brez dvoma tudi obsežne luknje. Zato niso bile vporabne za ribolov.“

2. Monika: „Oče, naš učitelj mora biti lažnik: vedno nam govori, da je bil sv. Jožef mizar.“

Katehet: ???

Monika: „Danes pa sem zagotovo zvedela, da je bil sv. Jožef slikar. Zapele smo pesem v njegovo čast, potem pa smo ga prosile, naj „upodobi v naših srcih sliko Jezusa in Marije.“

### *Kúj železo, dokler je vroče*

Omenil sem, da sta čarovništvo in praznoverje še krepko vkoreninjena med ljudstvom. Tu naj podam še sveže potrdilo za to.

Ni še preteklo en mesec, kar je bil predsednik krajevnega sodišča Adam Kahemere prestavljen na sodišče blizu Mbeja. Po njegovem odhodu je deževje pojenjavalo in slednjič prenehalo. Dva tedna ne dežuje več. Posevki so v resni nevarnosti. Suša skozi nekaj tednov v februarju je normalna zadeva. Kljub temu — verjemite ali ne — jo ljudje letos pripisujejo predsednikovemu odhodu in dejstvu, da ni prošnjih žrtev, ki jih je ta druga leta v tej dobi daroval duhovom prednikov.

Če zdaj v okrožju Čosi ni dežja zato, ker predsednik ni daroval običajnih žrtev, čemu pa so potem pripisati nalivi, povodnji in nevihte po drugih predelih Tanganjike? Ko bi ljudje bili dosledni v svojem verovanju, bi jih morali imeti za posledico preobilja milosti, ki jo izprosijo žrtve koz itd. na grobovih prednikov.

To me je spomnilo na tole šalo: Jaki to pot ni uspelo, da bi skočil na konja, mogoče zato, ker je v gostilni izlil dva kozarca preveč v grlo. Pa je poprosil: „Sv. Anton, podeli mi milost, da skočim na konja.“ Zbral je vse moči in se pognal v vis; skok je bil tako silovit, da ga je vrglo na tla na drugi strani štirinožca. Zavzdihnil je: „Preveč milosti, sv. Anton!“

### *Šport*

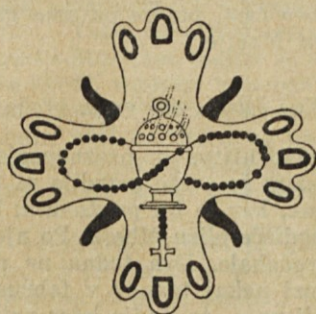
Odkar stoji svet, najbrž še ni bilo tako zanimive, napete, zagrizene in premišljene nogometne tekme, kot se je vršila 30. novembra 1963 na igrišču v Dar es Salaam, prestolici mlade Republike Tanganjike, za pokal „Tanga-

njika“, ki naj bi ga izročil sam spoštovani predsednik Julij Njevere, sta se borili najbolj... dostojanstveni moštvi na svetu. V enem so bili sami ministri Tanganjike, v drugem pa poslaniki raznih držav v Dar es Salaam. Poslaniki so zmagali s 4:2. Kljub porazu je bila tekma za tanganjiško državo kaj koristna, saj je prinesla obilno vstopnino. Prav to pa je bil namen tekme.

Izšla je  
nova, pomnožena in popravljena izdaja

Dr. Franc Jaklič:

# PRED BOGOM POKLEKNIMO!



Dodani dve novi molitveni uri: „V čast troedinemu Bogu“ in „V čast Bogu, našemu Stvarniku in Odrešeniku“ — Svetopisemski citati popravljene po najnovejšem prevodu. Dvobarvni tisk, papir „biblia“, 500 strani, vezano v imitaciji usnja, z zlatimi črkami. Cena izvoda 350 pesov, 3 dolarje, 1.800 Lir, 75 avstrijskih šilingov, 1½ funta; z zlato obrezo 400 pesov, 3.50 dolarja, 2.000 Lir, 90 avstrijskih šilingov, 1¾ funta.

Priporočamo, da pohitite z naročilom, ker je naklada samo 1000 izvodov. Naroča in plačuje se na ime: Petek Janez C.M. Loubet 4029, Remedios de Escalada. prov. Buenos Aires, Argentina.



# PERUANSKI INDIJAN

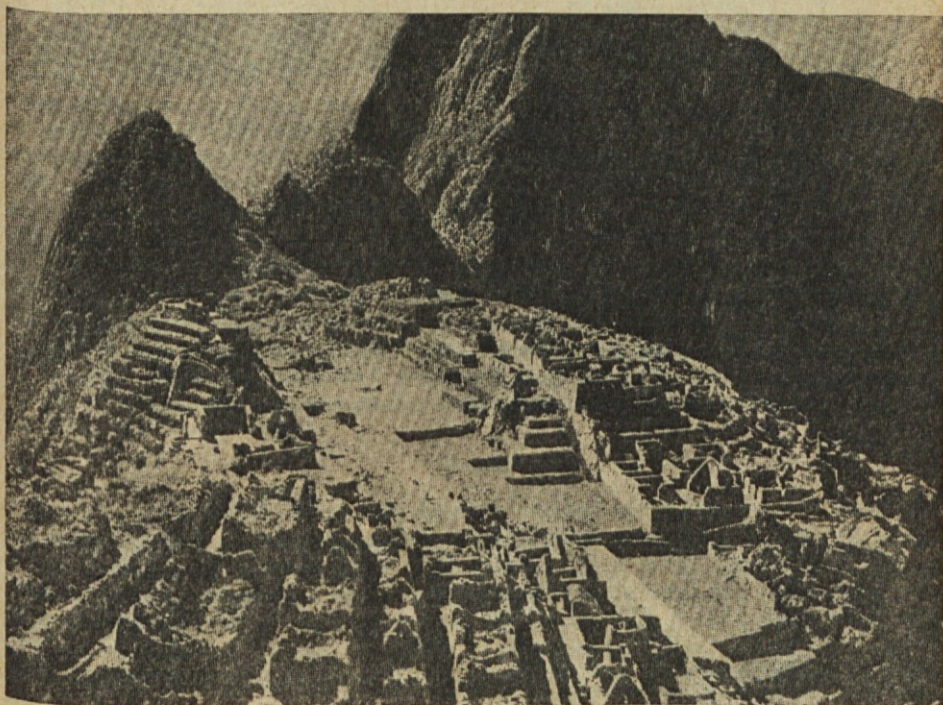
## I.

Celotno število Indijanov (indios) v Južni Ameriki je približno 30 milijonov. Najbolj so zastopani v Mehiki, Guatemali, Ekvadorju, Peruju, Boliviji in Paragvaju. Medtem ko so v Mehiki že zelo pomešani z belci, se to dogaja v Peruju zelo počasi. Polovica prebivalstva, torej 5 milijonov, je čistokrvnih Indijancev. Po večini živijo v gorskih predelih Andov. Med ostalimi prebivalci Peruja je največ mešancev. Čiste evropske rase je le dobra desetina Peruancev.

### *Civiliziranje*

Najtežje vprašanje za Peru je to: kako naj se Indijani vrastejo v zapadno kulturo in civilizacijo, kako naj povečajo svojo storilnost in z njo produkcijo in potrošnjo. Vendar niso peruanski Indijanci kakšna nižja rasa,

Razvaline visoke Inka-civilizacije v Machu Picchu, Peru.



posebno če se oziramo na njihovo obvladovanje narave, njihovo obrtniško in tehnično spretnost.

### *Razmere v cesarstvu Inka*

Revščina, v kateri Indijani danes žive, se da razložiti le z zgodovino.

Določena tendenca — posebno protestantskih zgodovinarjev — je močno pretiravala število domačega prebivalstva za odkritja Amerike. Mnogi govore o španskih zavojevalcih kot o krvoločnih iztrebljevalcih premaganih ljudstev. Tudi nekateri goreči prijatelji Indijanov so očitno previsoko cenili število domačinov. Las Casas je npr. poročal kralju, da so Španci v 4 letih pobili 4 milijone Indijanov.

Drug vzrok za take pomote je v mnenju, da so vse do danes odkrite stare naselbine bile istočasno obljudene. Severnoameriški raziskovalec Kroeber sodi, da je inkovsko cesarstvo v današnjem Peruju imelo 8 milijonov prebivalcev. Bila pa je ta država v primeru z drugimi pokrajinami gosto poseljena; tu je bila vladarska roka močna in javna morala stroga.

Inkovsko cesarstvo je doseglo visoko stopnjo civilizacije, posebno v upravni tehniki in stavbarstvu. Podlaga družbene ureditve je bil *ayllú*. To je bila skupnost družin, povezanih s sorodstvom ali gospodarskimi vezmi. Še danes je v Peruju ok. 1400 takih skupnosti. Duhovni razvoj ni dosegel materialnega, predvsem zato, ker ni bilo pismenstva.

### *Novi časi*

Razmere po odkritju Amerike so skrčile število indijanskega ljudstva in pospeševale njegovo duhovno obubožanje. „Conquista“ je povzročila silen prevrat v življenju domačinov. Začelo se je mešanje ras. V duhovnem in tvarnem pogledu so bili Indijani nanaglo prestavljeni iz patriarhalne vladavine in socialističnega gospodarskega reda v čisto drugačno ureditev. Navzlic „*leyes de indios*“ so novi gospodarji le prečesto domačine porabljali za delovno silo in jih gonili iz pogorja v obalne planjave, okužene z malarijo. Poslej je bila zgodovina Indijanov zgodovina „*encomiend*“ in „*mité*“, to je dolžnosti davkov in dela za fevdalno gospodo.

Vrh tega so jih redčile še bolezni. Indijani so bili zelo občutljivi za nekatere bolezni, ki so jih zanesli belci (npr. ošpice) in črnski sužnji. Zdravljenja sploh ni bilo. Ni brez podlage izrek: Nevidna konjenica bacilov je indijane mnogo bolj izstrebila kot vidna konjenica konkistadorjev.

### *Mamila*

Nov vzrok propadanja Indijanov je pivska strast. Uživajo ne le domačo „*chicho*“ (koruzno žganje), marveč tudi uvoženo žganje. Še bolj pogubno pa je žvečenje listov z grma koke. Cenijo, da je letna produkcija teh listov 9000 ton. Prežvečeni sok škoduje kot opojni strup, je pa kvaren prehrani in zdravstvenemu stanju sploh. Uživanje koke vodi v telesno in duševno propadanje. Kdor mu zapade, izgubi sposobnost za duhovni napredek; mišljenje in življenjske funkcije oslabe. Gojenje koke povzroča, da je druga prehrana zane-marjena: ljudje niso zadosti nahranjeni.



Peruanska mamica z otročičem na hrbtu.

### *Socialna zaostalost*

Revolucija v začetku prejšnjega stoletja je sicer dosegla samostojno republiko, socialnemu položaju Indijanov pa je bilo to prej v škodo kot v korist. „Osvoboditelj“ Simon Bolívar je bil ves pod vplivom liberalnih, individualističnih idej. Zato je takoj ukazal, da se domače skupnosti razpuste. A s tem ni dosegel, da bi vsak posameznik prišel do svojega imetja, temveč se je položaj poslabšal, ker so novi položaj izrabili veleposestniki. Indijani so postali njihovi sužnji.

### *Narava in človek proti Indijanom*

Iz takega zgodovinskega razvoja se razume, da Indijani le životarijo v občutku manjvrednosti. Razen tega živi večina v višini 3000 do 4500 m. Trdo podnebje spodkopuje telesno odpornost, manjša delovno zmogljivost in preprečuje, da bi se prebivalstvo vključilo v moderno kulturno skupnost.

Ok. 2 milijona Indijanov govore in razumejo samo domačo govorico, kečua ali ajmará. Že to dejstvo preprečuje njihovo povezavo z ostalimi Peruanci. Povrhu je med njimi 70% do 80% nepismenih. Prehrana doseže komaj

polovico življenske potrebe — dnevno manjka 1000 do 2000 kalorij. Manjkajo tudi beljakovine, soli in vitamini. Meso in mleko sta luksuzna artikla in sadje ali zelenjava prideta redko na mizo. Bivališča so umazana, tesna, slabo prezračena. Zaradi ukoreninjenih predsodkov do znanstvene medicine se Indijan zateka k čarovnikom in izganjalcem hudiča.

60% do 70% indijanskega prebivalstva se ukvarja s težkim delom na polju. Skoro vsi so koloni, delavci ali pastirji na veleposestvih. Indijan živi torej v nekakem fevdalnem gospodarstvu kolonov v hudih, često nečloveških razmerah.

V gorah so se še ohranile kolektivne posesti „ayllús“. Na splošno je obdelovanje vezano še na najbolj primitivno orodje in starinske metode. Slabi položaj teh gorskih prebivalcev je v zadnjih letih mnoge pognal v obalna mesta in tam nastajajo v predmestjih novi gospodarski, socialni in higienski problemi.

Koren vsem tem nevšečnostim je huda revščina. Otroci ne morejo v šolo, ker jih starši že od malega potegnejo v delo. Posledice bede so tudi pomanjkljiva prehrana, slabe stanovanjske razmere in bolezni. Samo v nekaterih hišnih obrtih so si Indijani ohranili nekaj osebne neodvisnosti. Odlične sposobnosti kažejo zlasti v tkalstvu, lončarstvu in finem kovinarstvu. Na žalost pa prinese to kaj malo gospodarskih koristi.

#### *Indijan — bistvena sestavina peruanstva*

Obe skupini peruanskega prebivalstva živita dejansko ločeni ena ob drugi, namesto da bi se spojili v skupnost ciljev in koristi in se duhovno ter gospodarsko izpopolnjevali. Dr. Viktor Andrés Belaunde (ki je l. 1960 predsedoval skupščini Združenih narodov) je jasno označil sestavine „peruanstva“. Ne zajema ga niti domačinstvo (indigenizem) niti španstvo. Današnji Peru obsega največji del nekdanjega inkovskega cesarstva in večina ljudi so potomci prvotnih prebivalcev. Gre torej za zemljepisno in biološko skupnost. Španska osvojitve je vnesla raso mešanje in kulturno preoblikovanje z jezikom in vero, ki je vplivalo ne le na mešance, ampak tudi na Indijane.

Republika je prinesla svobodo in neodvisnost, z njima premagala domačinstvo in španstvo in določila, razvila in utrdila peruansko narodnost. V njej ima Indijan pravico na prva mesta. Živa spojitve pa zahteva, da ni nobenih rasnih predsodkov, da se življenska raven Indijanov dvigne, da so deležni enakih možnosti kot ostali. Imeti morajo dostop na vse stopnje gospodarskega procesa in v civilizacijski tok. To je veliki problem današnjega Peruja in temu se hoče predsednik Fernando Belaunde posebno posvetiti. Ne bo pa mogel biti kmalu rešen.

Razumljivo je, da opisane družbene in gospodarske okoliščine v življenju Indijanov silno vplivajo na verske in cerkvene razmere v Peruju. O tem bo potrebno pisati posebej.

(Po članku: Pedro Cano Pérez, S.J., Der Indio Perus. Seine soziale und wirtschaftliche Lage. Die katolischen Missionen, 82. letnik, 1963, št. 6 (december), str. 193 - 197.)

# Disma iz Bengalije

O. Jože Cukale S. J.



Pokrajina v Cukalovem misijonu, kakor jo je sam naslikal.

*Dragi moj prijatelj, Lado!*

5. 4. 1964.

## 1.) Zahvala

Prisrčna hvala Tebi in vsem, ki so žrtvovali, da sem spet prejel tako lepo vsoto iz misijonskega sklada. Vložil sem denar na račun oken in vrat sestrške hiše, da ne bodo škripala. Ko boš prejel pismo, bo nova stavba že dosegla višino strehe. Ob priliki Ti pošljem nekaj fotografij. Naš izvrstni stavbenik brat Vidmar, ki je duša vsega dela, mi obljublja, da lahko pokličem sestre, preden nas obišejo prve plohe dolge deževne dobe. Bog daj! Tudi on je prejel lepe denarce iz sklada in jih je takoj vtaknil v stavbo, ki je po načrtu 32 m dolga in meri z verando vred 8 m v širino. Omenjam „po načrtu“, v resnici so dozidani vsi temelji, a denarja je odobrenega le za dvetretinsko stavbo. G. nadškof vztraja na svojih 20.000 rupijah in pravi, naj se obrnem za ostalih 5.000 rupij, ki jih celotna hiša potrebuje, do svojih dobrotnikov; ima vtis, da jih imam „lepo število“, saj jih nekaj pozna po imenu, ki mu pomagajo podpirati in vzdrževati bogoslovje.

Dragi Lado, ali se Ti ne zdi, da pomeni okrnjena stavba pomanjkanje zaupanja v svoje prijatelje, ki mi skozi vse leto stojijo ob strani s tanjšimi ali debelejšimi pismi, kakor jim čas in moči dopuščajo? Kakor vidiš, sem se že odločil! Ako Gospod da: ena sestra bo vodila dispanzer, druga bo imela v rokah mladino v misijonski šoli, tretja bo v cerkvi in pri gospodinjski šoli in četrtič bo šla po vaseh poučevati katekizem. Prilagam tudi majhen zemljevid 24. Parganasa, da si ogledaš naš teritorij med deltami in kanali Gangesa, kjer 4 mesece raste riž, 8 mesecev pa nič razen visokih kokosovih palm. Pač, prav polagoma, prav počasi se utrjuje drevo Križa in zmerom bolj razločno se razlega po bengalskih poljih himna: Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat!

## 2.) Nekaj bleščečih strani...

piše kronika indijskih misijonov. Morda ste zagledali kje sliko p. Richarda C. S.S.C. iz Amerike, ki je hitel reševati o božiču hindujskega dekleta

iz rok muslimanov? Bilo je v Dacca, glavnem mestu vzhodnega Pakistana, kjer je p. Richard poučeval. Govoril je perfektno hindu in bengalsko in si je ustvaril občiren krog prijateljev in občudovalcev. V daljnem muslimanskem Kašmiru nekdo ukrade las Prerokove brade. Nastajajo pogromi proti hindujcem v Pakistanu, preganjanja, pokolji. P. Richard zve za usodo ugrabljenega dekleta in odide v predmestje, odkoder se nikdar več ne vrne...

Jasnejši je mučeniški značaj smrti jezuita p. Hermana Rasschaert-a doma iz Erembodegem-a (Belgija). Bil je župnik v Kutungia — (nadš. Ranchi — Bihar — India). Zaradi preganjanja hindov in kristjanov v Pakistanu, so Indijci razjarjeni. Več tisoč glava množica hindov, ki so prisilili tudi kristjane na protestni pohod, je začela napadati muslimane v vasiči Gerda. Prestrašeni muslimani so se zatekli usodnega 24. marca t. l. v mošejo skupno z ženami in otroki. P. Rasschaert zasede bicikelj, da ustavi besnenje. Domačini kristjani ga svarijo, da je nevarno.

„Čutim dolžnost, kot človek, kristjan in duhovnik, da ustavim pohod in rešim nedolžne.“ Ko je privozil v Gerdo, plane med množico in jim govori o miru, o spravi, o lepoti sožitja.

„On je kolovodja muslimanov! Pobjite ga!“

„Ne on je naš pastir, naš duhovnik,“ protestirajo, peščica kristjanov nič ne zaleže. Prvi kamen ga zadene v čelo. Pater krvavi. Prosi za trenutek, za priliko, da se pripravi na smrt, kajti hujskanje narašča in z njim dež kamenja. Pater Rasschaert moli na kolenih. Eden barbarov mu z nožem prereže tilnik, drugi mu preseka nogo v kolenu. Pater obleži mrtev na mestu. Potem nekdo zavleče njegovo truplo na kraj ceste. Zvečer so prišli ljudje iz njegovega župnišča in odnesli mučenčevo telo v svojo vaško cerkvice v Kutungia.

Naslednji dan je pater ležal v cerkvi, kamor so prihajali ljudje, da ga pokopajo. Njegov pogreb je bil pravi triumf.

Navzoč je bil minister Bage, tudi okrajni glavar in policijski nadzornik. Pokopaval je domačin msgr. Tirkey.

Ministerski predsednik g. Soha je sporočil nadškofu: „Prevzvišeni, p. Rasschaert bo ostal v zgodovini naše dežele kot pravi mučenec bratske sprave!“ Zvezni notranji minister g. Nanda je pa spregovoril po radiju te pomembne besede: „Klanjam se njegovemu spominu, p. Rasschaert je daroval najvišjo žrtev, ki jo človek more darovati za svojega bližnjega, samega sebe, da bi drugi živeli v miru...“

Hindujski in muslimanski svet more združiti samo Bog ljubezni. Zgled misijonarja-mučenca ne potrebuje komentarja.

P. S.

*Dragi moji prijatelji!*

Brat France Drobnič nas je tudi zapustil. Tako nenadoma, tako nepričakovano! Hotel sem ga obiskati v bolnišnici v Kalkuti, pa nisem dobil taksija. Sporočil sem mu po karti, da ga obiščem naslednji teden. Prišel sem dan po njegovem pogrebu!

Med njegovo zapuščino smo našli tudi ček, in pismo kjer sem mu sporočil, naj dvigne 40 dolarjev, ki so bili namenjeni zanj iz sklada 1959; pa ni dvignil denarja. Denar je torej ostal meni! — Dragi Brat Francè, Bog Ti povrni z najlepšimi nebesi. — Vsem lep misijonski pozdrav!

Jože Cukale

# PO TATARSKIH DEŽELAH IN TIBETU

Spomini s potovanja po tatarskih deželah in Tibetu v letih 1844 - 46

Spisal Régis Evarist Huc C.M.; priredil prof. Alojzij Geržinič — Nadaljevanje

## 9. POGlavJE

*Taborenje v rodovitni dolini. — Strahoten mraz. — Številni romarji. — Diabolične ceremonije lamaizma. — Namen. da greva v Raš-Čurinu. — Naša karavana se raztepe, pa spet snide. — Lamaserija v Raš-Čurinu. — Razni načini romanja okrog lamaserij. — Molitveni mlinčki. — Dabsun-Noor ali Slano jezero.*

Na pot smo se odpravili opoldne. Po dveh urah smo dospeli v rodovitno dolino, ki se je prav čudno razlikovala od vsega, kar smo dotlej videli v deželi Ortus. Tu smo se utaborili v zavetju, kajti vstal je silovit veter od severa in noč je bila tako strupeno mrzla, da smo morali nataktni oblačila iz ovčjega kožuha, kupljena v Modrem mestu, in zakuriti ogenj. Dim je napolnil šotor; dasi nas je dušil in povzročal žgoče solze, smo zahvaljevali Boga, da nam je po nevihti dal najti podzemsko bivališča, v katerih smo se posušili. Kaj bi bilo, ko bi nas mraz zalotil premočene!

Naslednjo noč smo razdelili v tri obdobja. V vsakem je eden izmed nas skrbel za ogenj, ostala dva pa sta medtem spala.

Vreme se je nenadoma preobrnilo — kot se to v Mongoliji često dogaja —; slekli smo svoje kožuhe, pospravili šotor in spet šli na pot.

Petnajste dne devete lune (26. oktobra 1844) smo srečali neštivilne karavane v naši smeri vzhod-zahod. Pot se je napolnila z možmi, ženami in otroki na kamelah in volih. Njihov cilj je bila lamaserija v Raš-Čurinu. Zelo so se čudili, ko so zvedeli, da mi nismo tja namenjeni. V daljši pogovor smo se spustili s starim lamo; ponudili smo mu, da naša kamela prevzame breme, ki ga je težilo. Ta dobrota ga je tako prevzela, da se je pred nami vrgel na tla. Potem nam je razložil, da bo jutri v Raš-Čurinu slovesen dan. „Lama (ki mu pravijo bokte) bo pokazal svojo moč: ubil se bo, pa vendar ne bo umrl.“

Tedaj sva razumela, čemu se tatarske množice zgrinjajo proti Raš-Čurinu. Lama si bo odprl trebuh, položil drobovje predse, potem ga bo spet zmašil v trebušno votlino in bo tak, kot je bil poprej. Taki divjaški in gnusni prizori se pogosto vidijo po tatarskih lamaserijah.

Bokte se na tako dejanje dolgo pripravlja s postom in molitvijo, ne občuje z nikomur in ne spregovori besedice. Na slovesni dan postavijo na samostanskem dvorišču oltar. Množica romarjev že čaka. Prikaže se bokte in ob vzklikanju gledalcev slovesno koraka proti oltarju, sede vanj, potegne izza pasu dolgo bodalo in si ga položi na kolena. Pri njegovih nogah so v krogu zbrani mnogi lame. Zdaj začno z glasnimi molitvami. Bokte se najprej trese po vseh udih, potem pa ga zgrabijo divji krči. Lame so vedno glasnejši, vse se sprevrže v neurejeno tuljenje. Tedaj odveže bokte šal, s katerim je ovit, in si s posvečenim bodalom razporje ves trebuh. Kri lije, množica pa se vrže na tla in sprašuje pobesnelega

lamo o skritih stvareh, o prihodnjih dogodkih, o usodi tega ali onega. Bokte odgovarja in njegove besede veljajo za proročišče.

Ko je pobožna radovednost nasičena, začno lame spet umirjeno izgovarjati molitve. Bokte pobere iz rane polno deščico krvi, trikrat pihne vanjo in jo z glasnim krikom vrže v zrak. Z naglo kretnjo gre preko ranjenega trebuha in vse se napravi, kot je bilo prej; niti sledu ne ostane po tej operaciji, le skrajna slabost. Bokte se spet ovije s šalom in tiho zmoli kratko molitev. Končano. Ostane le nekaj najbolj pobožnih, da opazujejo in počaste okrvavljeni oltar.

Nikakor nisva mnenja, da so taki dogodki vedno plod prevare in vražjeverstva. Po vsem, kar sva videla in zvedela med malikovavskimi ljudstvi, sva prepričana, da ima pri podobnih ceremonijah važno vlogo hudič. Tega mnenja so tudi bolj izobraženi in pošteni budisti.

Nimajo vsi lame moči za čudežne operacije. Tisti, ki imajo strahotno sposobnost, da si odpro trebuh, nikdar ne spadajo med vrhove lamaistične hierarhije. Po navadi so to preprosti lame, ki niso na dobrem glasu.

Dasi v urejenih lamaserijah ne odobravajo takih diaboličnih dejanj, jih predstojniki ne prepevajo. Nasprotno, posebni dnevi so določeni za take ogabne prizore. Edini razlog pa, ki nagiblje velike lame, da dopuste in celo podpirajo dejanja, ki jih v vesti obsojajo, je korist. Na te ceremonije se namreč natepejo premnogi nevedni občudovavci, puste tam mnoge darove in prispevajo k ugledu lamaserije.

Razen razparanja trebuha je še veliko drugih „sie-fa“ (perverznh sredstev), ki jih lame premorejo. Vendar manjše opravljajo privatno. Tako n. pr. polžiše lama razbeljeno železo ali si zada urez po telesu, ne da bi zato ostala kakšna sled itd.

Poznala sva lamo, ki je po splošni trditvi s posebnim molitvenim obrazcem znal napolniti kozarec z vodo. Pred nama tega nikoli ni hotel storiti, češ da bi najina nevednost onemogočila uspeh in ga celo izpostavila veliki nevarnosti. Pač pa nama je nekega dne povedal svoj obrazec; v njem je bilo lahko spoznati klicanje hudega duha.

Ko sva čula o slavnem „sie-fa“ v Raš-čurinu, sva prišla na misel, da greva tja in z molitvijo in javnim nastopom preprečiva diabolično ceremonijo. Mogoče bo to na gledavce tako delovalo, da bodo zapustili svoje zmote in sprejeli krščanstvo. Nisva se varala o morebitnih posledicah najinega javnega nastopa: Budovi častivci bodo lahko podivjali in naju pobili. A kaj zato? Uporabiva neustraheno moč, ki nama je bila dana, ostalo prepustiva Previdnosti!

Pri tem sklepu pa se je spet pokazalo, kako so božji načrti često različni od naših. Dogodile so se nam stvari, ki so nas spravile v hude nevšečnosti in nas oddaljile od Raš-čurina.

Zvečer se je stari lama poslovil in nam povedal, da je proti severu tržišče. Ker od Čagan-Kurena nismo več mogli nabaviti nobenega živeža, smo sklenili, da izkoristimo priložnost in nakupimo moke. Da ne bi preveč utrudili živali, se je v tržišče odpravil samo g. Gabet. Sešli naj bi se v dolini blizu lamaserije.

G. Gabet je čez kako uro hude poti res dospel v tržišče, napolnil vreče z moko in na eno kamelino grbo obesil dvoje mogočnih ovčjih jeter. Potem se je brez odlašanja napolil na domenjeni kraj. A tam ni našel nikogar. Oprezoval je na vse strani, šel celo do lamaserije v Raš-čurinu, povpraševal po nas, a vse je bilo zaman. Iskal nas je do trde noči. In tedaj se je moral brez grizljaja v ustih odločiti, da sam prenoči sredi puščave. Kleče je zmolil večerno molitev, si



privezal kamelin povodec okoli roke in legel poleg živali. Lahko si mislimo, da spanec ni bil trden, kaj šele sladak. Na vse zgodaj je samotni popotnik spet zajahal kamelo in nas iskal.

Ko naju je g. Gabet zapustil, sva s Samdadžiembo zvesto sledila pravemu potu. Ta pa se je kmalu izgubil v neskončno peščeno stepto, na kateri ne ostane nobena sled. Poslal sem Samdadžiembo, naj pozve za pravo smer pri tatarskem pastirju, ki sva ga zagledala. „Moj duhovni oče“, je odvrnil popotni tovariš, „jaz imam skušnje z orientacijo v puščavi. Vidim, da sva na pravem potu. Tam na onem griču že lahko opaziš belo sled ceste“. Res sva prišla na cesto, a bila je zapuščena. Že se je spuščala noč. G. Gabeta nikjer, lamaserije nikjer, ni bilo več dvoma, da sva zašla. Postavila sva šotor zraven vodnjaka. Ukazal sem Samdadžiembi, naj sede na kamelo in skuša najti mojega sobrata. Služabnik je bil potr. Privezal je eno kamelo na klin, ki ga je zabil v tla, z drugo pa je odjahal. Komaj je izginil, je začela privezana kamela kričati in divjati. Končno je pretrgala vrvi in ušla v noč. Tudi konj in mula sta se zgubila; gotovo sta hotela stakniti kaj za pod zob.

Tako se je mala karavana, ki je skoro dva meseca združeno potovala preko neizmernih tatarskih planjav, v tej noči popolnoma razpršila. Sam sem ostal v svileni hiši. Lakote in žeje niti čutil nisem; preveč so me gnjavile skrbi. Od časa do časa sem se povzpел na kakšen grič in kričal, da bi me tovariši mogli čuti. Okoli polnoči se je vrnil Samdadžiemba. O g. Gabetu ni vedel ničesar, pač pa so ga tatarski jezdecji poučili, kako hudo sva zašla in kam se morava obrniti.

Dnevna svetloba mi je odkrila v oddaljeni dolini konja in mulo. Tam je bil tudi vodnjak s pitno vodo. (Tisti, ki smo ob njem postavili šotor, je bil usahel.) Tako je Samdadžiemba lahko zavrel čaj, in to ga je čisto potolažilo.

Okoli poldneva smo videli nekaj romarjev na povratku iz Raš-čurina. Nihče ni opazil g. Gabeta. Ta se je slednjič sam pojavil. Vse neprilike so bile v hipu pozabljene. Samdadžiemba je privedel tudi ubežno kamelo. Ujel jo je neki Tatar in čakal, da pride lastnik ponjo.

Dasi se je dan nagnil, smo šotor razdrli in sklenili, da se poslovimo od pustega kraja. Pri čaju sva Samdadžiembo opozorila, naj se poslej ne zanaša toliko na svoj čut; naj več sprašuje. Skočila sva na noge, da vse pripraviva za odhod. Samdadžiemba se ni ganil. Na poziv je suho rekel: „Kar odidita! Jaz sem brezvesten človek in vaju ne morem spremljati.“ Pustila sva ga pri miru in sama vse pripravila. To je dvignilo tudi služabnika. Brez besed je zasedel mulo in odšel na čelo karavane. Midva sva se le nasmeñnila.

Drugo jutro smo stali pred velikimi poslopji lamaserije v Raš-čurinu. Trije budistični templi so elegantni in veličastni. Velikanski štirioglati stolp varuje na vsakem oglu strašen zmaj iz granita.

Povsod tišina. Nenadoma se splaši Samdadžiembova mula, za njo pa še obe natovorjeni kameli. Vzrok je bil mlad lama, ležeč sredi ceste. Vršil je pobožno vajo, ki je med budisti zelo priljubljena: romar obide vso lamaserijo tako, da se na vsak korak vrže na obraz. Včasih takih romarjev kar mrgoli. Natančno se morajo držati določene poti in pobožnost ne smejo prekiniti, sicer izgube vse plodove svojega truda. Če je lamaserija obsežna, komaj zadošča en dan, da jo na tak način obhodijo. Pri ležanju se mora čelo dotikati tal, telo mora biti stegnjeno, roke pod glavo sklenjene. Preden vstane, opiše romar z ovnovima rogovoma, ki ju drži v rokah, krog. Človek se ne more upreti sočutju, ko opazuje te nesrečneže, njihov obraz in obleko pokrito s prahom, včasih tudi z blatom. Niti dež niti sneg jih ne zaustavita v tej pogumni pobožnosti.

So pa še drugačni načini romanja okrog lamaserije. Nekateri se ne mečejo na tla, temveč gredo okrog samostana s tovorom knjig na hrbtu. Včasih vidiš starce ali otroke, ki se komaj gibljejo pod težo. Ko pridejo okoli poslopja, šteje to toliko, kot da so zmolili vse molitve, zapisane v knjigah na hrbtu. Drugi spet spuščajo skoz prste zrna nekakega rožnega venca ali pa vrte molitveni mlinček (ču-kor = vrteča se molitev). Take mlinčke vidiš tudi ob potokih; voda jih vrtili, mlinčki pa molijo v dobro lastnika. Tataři obešajo te mlinčke nad ognjišče. Poganja jih prepil. Še eno, zelo praktično molitveno sredstvo imajo budisti. Po velikih lamaserijah so lutke iz debele lepenke in prelepljene z neštetimi papirji, na katerih so s tibetanskimi črkami zapisane najbolj priljubljene molitve. Kdor tako lutko zavrti, moli le-ta zanj dolgo časa — dokler se ne ustavi.

Razen romarjev v lamaserijah ali okoli nje, srečaš tudi take, ki gredo na silno dolgo potovanje in se na vsak korak vržejo na obraz. Koliko verske energije razsipljejo ti ubogi ljudje dan na dan!

Nedaleč od Raščurina smo zadeli na dobro utrjeno, široko cesto. Živahni promet je usmerjen v Dabsun-Noor, to je Slano jezero, znamenito po vsej zapadni Mongoliji. Od tu prihaja sol ne le med Tatare, marveč tudi v več provinc kitajskega cesarstva.

En dan hoda, preden pride k slanemu jezeru, se pokrajina postopoma spreminja. Izgublja rumeno barvo in postaja bela. Iz tal se vzpenja nebroj belih stožcev. Ob njih se plazijo drevesa z dolgimi trni, pa brez listja in cvetja, sicer tako suha dežela Ortus ima tu številne vrelce. Po večini so silno slani, vmes pa je tudi kakšen s sladko, mrzlo vodo.

Dabsun-Noor je manj jezero kot solno skladišče. Obod mu meri kakih 20 ljev.\* Ob robu stoje mongolske jurte. Seveda pa se Tatarom pridružujejo tudi Kitajci.

Prekoračili smo ves Dabsun-Noor. Morali smo se zelo paziti, tla so vlažna in gibljiva. Razen tega so nam Tataři pravili, da so med stezami brezdanji skripti prepadi. Morda je jezero, o katerem se govori, podzemsko.

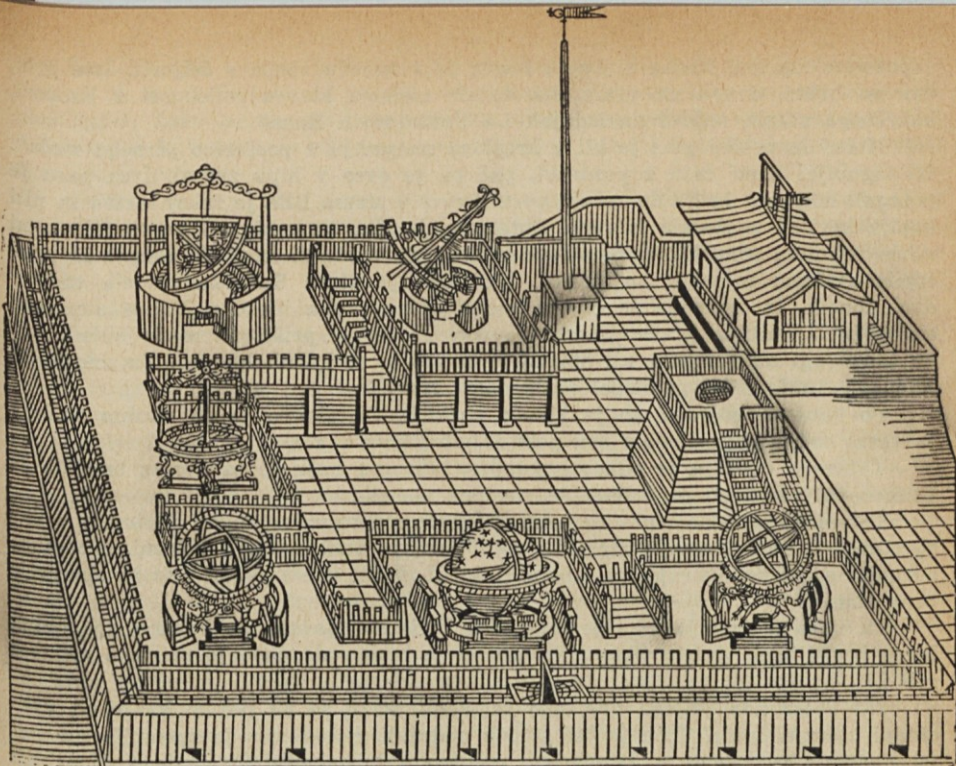
Zdi se, kot da to solno ležišče vpliva na vso deželo Ortus: skoro ni rastlinstva, prav tako ne vode; še ta, ki pride na dan, je navadno slana. Zato tudi ni živali. Edina žival, ki služi prebivalstvu, pravi zaklad pustinje, je kamela.

\* Li je kitajska dolžinska mera = 576 metrov.

## 10. POGlavJE

*Nabava ovce. — Mongolski klavec. — Pojedina. — Globina vodnjakov v deželi Ortus. — Napajanje živine. — Taborimo pri Stoterih vodnjakih. — Srečanje s kraljem Alašana. — Vsakoletni poklon tatarskih vladarjev v Pekingu. — Hudičev vodnjak. — Očiščenje vode. — Rdeč pes. — Čudno gorovje. — Čez Rumeno reko.*

V okolici Dabsun-Noora kar mrgoli kozjih in ovčjih čred. Te živali smukajo z užitkom po trnjevih grmičih, edinem rastlinju teh pustih step. Preračunali smo, da nas libra mesa tu manj stane kot libra moke, zato smo sklenili, da kupimo ovco. Po dveh dneh smo prišli v zavarovano dolino, poraslo z dišečo travo. Tu se je naselilo nekaj tatarskih družin. Nagovorili smo lamo, ki je pred svojim šotorom pler vrv iz kamelje dlake. Pogodili smo se, da nam preskrbi ovco. Člani njegove družine so nam pritekli na pomoč, da smo v hipu postavili šotor in uredili živali.



Starodavni zvezdoznanstveni observatorij na cesarskem dvoru v Pekingu.

Drugo jutro na vse zgodaj je že mladi lama stal pred našim šotorom in nas povabil, da gremo z njim do črede in si izberemo svojo ovco. Prepustili smo izbiro njemu, češ da mi lame izpod zahodnega neba opravimo zjutraj molitve. Nismo jih še skončali, ko se je lama že vrnil z živaljo, privezано na sedlo. Nastavil je zelo zmerno ceno in živahno protestiral, ko smo ponudili, da se prepriča o teži našega koščka srebra. „Buda hoče, da smo si vsi ljudje kot bratje. Tudi v trgovini mora vladati odkritost in lojalnost. Vi niste prigovarjali ovci, ki sem jo izbral, jaz ne bom tehtal srebra, ki mi ga zanjo dajete.“ Povabili smo ga na čaj in mu predložili tole težavo: kdo naj zakolje in pripravi ovco? Že je skočil na konja in se naglo vrnil. Člani njegove družine so se tedaj naptili k našemu šotoru. Vsakdo je nosil kako potrebščino za kuhanje ovce: lama je prihajal z loncem na glavi, mati z vrečo argolov (posušenih kravjekov), mlajša brata pa s trinožnikom in drugimi gospodinjstvi pripomočki. Ob tem pogledu je Samdadžiemba kar trepetal od sreče — pred njim se je odpiral cel dan poln poezije.

Lama nas je povabil, naj gremo počivat v svoj šotor. Oni bodo vse uredili. Izprosili smo si, da od daleč lahko gledamo.

„Končno prihaja!“ je vzkliknil lama. Prej je namreč odjezdil po „črnega človeka“, izvedenega v klanju ovac. Res smo zapazili, da se nekaj naglo bliža. Prikazal se je najbolj čuden človeček, kar sva ga videla v življenju. Moral je imeti okoli pedeset let, ni pa meril nad tri čevlje. Na vrhu stožčaste glave je rasel

nepočesan čop las. Redka sivkasta brada je v neredu visela s čeljusti. Dve grbi, ena na hrbtu, druga na prsih, sta dajala malemu klavcu podobnost z Ezopom, kakršnega včasih najdeš na izdajah La Fontainovih Basni.

Močni in zvočni glas je bil v krepkem nasprotju s postavico „črnega moža“. Ni izgubljal dosti časa s pozdravi, pač pa je ovco v hipu zvezal. Izza pasu je potegnil dolg nož in ga do ročaja porinil ovcu v stran. Bila je takoj mrtva in niti kaplja krvi ni pogledala iz rane. Potem ko je bila transmigracija opravljena, ni nihče več imel pomislekov. Samdadžiemba in lama sta si zavihala rokave in pristopila malemu mesarju na pomoč. Med tem je stara Tatarka zavrela vodo v dveh loncih. Iz drobovja in ovsene moke je napravila hlebčke. Vsi smo posedli okrog in v kratkem drobovja ni bilo več. Potem je prišel na mizo, hočem reči na tla, drugi obrok: juha ali omaka, v kateri so se kuhali hlebčki. Ta sok je bil zelenkast in je dišal po napol prebavljeni travi.

Po končani pojedini se je klavec poslovil. Za plačilo je po starem običaju zahteval ovčje noge. Dodala sva pest čajnih listov.

Tatarska družina je odnesla posodje, lama pa naju je zabaval s tem, da je poimenoval vse kosti in koščice še visečega skeleta.

Tatari na splošno izvrstno poznajo gradnjo živalskega telesa in imajo veliko spretnost v razkosavanju živali. Dobro poznajo tudi njihove bolezni. Notranja zdravila so iz zelišč, rajši pa uporabljajo ubode in ureze. Včasih so te operacije prav smešne.

Za naše potovanje nam je lama dal koristne nasvete. Še kakšna dva tedna bomo hodili skozi deželo Ortus. Ta predel je brez vode, zato jo moramo nositi s seboj.

Na večer naslednjega dne smo zagledali, kako se na nekem kraju od vseh strani zbirajo črede. Tam je bil globok vodnjak. Scena nas je spomnila na pripovedovanje sv. pisma o Jakobovem potovanju k Labanu. Življenje v Mongoliji v mnogem spominja na čase prvih judovskih patriarhov.

V vodnjak so spuščali posodo, narejeno iz cele ovčje kože, ki je imela odprtino samo v vratu. Pripeta je bila na dolgo in močno vrv iz kamelje dlake. Vrv je bila na drugem koncu pripeta na sedlo konja, na katerem je jahal Tatar in ga poganjal od vodnjaka, kadar je bilo treba vzdigniti napolnjeni meh. Vodnjak je bil globok najmanj dvesto čevljev. Pastirji so nam radi načrpali vode. Brez njihove pomoči bi lahko tik vodnjaka umrli od žeje. Povedali so nam, da moramo jutri zgodaj na pot, kajti do „Stoterih vodnjakov“ imamo petnajst milj.

Pokrajina je bila kar naprej peščena, jalova, žalostna. Ustavili smo se le opoldne, da smo nekaj malega zaužili in spili skodelico čaja. Že se je mračilo, „Stoterih vodnjakov“ pa nikjer. Uboge živali so se komaj še gibale, tako sta jih zdelali žeja in utrujenost. Končno smo le našli vodnjake. Ne da bi raziskovali, ali jih je sto, kot to dá sklepati tatarsko ime, smo ob prvem postavili šotor, potem pa pohiteli črpat vodo. Na srečo ta vodnjak ni bil tako globok kot večerajšnji. Ko pa smo se vrnili k šotoru, da povedemo konja in mulo k napajališču, ju nismo našli. Dasi je bila noč izredno temna, sva s sobratom iskala na vse strani, medtem ko je Samdadžiemba pripravljaj večerjo. Iskanje je bilo brezuspešno. Da se ne izgubiva, sva se končno obrnila nazaj. Tedaj sva se silno prestrašila. Tam, kjer je stal šotor, so se dvigali mogočni plameni, pomešani z gostimi oblaki dima. Sklepala sva, da se je tudi Samdadžiemba odpravil iskat živali, medtem pa je ogenj zajel šotor. Strašen trenutek! Snedi pustinje, daleč od krščanskih občin, morava brez moči gledati, kako izginja v ognju edino zatočišče pred vremenskimi nezdodami.

Zaslišala sva glasne krike in jim odgovarjala, da tako obvestiva Samdadžiembo, da mu prihajava na pomoč. Silno sva bila presenečena, ko sva zagledala služabnika, kako mirno sedi ob kotlu in vliva vase požirke čaja. Šotor je bil nedotaknjen in v njem so bile vse živali. Ogenj je zapalil Samdadžiemba, da nama tako olajša povratek.

Ob zori naju je prvi pogled na okolico napolnil s strahom druge vrste. Ves kraj je bil namreč poln globokih vodnjakov. Ko sva v trdi noči hodila za živalmi, sva neprestano krožila med temi prepadi. Božja Previdnost naju je čudovito varovala. Pri odhodu sva ob enem vodnjakov zapičila v zemljo lesen križec kot znak najine hvaležnosti božji previdnosti.

Proti poldnevu smo zapazili velikansko karavano. Štirje mandarinji z modrim krožcem na čepici so zdirjali k nam. Od njih smo zvedeli, da je to karavana alašanskega kralja na poti v Peking. Kralja smo videli čisto od blizu. Sedel je prekrižanih nog na nosilnici. Pozdravili smo ga: „Kralj Alašana, naj mir in sreča spremljata tvoje korake!“ Odgovoril je: „Možje molitve, ostanite v miru!“

Dolgo potem, ko je karavana šla mimo, smo našli vodnjak in se odločili, da tam postavimo šotor. Med tem, ko smo pripravljali čaj, so se pojavili trije Tatarji, eden z rdečim krožcem, dva z modrim. Spraševali so nas po karavani alašanskega kralja. Vsi trije so ji pripadali. Prejšnjega večera so se ustavili pri nekem ortuškem princu. Odločili so se, da se za karavano odpravijo zjutraj. Pogovarjali smo se o „zahodnem nebu“, to je dežela na zahodu. Za Tatara je Tibet in nekaj sosednjih pokrajin. Potem nam je minister — tisti z rdečim krožcem — razlagal, da se za svečanost novega leta odpravijo v Peking vsi vladarji na svetu. Bližnji gredo tja vsako leto, oddaljeni pa na dve ali tri leta.

Obiski vladarjev, ki so pod kitajsko vrhovnostjo, imajo najprej namen, da izrazijo pokornost in podložnost; dalje gredo podložni vladarji tja, da plačajo davke, ki se zaradi lepšega nazivajo darila. Ta darila so kamele in konji in pa posebni plodovi vsake dežele: jelenovo, medvedje in kozje meso, fazani, ribe, gobe, dišeče soli itd. Ker so romarji v Pekingu v času najhujšega mraza, so ta jedila zmrzla in se ohranijo užitna.

Letni obiski kitajskemu cesarju povzročajo ogromne izgube in nadloge tatarskemu prebivalstvu: prispevati morajo določeno število živine za prenašanje odposlancev in prtljage in pomagati pri karavani. Velik del posojenih živali na težkem potu pogine; tiste pa, ki se vrnejo, se vrnejo živi okostnjaki.

Podložni vladarji dobe v Pekingu posebna stanovanja, nimajo pa s cesarjem nobenega stika. Pač pa imajo srečo, da ležeč na obrazu čakajo, da gre cesar mimo njih v tempelj na novoletno češčenje prednikov. Dvignejo se šele, ko se cesar vrne iz templja in gre spet skozi njihove vrste. Zato torej pridejo ti vladarji iz takih daljav in s tolikimi napori! To je značilno azijski način. Cesar resno jemlje svojo vsemogočnost, tatarski kralji pa so srečni, da mu lahko izkažejo čast z najbolj ponižno ceremonijo.

Tatarski vladarji prejmejo ob ti priliki cesarsko plačo. Sicer je majhna, ima pa velik politični pomen: vladarji se čutijo cesarjeve sužnje ali vsaj služabnike.

Tatarski minister nama je pripovedoval, da so pred leti podložni vladarji prejeli namesto srebrnih kosov kose iz posrebrenega bakra. Vsi so to opazili, a nihče ni črhnil besede. Šele doma so povedali, da so jih prevarili — ne cesar, nebeški sin in stari Buda, niti mandarin, ki je imel kovino razdeliti, pač pa — pekinški bankirji. Tudi minister, ki je to pripovedoval, je dajal stalno razumeti, da ne cesar ne mandarin ne dvor niso pri stvari imeli nič. Midva sva si

zadevo drugače razložila, zlasti ker se je zgodila za kitajsko - angleško vojno in je cesar potreboval denar.

Mandarini so nam odsvetovali, da nadaljujemo pot skozi Alašan. Naše živali bi tam gotovo poginile. Že tako puščavsko deželo je letos udarila izredna suša; vsaj tretina čred je že poginila. Razen tega so se pojavili še razbojniki.

Vzela sva torej v roko odlični zemljevid kitajskega cesarstva, ki ga je izdal Andriveau - Goujon, in iskala pot mimo Alašana. Treba bo še enkrat preko Rumene reke, prekoračiti Veliki zid in preko kitajske province Kansu priti do Tatarov v Kuku - Noor.

Prehoda skozi Kitajsko se po dveh mesecih potovanja nisva več bala.

Obrnili smo se proti jugozahodu. Tatar, ki smo ga srečali, nam je povedal, da bomo v dveh dneh na bregu Rumene reke. Prvi vodnjak lahko dosežemo že danes. Včasih je to bil izboren vodnjak, zdaj pa je zapuščen, ker je čutgur (hudič) pokvaril vodo.

Še pred sončnim zahodom smo dospeli do tega vodnjaka in tam postavili šotor. Medtem ko sva midva prižigala ogenj, je Samdadziemba šel po vodo. Vrnil se je s trditvijo, da je neužitna. V resnici je bil smrad blatne tekočine neznosen in po površini so plavale kot kaplje olja. Vendar pa je bilo treba nekaj piti, ali pa pustiti, da umremo od žeje. Položaj sva skušala rešiti na tale način: Nabrala sva suhih korenin in jih zažgala, da so zaglenele. Stolkla sva jih v prah in ga vrgla v zavrelo vodo. Samdadziemba naju je opazoval, čepeč ob kotlu, in naju spraševal, kakšno pojedino pripravljava iz teh gnusnih sestavin. Dala sva temeljito lekcijo o razkuževalnih in očiščevalnih lastnostih oglja. Potrpežljivo je poslušal, ni pa bil videti prepričan. Končno sva tekočino precedila skozi platneno vrečo. Zdaj voda sicer ni bila slastna, bila pa je pitna, izgubila je smrad in umazanost.

Samdadziemba je bil pijan od navdušenja. Če ne bi bil kristjan, bi naju imel za živeča Buda. „Lame si domišljajo, da je vse znanje v njihovih bukvah. Sem pa gotov, da bi umrli od žeje ali zastrupljeni, če bi morali napraviti čaj iz vode tega vodnjaka.“ Obsul naju je z vsemi mogočimi prirodopisnimi vprašanji. Zanimalo ga je tudi, če bi drgnjenje z oglem napravilo njegovo kožo belo.

Komaj smo polegli, so nas spravili pokoncu prečudni kriki. Skušali smo neznano zver prestrašiti z vpitjem, potem smo zakurili velik ogenj. A tuljenje se je bližalo. Samdadziemba je trdil, da je pes ali tele. Uganko smo rešili s tem, da snc pred šotorom pustili skodelo z ovseno moko, nato pa šli v šotor. Žival se je res približala in polizala vso moko. Bil je rdečkast pes izredne velikosti. Takoj je postal domač in nas zvesto spremljal.

Po dveh dneh potovanja smo prišli do vznožja gorske verige. Vzpenjali smo se v upanju, da na cni strani ugledamo Rumenc reko. Ta dan je bil posebno hud za kamele; okrvavile so si noge po skalah. Medtem ko so gore bile iz granita, je bilo po golih in prepadih polno zglaženih in zdrobljenih škrljčevcev. Granitne skale pa so bile čedalje bolj razjedene od vode in obdane z rastlinami, ki so sličile morskim algam. Zdelo se je, kot da prodiramo po dnu izsušenega morja.

Z vrha smo zapazili veličastno Rumeno reko. Še pred nočjo smo bili na obali. Prehod se je čudovito posrečil, le da smo rdečega psa morali pustiti na obali. Brodarji ga niso spustili na čoln, češ da je ta samo za ljudi in za živali, ki ne znajo plavati.

Na drugi obali reke smo bili na Kitajskem. Za nekaj časa smo se poslovili od Tatarije, od puščave in nomadskega življenja.

(Sledi.)

# GOSPODOVA URA

## MISIJONSKA IGRA V TREH DEJANJIH

### NADALJEVANJE.

#### III. DEJANJE

Pozorišče isto.

##### 1. prizor

Lojze, nato Pertnač.

LOJZE: (*Stoji ob mizo naslonjen — premišljuje.*)

PERTNAČ: (*Z leve.*) Lojze!

LOJZE: (*Se obrne, ne da bi odgovoril.*)

PERTNAČ: Kaj premišljuješ?

LOJZE: Kaj... sam ne vem kaj.

PERTNAČ: (*Odmor*) Kaj ti je?

Na kaj misliš? (*Se vsede k pisalni mizi in se kmalu vzdigne in približa k Lojzu in ga žalostno gleda.*)

LOJZE: Očka, vendar...

PERTNAČ: Saj si ves prepaden.

LOJZE: Kot bi ti ne bil?

PERTNAČ: (*Gre nazaj k pisalni mizi — se vsede — odmor.*) Da, jaz sem ga spravil na noge. S ceste sem ga pobral; za upravnika svojega podjetja postavil! Pa me tako nesramno ogoljufa... in ocigani...

LOJZE: Treba bi bilo predvideti.

PERTNAČ: Kako predvideti? Si ti kaj predvidel?

LOJZE: Žal, nisem.

PERTNAČ: Pa sta bila vendar prijatelja!

LOJZE: In zato čutim, da sem tudi jaz kriv.

PERTNAČ: Kaj kriv! Do zadnjega je bil zvest in pošten.

LOJZE: Že dolgo časa je tule zgijal denar. Že dolgo časa so tedenska poročila izkazovala večje vsote izdane ze neumljiva popravila. Zakaj se nismo prepričali, ali so bila ta popravila resnična ali ne? Preveč smo mu zaupali!

PERTNAČ: Le kdo bi se bil mislil kaj takega!

LOJZE: Kdo?... Morda Marko!

PERTNAČ: Marko, da bi vedel... saj ni nikoli nič povedal!

LOJZE: Seveda, ko ga nismo hoteli poslušati. (*Odmor.*)

PERTNAČ: Lopov... da me je tako osleparil!...

LOJZE: Vidim, da je Marko prav mislil.

PERTNAČ: Ko bi ga človek najbolj potreboval, na, pa te pusti na cedilu! Le zakaj? Česa mu je manjkalo? Sem mu storil kako krivico?

LOJZE: On je napravil krivico, on! In to tako, da ni mogel več ostati. Ko pa je videl, da je odkrit, jo je pravočasno popihal.

PERTNAČ: Mislim, da ne bo daleč prišel. Na policijo javim. (*Gre k telefonu.*) Pred večerom ga bodo že imeli. Do zadnjega krajcarja mi povrne. Lopov...

LOJZE: Tako je prav!

PERTNAČ: (*Odmor.*) Tat tatin-ski... Vse sem mu zaupal. In to me bolj skeli, kot zguba ukradenega denarja. Ali se res ne morem na nobene-ga več zanesti? Čisto sem res preč...

LOJZE: (*Počasi*) Morda... bi le bilo bolje, če bi ga takrat pustili, da bi odšel...

PERTNAČ: (*Vzroji.*) Kdo?

LOJZE: Marko!

PERTNAČ: (*Vzroji.*) Tako, tudi ti začenjaš! Še nisem zadosti trpel?

LOJZE: Poslušaj me, očka! Ali se nisi nikoli vprašal, zakaj je v naši hiši zadnje leto toliko gorja?

PERTNAČ: Kam meriš?

LOJZE: Zdi se mi, da je v tem nekaj več kot zgolj naključje. Bog je stegnil svojo roko, da bi nas kaznoval. Bog, ki smo ga prikrajšali za njegove pravice.

PERTNAČ: In ti, prav ti!...

LOJZE: Vem, kaj hočeš reči. Čudno se ti zdi, da prav jaz tako govorim. Jaz, ki sem bil še včeraj razbrzdan veseljak, človek brez vere... Tudi zame je udarila Gospodova ura!

PERTNAČ: Pa se menda ne misliš pootročiti, kaj?

LOJZE: Me imaš za šlevo, ki jo vsak veterc ukloni?

PERTNAČ: To pomeni...

LOJZE: Sinoči sem bil do Marka krivičen. Prišel je braniti pravico. Jaz pa sem ga udaril, da bi ga prisilil k molku... Razumeš! Vso noč nisem zatisnil oči. Vrtal sem po možganih in iskal, kako bi popravil svoje ravnanje; a vse zaman... Očka, pusti ga, Bog ga kliče. Naj gre, kamor ga vleče srce, in videl boš, da se bo božji blagoslov naselil v našo hišo!

PERTNAČ: *(Po kratkem premisleku se vzdigne in stopi tik pred Lojze.)* Moj sin je... Naj gre, naj le gre... če noče biti več moj sin! *(Odide pri zadnjih vratih.)*

### 2. prizor

Lojze, Matevž.

LOJZE: *(Se vsede in premišljuje)*  
MATEVŽ: *(Nalahko, skoraj boječe.)* Gospod inženir!

LOJZE: Kaj hočeš?

MATEVŽ: Želite čaj?

LOJZE: Ne!

MATEVŽ: Črno kavo?

LOJZE: Ne!

MATEVŽ: Mlečno kavo?

LOJZE: Ne!

MATEVŽ: Tristo petelinov! Le kaj vas je danes vse skupaj pičilo? Ali hočete od lakote pomreti?

LOJZE: Pusti me pri miru!

MATEVŽ: Prav. Če vas zaradi oslabelosti najdejo mrtvega, ne recite, da sem jaz kriv. *(Hoče oditi.)*

LOJZE: Matevž!

MATEVŽ: *(Stopi nazaj.)* O, ste se premislili... boste čaj?

LOJZE: Pusti me s čajem pri miru. Je morebiti Marko že vstal?

MATEVŽ: Če je vstal? Saj bo že vendar devet.

LOJZE: Sinoči je šel pozno spat.

MATEVŽ: Vem, o polnoči je še luč gorela v njegovi sobi. Če bo šlo

tako naprej, nam na lepem zbolil.

LOJZE: Potem si bil tudi ti pokonci?

MATEVŽ: Jaz?... Ne... hotel sem reči... Ne, ne, spal sem kot polh.

LOJZE: Ubogi Matevž! Koliko skrbi imaš z nami!

MATEVŽ: Tak dajte no!

LOJZE: Za plačilo pa...

MATEVŽ: *(Takoaj poprime.)* Tak nehajte. Sicer me razžene.

LOJZE: O, presneto, tega pa vendar ne!

MATEVŽ: *(Z nasmehom.)* Torej prinesem čaj?

LOJZE: Seveda, prinesi, kar hočeš.

MATEVŽ: Končno vendarle! Vidite! Če človek posluša pametne ljudi, vedno kaj pridobi!

### 3. prizor

Prejšna in Marko.

MATEVŽ: *(Hoče oditi, ko iz zadnjega vhoda vstopi Marko.)* O, glejte si no. Gospod Marko. Torej: čaj za dva, ne?

MARKO: *(Suho.)* Zame ne nosi nič.

MATEVŽ: *(Z rokami v boku.)* Tristo goril. Ne dražite me, da ne izgubim potrpljenja. Za enkrat zapovedujem jaz. Čaj za dva! *(Odide na levo.)* *(Lojze se vsede za eno, Marko sleče plašč in sede za drugo mizo. Prvi bere časopis, drugi piše. Odmor.)*

LOJZE: *(Pretrga mučni prizor.)* Koliko je že ura?

MARKO: *(Ne da bi ga pogledal.)* Osem in štirideset minut.

MATEVŽ: *(Odmor — prinese čaj. — Da vsakemu na svojo mizo.)* Čaj! Dober, vroč. To človeka okrepi na znotraj in zunaj... v vsakem pogledu. *(Odide.)*

LOJZE: *(Medtem ko pije.)* Si obvestil policijo?

MARKO: Jaz? Ne. Si ne upam...

LOJZE: Zakaj?

MARKO: Rado...

LOJZE: Kaj zato?

MARKO: On še nič ne ve o tem.

LOJZE: Nič ne pomaga. Prej ali slej bo zvedel. In potem... ga zapro...



MARKO: Mislim, da je že prepoznano. Je že sinoči pobegnil. Sedaj je lahko že desetkrat na varnem.

LOJZE: (Odmor.) In Rado? Kaj bo napravil?

MARKO: (Z vzdihom.) Bog ve...

LOJZE: Pri nas ostane.

MARKO: (Ga začudeno pogleda.) Pri nas?

LOJZE: Tako je! Pri nas, v naši hiši... namesto brata, ki odide.

MARKO: (Žalostno.) Ki bi moral oditi!...

LOJZE: Odideš...

MARKO: Lojze!

LOJZE: Mogoče... da... Gospodova ura je blizu.

MARKO: (Ga predirno gleda.) Se norčuješ?

LOJZE: Ne! (Odmor — vstane.)

To noč nisem nič spal.

MARKO: Zakaj?

LOJZE: Ne vem... zaspan nisem bil.

MARKO: (Vstane in se nekoliko približa.) Pa si se vsaj vlegel?

LOJZE: Ne!

MARKO: Nisi prav storil.

LOJZE: Nisem mogel drugač.

MARKO: (Se nekoliko približa.) Pa si se... ali pa nisi hotel?...

LOJZE: In ti...

MARKO: Jaz?

LOJZE: O polnoči si bil še pokonci.

MARKO: (V zadregi.) Delo sem imel.

LOJZE: Kaj drugega je bilo...

MARKO: (Ga gleda — odmor.)

LOJZE: Sinoči... sem... bil... ni bilo prav...

MARKO: (Ugane) Zakaj? Kaj je?

LOJZE: (Ga gleda s solznimi očmi.) Marko!...

MARKO: Lojze! (Se objameta — oamor.)

#### 4. prizor

Prejšna in Slamnik.

SLAMNIK: (Ko se objameta, vstopi od zadaj Slamnik — trenutek postojni — naredi kretnjo, kot bi ju hotel stikati — pogleda skozi palec in kazalec leve roke, z desno pa navidezno pritisne na gumb.) Majhen nasmeh... Hvala lepa! Končano!

OBA: (Brata se obrneta in nasmejeta.)

SLAMNIK: Takole ja! To mi je vseč!

LOJZE: Pridi, Slamnik, pridi. Tudi tebe moram prositi odpuščenja.

SLAMNIK: Slišiš! Če misliš take stresati, jo pri priči popiham.

LOJZE: Si preveč dober za to!

SLAMNIK: Pomisli! Ni še strahansko dolgo od tega, ko je neka pasja mrcina zamenjala moj nos za kos mesa in šausnila po njem... No in sinoči bi mi bil skoraj gospod Močnik napravil isto veselje, prav preden je odnesel pete.

LOJZE: Kako?

MARKO: Ni mogoče?

SLAMNIK: Kaj ne bo! Povedal sem mu takih, da bi ob njih zardel kot kuhan rak tudi najbolj črn zamorec iz Afrike!

MARKO: In on?

SLAMNIK: On pa je pobledel kot stena. Ustopil se je predme, izbulil oči in gledal, kot bi me hotel požreti. No, potem, ko je videl, da me vse to ne gane, je blagohotno popustil in rekel: „Ne bom si mazal rok.“ Ha, ha! „Imenitna misel“ mu pravim, za te čase, ko ni mila.

MARKO: Ti si tič!

SLAMNIK: Radoveden sem, kako se bo držal, ko ga bodo vtaknili pod ključ!

LOJZE: Ali veš, da Rado še nič ne ve o tem?

SLAMNIK: Zanj mi je res žal. Toda, zvedel bo slej ali prej.

MARKO: Kako bo revež trpel.

SLAMNIK: Morda bo moral na vsem lepem pretrgati učenje.

LOJZE: Ne, tega ne bo. Za to bom jaz poskrbel.

SLAMNIK: Ti?

LOJZE: Čudno, kajne?

SLAMNIK: Ne, toda... skoraj... LOJZE: Čutim dolžnost, da popravim krivico.

SLAMNIK: Lojze, daj mi roko! Že vidim, da boš odslej v naših vrstah.

LOJZE: Če me boste hoteli, prav rad.

SLAMNIK: Glej ga no! Še vprašaj!

MARKO: Hvala, Lojze.

## 5. prizor

Imenovani in Pertnač.

PERTNAČ: (*Še od zadaj pri uho-  
du — proti Slamniku.*) O, tukaj ste?

SLAMNIK: Na razpolago, gospod  
Pertnač.

PERTNAČ: Dobro, dobro!

LOJZE: Očka, midva stopiva za  
trenutek na teraso. Marko, greva. (*Se  
primeta čez rame in odideta.*)

## 6. prizor

Pertnač, Slamnik.

PERTNAČ: (*Ju začudeno opazu-  
je.*) Čudno!

SLAMNIK: Gospod Pertnač! Nič  
posebnega. Pobotala sta se.

PERTNAČ: Ni mogoče!

SLAMNIK: Sta brata, ki se rada  
imata samo včas, ko ne vesta, kaj bi  
počela, se malo zlasata, tako... da ji-  
ma ni dolg čas.

PERTNAČ: Hm... (*Odmor.*) Po-  
klical sem vas, da mi pojasnite nekate-  
re stvari glede Močnika.

SLAMNIK: Na razpolago.

PERTNAČ: Vam je znano, zakaj  
se vas je hotel znebiti?

SLAMNIK: Mislim, da radi raz-  
ličnega gledanja na vero.

PERTNAČ: Samo zato?

SLAMNIK: Poleg tega sva se par-  
krat pošteno sporekla. Pri tem je zmer-  
jal, da je bilo kaj!

PERTNAČ: Po vašem mnenju ni  
imel drugih razlogov?

SLAMNIK: Morda je mislil, da ga  
zasledujem.

PERTNAČ: Ali ste že dolgo sumi-  
li o njegovem poštenju?

SLAMNIK: Približno mesec dni.  
Naravno, da zaradi negotovosti in dvo-  
mov o tem nisem mogel govoriti.

PERTNAČ: In kdaj ste prišli na  
jasno?

SLAMNIK: Šele včeraj, da, šele  
včeraj. Pa bi bil najbrž še molčal, če  
bi...

PERTNAČ: Kako? Zakaj?

SLAMNIK: Zaradi prijateljstva,  
ki me veže z Močnikovim sinom...

PERTNAČ: Toda pravica je pra-  
vica.

SLAMNIK: Gotovo. Toda ubogi  
fant se mi smili.

PERTNAČ: (*Po kratkem odmoru.*)  
Torej z jutrišnjim dnev, tako sem se  
odločil, prevzamete vodstvo podjetja.

SLAMNIK: Kaj vendar mislite,  
gospod Pertnač?

PERTNAČ: Brez ugovora.

SLAMNIK: Morda bi bilo...

PERTNAČ: Zadosti vas poznam  
in vem, koliko ste zmožni. Potrebujem  
zaupnega, zvestega in poštenega člove-  
ka, na katerega se lahko zanesem.

SLAMNIK: Prevelika čast.

PERTNAČ: Ko ste me rešili tega  
lopova, ste mi napravili veliko uslugo.

SLAMNIK: Storil sem le svojo  
dolžnost.

PERTNAČ: Torej se strinjava.

SLAMNIK: Hvala vam, gospod  
Pertnač, ker ste že tako dobri, bi  
vas...

PERTNAČ: Govorite.

SLAMNIK: Rado, Močnikov sin...

PERTNAČ: No, kaj je z njim?

SLAMNIK: Sam je s svojo ma-  
terjo in še ne ve, da je njegov oče...

PERTNAČ: Kaj morem jaz sto-  
riti?

SLAMNIK: Ne vem... Boste že  
kaj našli... Bilo bi pa lepo delo usmi-  
ljenja in božji blagoslov ne bi izostal.

PERTNAČ: (*Odmor*) Bomo videli.

SLAMNIK: Hvala, gospod Pert-  
nač, hvala namesto njega.

## 7. prizor.

Prejšnja in Matevž.

MATEVŽ: Gospod Pertnač!

PERTNAČ: Kdo je?

MATEVŽ: Policija je tu.

PERTNAČ: Takoj pridem. (*Vsta-  
ne.*) Dragi Slamnik, torej jutri nasto-  
pite vodilno službo.

SLAMNIK: Še enkrat najlepša  
hvala. Potrudil se bom, da bom vre-  
den vašega zaupanja. (*Oba odhajata.*)

PERTNAČ: O tem sem prepričan.  
Na svidenje!

SLAMNIK: Z Bogom, gospod Pert-  
nač! (*Pertnač love, Slamnik zadaj.*)

# naši misijonarji pišejo...

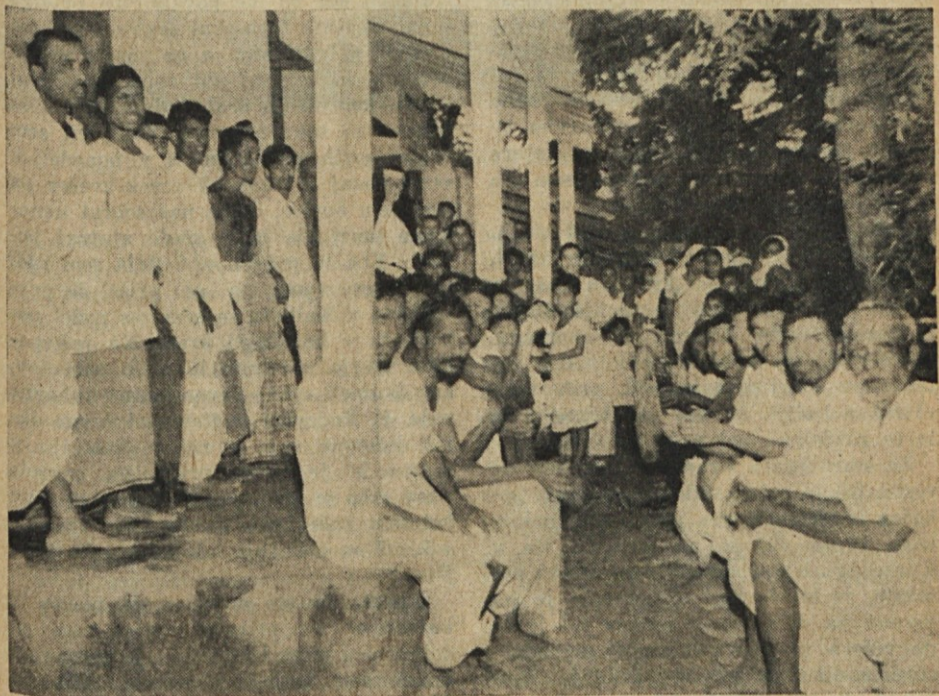
## INDIJA

Iz več pisem m. MAGDALENE KAJNČ, loretske misijonarke v Morapaju, ki jih je pisala uredniku KM in drugim misijonskim sodelavcem, v času od oktobra lanskega leta do aprila letošnjega, podajamo sledeče novice:

„Iskrena hvala in tisočeri Bog povrni Vam in vsem dobrotnikom za velikodušni dar našim sirotam. Bolnikov imamo vedno več v našem dispanzerju. Zadnje tedne postrežemo od 300 do 400 osebam. Ker vlada med njimi velika revščina, so zelo neodporni napram

boleznim. Pridejo od blizu in od daleč, nekateri tudi 20 milj. Že navsezgodaj zjutraj jih čaka cela vrsta, pa mnogi pridejo šele popoldne do pregleda, kajti sva samo dve, ki sprejemava. Ob slovesu ne le katoličani, ampak tudi mnogi hinduji in celo muslimani spoštljivo poljubijo sveto razpelo ali se poklonijo pred podobo presv. Srca Jezusovega. Seveda s tem ni rečeno, da zapuste svojo vero in se oklenejo naše. Vendar smo imeli lansko leto potom dispanzerja 90 krstov, kajti pogosto nam prinašajo že umirajoče otroke, mnoge umirajoče pa krstimo po domovih, ne le otroke, tudi

Takole čakajo, da pridejo na vrsto, v dispanzerju s. M. Kajnč, ki jo vidimo v sredi med njimi.



odrasle, ko popoldne po vaseh obiskujemo bolnike. Mnogi pred smrtjo sami prosijo, naj jih krstimo.“

Že novembra lanskega leta je pisal č. g. Wolbangu CM v USA jezuitski misijonar o. LOJZE DEMŠAR, ki ga poznamo po njegovih pestrih spisih v našem listu. Tudi iz tega pisma imamo marsikaj povedati našim bralcem:

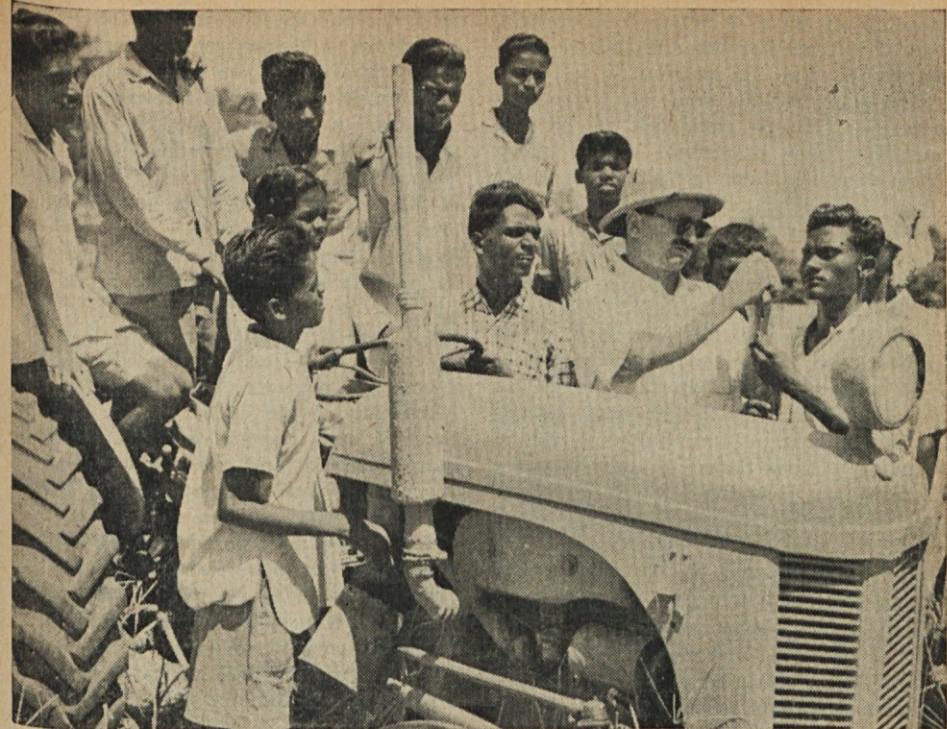
„Prilagam Vam spominsko podobico pokojnega o. Sedeja, ki sem jih dal v Kalkuti tiskati kakih 3.000 v bengalščini za njegove nekdanje farane v Morapaju, Bošontiju in Khariju in seveda v Bodipurju, kjer je nazadnje in tako dolgo vrsto let deloval. V vsako hišo sem oddal po eno podobico. Ljudje te sličice z rižnim lepilom pritrdijo na zid, in ko se zvečer cela družina zbere ter pred Marijino sliko moli rožni venec, imajo tudi našega o. Sedeja pred očmi in se ga v molitvi spominjajo. — Zdaj imajo po vseh katoliških družinah lepe stenske svete podobe, dočim so imeli prej samo kake ne vedno dostojne izrezke iz časopisov in revij. Naročil sem iz Južne Indije okoli 600 velikih, večbarvno tiskanih podob verske vsebine, za katere sem plačal po 14 an, prodajal sem jih pa po osem an, da so jih mogli vsi nabaviti in jih razobesiti po svojih hišah. Tudi sem kupil mnogo kovinskih razpel, tu dal izdelati lesene križe in razpela razdal po hišah, kjer jih še niso imeli. Za poroko vedno darujem novoporočencema križ, dve nabožni sliki in dva roženvenca. Zdaj sem naročil, prav tako v Južni Indiji, še več sto kipcev, da še te razdelim med naše katoličane.

Za smrt brata Franceta Drobniča že veste. Bil je vedno veder in uslužen, pobožen in delaven, res pravi vzor redovnega brata. Ko so ga povabili, da v Kurseongu letos postavi novo šolsko splotje, je bil že bolj slaboten, a je šel vseeno na delo in bil mesece od jutra do večera ves čas na nogah pri odgovornem delu vodstva vse gradnje. Zvečer je še celo uro našel za molitev v

kapeli, rekoč, da je to „njegov najvažnejši dnevni opravke“. Zbolel je, pa se ga dali v bolnišnico v Darjeelingu, a ker se vročina le ni zmanjšala, so ga poslali v Kalkuto, da bi ga tam specialisti temeljito pregledali in ugotovili, kaj mu je. Tam je bil le nekaj dni, a silno veliko trpel, da se je včasih cela postelja tresla od drgetanja v bolečinah. Tedaj je šele povedal, da cele mesece prej včasih ni zatisnil oči ponoči, pa ni nikomur potožil. Doktorji so odkrili, da ima na jetrih novotvorbo in so se odločili za operacijo, Francé pa je bil že zelo slab. Ko je zjutraj prejel sveto obhajilo, so mu okrog osmih dali močno injekcijo, da ga pripravijo na operacijo. Prejel je injekcijo in zaprl oči, ki jih nikdar več ni odprl, kajti srce je bilo preslabo za to, pa je odpovedalo. Umr! je, še preden so ga dali na operacijsko mizo.

Jaz sem bil za misijonsko nedeljo v Kalkuti, ker so me povabili za pridige v eni mestnih fara. Čul sem, da je brat Francé v bolnišnici, a ga nisem mogel obiskati in sem odložil obisk na drugi teden, ker mi je brat Lukan dejal, da bolezen ni tako nevarna. Zaključil sem vrsto šestih pridig in se v ponedeljek vrnil nazaj v Khari. V torek zvečer pa prejmem novico, da je naš sobrat nena doma umrl, da bo v sredo zjutraj pogreb. Kot za pogreb o. Sedeja sem tudi to pot vse storil, da sem prišel še pravočasno v Kalkuto in sem res našel pokojnega v še odprti krsti. Na pokopališče ga je spremilo le malo sobratov, ker so imeli v hiši ravno lastne duhovne vaje. P. Poderžaj je tiste dni ravno dajal duhovne vaje v nekem kolegiju v mestu in je lahko prišel na pogreb, prav tako je prihitel s svojim motornim kolesom tudi brat Lukan... Dva smo v kratkem pokopali, kdo od nas bo tretji...?

Upam, da ste dobili moje pismo, v katerega sem priložil vrstice tudi za dobrotnico miss Hribar, ki je pomagala vzdrževati mojega kaplana Mihaela Bhajuja. Zelo dober duhovnik je, pobo-



Naš rojak Ludvik Zabret SDB razlaga učencem kmetijske šole delovanje traktorja.

žen, ponižen in poslušen in delaven, pomaga, kjer le more, zraven se pa še bengalščino uči, ker ni njegov materin jezik, kajti mati mu je govorila v hindu jeziku, oče pa v nepalščini... Že lepo pridiga v bengalščini in v šoli uči, pa še v bližnjo vas gre vsako nedeljo maševat. Ne vem, kako dolgo mi ga bodo pustili; škof mi ga je bil poslal, da ga malo poredim, ker je bil zelo slaboten, in res se je okrepil. Tistih pet, šest mesecev, ko sem bil brez kaplana, sem komaj vozil: cel misijon, dve veliki šoli doma, sestrski samostan s tridesetimi gojenkami, skrb za deset naših gojencev, in osem precej oddaljenih vasi... En sam res ne more vsemu kaj.

Četudi imam polno težav, sem večni optimist in upam, da bom kot optimist

legel pod bengalsko rušo. Zadnje čase se je težavam pridružila še ta, da pritiska glad nad moje ljudi; pisal sem v Delhi po pomoč, pa ni in ni odziva. Še kake tedne bo treba pretolči, potem se začne košnja ali žetev riža in bo za nekaj časa boljše. Do tedaj pa trkajo in bodo trkali lačni noč in dan na moja vrata...“

Iz Bombaja, kjer se pripravljajo na letošnji mednarodni evhariistični kongres, se zahvaljuje za poslano pomoč S. KONRADINA RESNIK; v pismu z dne 23. novembra 1963.

„Bog plačaj za 50 dolarjev, ki sem jih prejela po č. o. Ehrlichu! Vsi smo bili veseli tega lepega darila. Denar bomo

porabili za sveta oblačila; če dobim fotografijo tega, kar bomo iz Vašega daru napravile, Vam jo pošljem.

Preteklo nedeljo smo imeli tu lepo procesijo, katere zaključek je bil pri nas, kjer smo pripravile krasen oltar. V procesiji je bilo nad 5.000 vernikov. Jutri bo pa prejelo 76 deklic in dva dečka, tudi v naši kapeli, prvo sveto obhajilo.

Danes je 30 let, odkar sem prišla v Indijo. Kako hitro čas beži!“

Op. uredništva: Misijonarki s. Konradini Resnik v imenu številnih slovenskih misijonskih prijateljev k tako lepemu jubileju iskreno čestitamo, zahvaljujoč Boga za obilne duhovne sadove njenega tridesetletnega misijonskega življenja, in ji želimo še novih 30 let na misijonskem polju!

Iz pisma misijonarke M. MIRIJAM ZALAZNIK I.B.M.V., ki deluje v Kanpurju, Indija, poleg poročila o pripravah na evharistični kongres v Bombayu, o katerih je pisala in smo objavili v posebnem sestavku, povzamemo še sledeče drobne novice:

„Božični dan. Prvo, kar naj napravim, je, da se Vam zahvalim za misijonski dar iz sklada za vse slovenske misijonarje in misijonarke! Žal mi je, da se Vam nisem mogla zahvaliti že preje, a sem bila cel mesec izredno zaposlena v izpraševalni komisiji tukajšnjih gimnazij, poleg drugega rednega dela. 13. decembra sem pa začela svoje letošnje osemdnevne duhovne vaje — in že je Božič tu!

Torej iskreni Bog povrni za poslani dar, ki je prav dobrodošel. Porabila bom denar za uvedbo naše nove Marijine kongregacije in sploh organizacijo naših katoličank, ki jih je le 92 med našimi 880 imi učenkami. Zvestoba veri in verskemu življenju v sedanjem poganskem ozračju je težje, kakor je bilo to, ko so tu še Britanci vladali in je bilo ozračje bolj krščanstvu naklonjeno. Uverjena sem, kot mnogi misijonarji, da

bo treba nadomestiti označbo „Kristan“ (kristjan) z drugo, npr. „isuyan“ (od „Isus“ = Jezus), kar bi pomenilo: učelec Jezusov. Tu pogani istovetijo besedo „kristan“ s pojmom „parija“ - brez kaste, torej socialno ničvreden človek, kajti kristjani se ne smejo ozirati na kaste in jih res ne upoštevajo, kar jih pa v očeh poganov omadežuje... Čeprav je to krščansko mišljenje in stališče pravilno in je ustava tudi teoretično kaste odpravila, je v vsakdanjem življenju še vse po starem, kajti več tisočletij utrjena miselnost v ljudstvu se ne da v nekaj desetletjih spremeniti, razen kadar milost opravi svoje čudežno delo. Ker so torej v očeh domačinov kristjani radi neupoštevanja kast omadeževani, se je res težko okleniti krščanstva, pa četudi je kdo uverjen o njega resničnosti. Moral bi se izločiti iz dosedanjega kastnega okolja, kar pa je naravnost junaško žrtvovanje... Zdaj se splošno ugotavlja, da so bili v preteklosti tisti misijonarji na pravi poti, ki so dajali prednost pokristjanjenju najprej višjih kast, katerim bi potem oni iz nižjih kast brez težav sledili.“

## AFRIKA

BRAT KAREL KERŠEVAN CM, ki že od konca vojne deluje v Kongu, se je odpravil na daljši dopust, ki ga bo preživel med rojaki na Tržaškem in Goriškem, od koder nam že poročajo o njegovih zanimivih predavanjih, ki jih pojasnjuje z dvema misijonskima filmoma iz njegovega misijonskega delokroga. Obiskal bo tudi izseljenca v Kanadi, Združenih državah in Argentini, kjer ga povsod z veseljem pričakujejo. Po dolgem času bomo vendar imeli priliko, govoriti spet s kakim slovenskim misijonarjem s terena. Priporočamo rojakom po svetu, da dobro izrabijo lepo priliko in gotovo povsod, kjer le mogoče, povabijo misijonarja, da jim pride predavati o tej tako razburkani ogromni deželi afriškega kontinenta.

V začetku novembra lanskega leta je pisala č. g. Wolbangu CM v USA misijonarka s. SILVESTER MARIJA, ki deluje v Kabalayu v afriški deželi Čad:

„Najprej naj Vam potožim mojo skrb: že pred šestimi meseci napovedanega, od Vas poslanega keliha in ciborija še od nikoder ni... Na pošti so mi rekli, da oni ne morejo nič pomagati. Ali se je kje vse izgubilo, zataknilo, ali bilo ukradeno? Jako bi nam bilo žal, ker oboje tako zelo potrebujemo! Imam še iskrico upanja, kajti pred kratkim sem prejela „Katoliške misijone“ od maja 1963 in — od decembra 1962, torej očitno pošta zelo neredno deluje semkaj do nas.

Še enkrat se Vam tudi zahvalim za denarno pomoč iz sklada. Za ček smo prejeli 9.800 tukajšnjih frankov, kar lepa vsotica. Naj Bog Vam in vsem požrtvovalnim dobrotnikom obilno povrne! Denar sem oddala za zgradbo naše bodoče farne cerkve, ki bo veliko stala. Vsaka najmanjša zgradba tu stane velike denarce. Večina domačinov h gradnji ne more nič prispevati, saj komaj žive. Hrana je vedno dražja, in ker je bilo letos v deželi pre malo dežja, „mil“, neke vrste proso, skoraj ni obrodil, pa je glavni vir prehrane tukajšnjega prebivalstva. Mnogi bodo trpeli lakoto!

Pisala sem Vam, da me mislijo predstojniki letos poslati na oddih v Francijo, pa zaenkrat iz tega še ne bo nič. Sem kar zadovoljena, da je tako prišlo. Saj je toliko dela! Vsako leto je več otrok v otroškem vrtcu in v šoli. Onih med četrtim in šestim letom starosti imamo na primer kar 250! Šola je zdavnaj premajhna. Sreča, da drevje hitro raste in z njim senca, tako je otroški vrtec res „vrtec“, kar zunaj na prostem. Vseh šolskih otrok imamo 700. Zdaj imamo že dve domačinski učiteljici, ki so zaenkrat še redkost v naši deželi. A ker deklice pridno študirajo in jih je veliko v šoli, zato se bo v bodoče kmalu izboljšalo glede učnih moči. Za našo gospodinjsko šolo pa nam je prišla na pomoč kot laična misijonarka



Iz misijona o. Emila Čuka;  
njegov sobrat na obisku družin  
v Tanganjiki.

za dve leti mlada Francozinja, ki nam je v veliko in dragoceno pomoč. Ima kakih 20 deklet, ki niso zdelale osnovne šole, pa imajo glavo za gospodinjske stvari in se bodo v tej šoli naučile šivanja, nege otrok in drugega, kar bodo potem lahko drugim posredovale. V večerni šoli, boljše rečeno, popoldanski, kajti zvečer nihče ne gre od doma, imamo kakih 400 žena in deklet. To šolo vodim jaz skupno s še drugo sestro, pomagajo nam pa boljše dekleta iz četrtega in petega razreda ljudske šole, kar je tu za ženske že visoka izobrazba... Vse bi se rade naučile vsaj branja in pisanja, h čemer jih tudi možje vzpodbujajo. A vidi se, da učenja niso vajene, jim gre zelo težko v glavo..."

V naslednjem pismu misijonarka že z veseljem sporoča, da je pošiljka keliha in ciborija končno le srečno dospela:

„Kako sem bila vesela, ko sem dočkala, da so me s pošte obvestili o dopeli pošiljki! Ne vem, kako naj se Vam zahvalim! Kako je vse res lepo! Ciborij bo šel na novoustanovljeno župnijo v severnem delu dosedanje res prevelike župnije.

Za božič bomo imeli tu 34 krstov. Najmlajši katehumen ima 12 let. Bog jim daj milost vztrajanja in pristnega duhovnega življenja!“

Iz Tanganjike piše č. g. Wolbangu o. EMIL ČUK še oktobra meseca lanskega leta in se zahvaljuje za ček 1.000 dolarjev, ki ga je prejel od njega, deloma za svete maše, večji del pa za vzdrževanje dveh domačinskih bogoslovcev. Lepo piše, kako globoko ga je ganila požrtvovalnost slovenskih misijonških dobrotnikov:

„Nisem mogel verjeti svojim očem! Kako naj se zahvalim Vam in plemenitim dobrotnikom? Ta dar je za moj misijon bistvenega pomena. Molil bom za vse, ne le jaz, ampak tudi moji verniki in katehumeni, in vsak dan. Danes zjutraj sem pri sveti maši med pridigo prebral vernikom glavne točke Vašega pisma in jim tolmačil, kako samo živa vera in plemenita ljubezen moreta obuditi take dobrotnice kot sta ti dve, ki pošiljata vzdrževalnino za naša dva bogoslovca Jožefa Muhegela in Emanuela Kidawa. Ne pretiravam: sam sem bil tako ganjen, da so me oblike solze, ki jih nisem mogel zadržati. Da, jokal sem, zares jokal, pred vso versko občino, tako da sem moral za nekaj trenutkov prekiniti pridigo, ker nisem mogel govoriti. Misel na go. Marjeto Peskar, ki kljub svojemu rahlemu zdravju misli na daljnega, neznanega bogoslovca in mu pomaga s 450 dolarji letno, in misel na drugo, neimenovano dobrotnico, ki ji je mama bolna na paralizi v bolnici, pa še pošlje 150 dolarjev za drugega bogo-

slovca, je ganila in premagala mene in moje vernike. Naše molitve so res prišle iz globočine srca. Kako šele bosta morila za dobrotnike šele oba bogoslovca!“

Z Madagaskarja piše misijonarka, usmiljenka MARJETA MRHAR koncem prejšnjega leta sledeče:

„Kaj posebno novega nimam poročati. Počasi se sveta Cerkev le širi, ker tu in tam dobi kakega novega člana in kaka izgubljena ovčka se povrne nazaj v ovčjak. Delo med mladino je zelo težko, manjka smisla za versko življenje. Na vseh postojankah, kamor hodimo poučevati krščanski nauk, se opaža isto: udeležujejo se pouka skoraj izključno le deklice, dočim fantičev ni od nikoder. Vera se kasneje tudi deklicam le prehitro razblini, ko se namreč poroče z versko brezbrižnim in nevednim mladencem.

Jaz sem zelo srečna med dragimi ubožci. Bolnikov imam tudi vedno več, zlasti sedaj, ko je zdravnik odpotoval in namestnik še ni prišel. Moram tako delati ne le dopoldne, ampak tudi popoldne. Včasih, zlasti ob veliki vročini, je to zelo naporno.

Pred kratkim sem prejela iz Buenos Airesa dva dolarska čeka, kar me je zelo razveselilo, ker sem se tako spet malo opomogla z zdravili, ki so tu zelo draga. Ameriška pomoč je sicer v tem letu razdelila veliko zdravil po raznih misijonških postojankah, a mi smo za to prepozno izvedeli, namreč ko je bilo razdeljevanje že zaključeno, pa ni bilo nič več za nas. Nadejam se, da bomo imeli prihodnje leto več sreče...

Zidanje naše župne cerkve le počasi napreduje, saj je minilo že eno leto, kar so jo začeli zidati, pa komaj kupola stoji; primanjkuje denarnih sredstev, pa tudi izvežbanih delavcev. Vse delo se vrši z rokami, ker ni strojev za mešanje cementa in drugo, zato gre pa še posebej počasi naprej, tudi kadar se delajo. Bomo pač morali še potrpeti...“





Sestra domačinka na Madagaskarju pri domačem opravilu; sliko poslala s. M. Mrhar, usmiljenka.

Tukajšnji gospodje misijonarji se zelo trudijo, da bi dvignili raven verskega življenja. Zato so okrog božiča organizirali duhovne vaje za vse stanove. Ljudje so se jih udeležili v velikem številu, a sveto obhajilo so prejeli skoraj samo tisti, ki že sicer ne izostajajo; le malo je bilo takih, ki bi opravili svojo, že dolgo let zanemarjeno dolžnost svete spovedi in obhajila.

V našem ožjem samostanskem družinskem krogu smo doživeli velik dogodek: Obiskala je vse naše postojanke na Južnem Madagaskarju, kar v 15 krajih, naša generalna predstojnica. Prinesla je seboj tudi odlok Svete Stolice, da se morajo naše sestre domačinke, ki smo imele zanje posebno Kongregacijo, priključiti nam, brez vsake razlike v samostanskem življenju in sveti redovni ob-

leki. Tako je vseh 48 sester domačink sprejel našo redovno obleko.“

P. ALBIN KLADNIK FSC tole piše gospej Anici Tusharjevi v USA:

„Moja težava je prezaposlenost, posebno v zadnjem času, ko moram oskrbovati še sosednji misijon, kajti tamkajšnji misijonar je šel na dopust v Evropo. Od ene zunanje postaje do druge imam 150 milj, zato večji del življenja preživim v avtu. Ko se je naš škof vrnil s koncila v Rimu, je blagoslovil in odprl novo cerkev sv. Ane v Belfastu na državni praznik 16. decembra. Bilo je zelo slovesno in lepo. Cerkev je vsem všeč. Moji črni katoličani so krasno peli, da so jih vsi občudovali. Slovesnosti so se udeležili tudi nekateri beli katoličani.

Navzoč je bil tudi vrhovni predstojnik naše družbe, ki je nekoč deloval 20 let v Južni Afriki. Ob slovesnosti je bil on glavni pridigar in je govoril v dveh jezikih, angleško in zulu.

Zelo je bil iznenaden nad delom, ki je bilo opravljeno v zadnjih petih letih. Misli je, da gradimo sicer nove cerkve, a da jih ne napolnimo z verniki. Ko me je pa nekajkrat pri podružnicah nadomeščal, se ni mogel načuditi polnim cerkvam. To je zame največje plačilo od dobrega Boga. Tisočkrat Mu hvala!“

Naš stari znanec, brat VALENTIN POZNIČ FCS nam tudi to in ono poroča iz cvetočega misijona Glen-Cowie v Transvaalu, kjer že nad 30 let deluje in je bil priča rasti te postojanke od prvih skromnih početkov do današnjega procvita, pa ne le priča, ampak bistveni sodelavec, saj je on tisti, ki je ves ta čas vodil vse gradnje in gospodarstvo. — Njegova zadnja pisma so iz druge polovice lanskega leta. Tole povzemamo iz njih:

„Najlepše pozdrave iz Južne Afrike! Upam, da ste vsi zdravi in da boste pod novo vlado prav tako kot preje mogli delovati za sveto vero.

Tukaj gre kar po starem naprej. O Veliki noči smo imeli 62 krstov in je prišlo od vseh strani veliko ljudi na postajo. Med krščenkami so bile tudi ženske, ki se niso mogle dovolj načuditi naši veliki cerkvi, kajti še nikdar še niso bile v kakem mestu ali večjem kraju, da bi videle večja poslopja. Prvi del obredov sv. krsta so opravili v soboto popoldne, da je bilo potem pri nočni slovesnosti po blagoslovu **krstne** vode krščenje hitreje končano, **pa** je še tako celotno opravilo trajalo **nad tri** ure. Na Veliko noč je pri slovesni maši ob desetih dopoldne nad 30 otrok prejelo prvo sveto obhajilo. Ker imamo zdaj na postaji jako veliko število katoliških otrok-gojencev in so povečini tudi

bolniške strežnice katoličanke, imamo ob nedeljah veliko svetih obhajil.

Pred kratkim sem prejel pismo patra Kladnika, v katerem mi sporoča, da se je kratko sešel s č. g. Slapšakom v Johannesburgu, ki mu je oddal tudi zame Vaš denarni dar. Tisočkrat hvala za denar in za vse drugo, kar mi dobrega storite! Edino, s čimer Vam morem kaj povrniti, je, da molim za Vas, naj Vam Bog obilno poplača v večnem življenju.“

„Misijonsko delo se lepo razvija, a potrebovali bi več misijonarjev, duhovnikov in bratov, toda vlada jim ne dovolj vstopa v deželo, samo enemu vsako leto v naš vikarijat. A lansko leto so trije od nas umrli. Kje in kako dobiti nadomestilo? Storimo pač, kar je v naših močeh, drugo pa prepustimo božji Previdnosti.

Zadnje čase sem prejel lepe stvari od Vas. Za knjigo o škofu Slomšku je prišla knjiga „Kraljica apostolov“, ki sem se je še posebno razveselil, ker sem si že dolgo želel kake slovenske knjige o Mariji. Tudi sem prejel potom p. Kladnika sporočilo o 50 dolarjih zame. Najlepša hvala za vse. Tudi dolarji mi bodo zelo prav prišli, saj vedno kaj potrebujem, da tu in tam pomagam. Letos smo imeli jako slabo letino, koruze smo pridelali komaj četrtno tega kot druga leta. Zato bomo morali veliko koruze kupiti, če hočemo vse ljudi, ki živijo na naši postaji, prehraniti. Tudi fižola smo pridelali le 12 vreč, dočim druga leta 70 do 100 vreč. Glavna hrana tukajšnjih prebivalcev sta ravno polenta in fižol. Veliko jih bo trpelo lakoto, posebno ženske in otroci, dočim si bodo moški, ki večinoma delajo v mestih, že kako pomagali.

Od 1. do 6. julija smo imeli na postaji skupne duhovne vaje in sta prišla tudi oo. Bratina in Kladnik. Tako smo bili spet trije slovenski sobratje skupaj in smo lepo po slovensko pokramljali. Oba misijonarja sta zdrava in zadovoljna, le p. Kladnik ima preveč skrbi z zidavo cerkve, a bo že šlo.“



Afriške množice pozorno poslušajo misijonarja.

V naslednjih pismih koncem leta 1963 nam sporoča še sledeče:

„Najlepša Vam hvala, č. g. Wolbang, za pošiljko prekristnih stvari! Vse je v redu prišlo, le čevlje so na carini pridržali, kajti uvoz čevljev ni dovoljen.

Meni gre kar dobro in sem zelo srečen, da morem kaj narediti za zveličanje duš v tej deželi. Po več desetletjih dela v Južni Afriki mislim iti v letu

1964, če Bog da, malo na dopust, tudi v našo domovino. V ta namen sem postal južnoafriški državljan, da tako prejmem za pot potrebna dovoljenja.

V osem milj oddaljeni veliki vasi, na področju našega misijona, smo zdaj začeli zidati novo cerkev, ki bo imela mere 80 krat 30 čevljev. Ta teden so pa za našo novo cerkev v Glen-cowie dospeli trije novi zvonovi, katerih največji tehta

čez 700 kg. V Nemčiji jih je kupil naš predstojnik, ko je bil tam na dopustu. Zdaj zvonovi čakajo, da jih dvignemo v zvonik, nakar bodo zvonili na električni pogon.“

Iz pisem m. KSAVERIJE LESJAK O.S.U., ki deluje v Južni Afriki v kraju Randfontein, razberemo sledeče, nič kaj vesele novice:

„Sprejmite mojo toplo zahvalo za 40 dolarjev, katere sem hvaležno prejela potom o. Kladnika. Z velikim veseljem sem prejela tudi Vaši knjigi „Duhovne Vaje“ in Slomškov življenjepis, katerega že ponovno prebiram, ker bi si rada ob tej knjigi obnovila mojo slovenščino, ki žal zahaja v pozabljenje.

Zelo vam priporočam v molitev zadevo glede naše šole. Vse je šlo gladko, pa se je naenkrat spet zataknilo, ko so spremenili mestno uradništvo in so novi funkcionarji zagrizeni kalvinci. Iščemo pomoči vplivnih oseb, da nam pomagajo doseči dovoljenje, sicer ne vemo, kaj storiti, kajti zamorska vas, v kateri smo doslej delovale, je skoraj do konca porušena; ko zadnje družine odidejo, je naše delo tu končano — nove postojanke v novi naselbini nam pa ne pustijo ustanoviti... .

Tudi se veliko govori od strani domačinov, da beli tu ne bodo več dolgo na oblasti, češ da se jim bodo uprli, in to s pomočjo sovjetskega orožja... In res so oblasti že mnogo domačinov zaprle in veliko skritega orožja odkrile ter ga zasegle.

Kljub vsem skrbem in težavam smo na šolskem polju lahko lepo delale preteklo leto in tudi apostolat je rodil lepe sadove. Tekom leta smo pripravile za sveti krst 38 učencev naše misijonske šole in 24 odraslih. Novorojenčke pa krstna voda obliva vsako nedeljo in tudi v sobotah, po dva in tri in še več naenkrat.

Ob nedeljah imamo sveto mašo v misijonu in na dveh vnanjih postajah. V

zadnjem novembru je bilo na vseh teh treh krajih skupno 950 svetih obhajil. Zadnje čase smo začele apostolat tudi med bolniki tuberkulozne bolnišnice. Misijonarji so dosegli, da smejo maševati enkrat na teden popoldne v tej bolnici. Bolniki imajo priliko za pouk, sv. spoved in sv. obhajilo, kar je mnogim edina in zadnja tolažba na tem svetu. Tudi nekaj bolniških strežnic je že zaprosilo za pouk v naši sveti veri. Neka zamorska mamica je ob dveh ponoči prinesla svojega bolnega otroka v misijon, zbudila misijonarja in ga prosila, naj bolniška hitro krsti, preden umrje, kar se je tudi zgodilo.“

Iz Roodeporta, tudi v Južni Afriki, piše koncem lanskega leta uršulinka s. BRIGITA BREGAR O.S.U. tole:

„Vaš dar iz sklada nam je zelo prav prišel, kajti zidamo poslopja za nove zamorske šole v njih naselbini; če bo šlo vse po sreči, bomo morda prihodnje leto že začeli s poukom. Za bele smo pa odprli šolo o Veliki noči. Moramo pa resno misliti na graditev tudi zavoda za notranje gojenke, kajti otroci so zelo na daleč raztreseni in izgube veliko časa ter se zelo utrudijo na dolgih vožnjah v šolo in iz šole. Končno bo moral priti na vrsto tudi naš samostan, saj zdaj živimo le v zasilnih prostorih. Prostor sam je silno lep s krasnim razgledom po okolici. Prosim Vas, da se našega misijona in njegovih potreb še v bodoče spomnite, in Vas lepo pozdravljam!“

Od štirih slovenskih oblatinj sv. Frančiška Saleškega, ki delujejo v Južni Afriki, imamo to pot pred seboj pismi s. Elizabete Pogorelc in s. Vincencije Novak.

S. ELIZABETA POGORELC tole piše:

„Denar, ki ste nam ga poslali, nam je ravno v pravem času dospel, istočasno kot račun za šolske potrebščine, pa sem

ga lahko hitro poravnala. Prav topel Bog plačaj vsem darovalcem!

Tu zaključimo šolsko leto sredi decembra. Pri zaključni slovesnosti so naši srednješolci uprizorili prvi sveti večer. Nato je bilo obdarovanje otrok. To je bilo veselja!

Novice iz Južne Afrike so pač od nas vseh iste. Borimo se kolikor moremo. Čutimo, da se tudi tod širi blagodejni vpliv Vatikanskega koncila; vidnejši protestantski krogi so vedno bolj prijazni napram katoličanom.

Za praznik Kristusa Kralja smo imeli slovesnost prvega svetega obhajila. Že prejšnji dan je bilo krščenih 6 črnih in 4 beli šolski otroci. K prvemu obhajilu pa jih je pristopilo 40: 30 domačinov in 10 belcev. Prosim, molite za to mladino, zlasti da bi se med njo pojavili in vzgojili novi duhovniški in redovniški poklici! Naš tukajšnji novicijat je skoraj prazen. Dela je veliko, delavcev pa vedno manj.“

Iz Matyeskloofa poroča s. VINCENCIJA NOVAK:

„Kako hitro je minilo šolsko leto! Zdaj je že dve leti, kar sem prišla semkaj. Hvala Bogu, sem se že kar privadila. Seveda je pa tu vse drugače kot je bilo v Keimoesu, kjer sem preživela večino svojega dosedanjega misijonskega delovanja. Velikokrat se spominjam, kako sem kako leto več sto mladine nankrat pripravljala na svete zakramente. Apostolat je bil tamkaj zelo obširen in tudi rodoviten. Tu sem pa skoraj cel božji dan v pisarni, kajti imamo mnogo osovja in misijon je velik ter je dela čez glavo. S hvaležnostjo Bogu ugotavljamo, da se naša mladina pridno izobražuje in duhovno raste. Mnogo bivših gojencev že poučuje po deželi v šolah ali deluje po bolnišnicah. Seveda pri vsem delu razočaranj tudi ne manjka, radi nehvaležnosti; ljudje so se navadili, da jim misijon toliko nudi, in se jim to samo po sebi umevno zdi... Tako

delamo še bolj nesebično, pričakajoč samo božjega plačila.“

## JUŽNA AMERIKA

O delovanju naših *mariborskih šolskih sester* med Čulupi Indijanci v dveh misijonih, San José in San Leonardo, že lep čas nismo nič poročali našim bralcem. Do zadnjega so tamkaj delovale tri Slovenke, poleg soseser drugih narodnosti iste družbe. A. s. Benigna Polh, ki je bila več let prednica na enem teh dveh misijonov, je bila predstavljena v Buenos Aires na bolj odgovorno mesto in sta tamkaj ostali s. Tobija Fideršek in s. Serafina Černe. Ta slednja je radi bolezn medtem tudi že potovala v Buenos Aires in obiskala tamkaj urednika „Katoliških misijonov“ v Baragovem misijonišču v Slovenski vasi v Lanusu, ki je bil vesel srečanja z misijonarko, saj je že skoraj trideset let z njo v pisemskih misijonskih stikih, in odkar izhajajo „Katoliški misijoni“ v Buenos Airesu, tudi od časa do časa v osebnih. Misijonarki je tudi izročil njen in s. Tobije Fideršek delež na skladu v pomoč vsem slovenskim misijonarjem in misijonarkam, za kar se misijonarka v svojem in sosesre imenu vsem dobrotnikom lepo zahvaljuje.

Iz pisem, ki jih je v zadnjem času pisala s. SERAFINA ČERNE, povzemamo sledeče zanimivosti:

23. I. 1963: „Koncem novembra smo imele sestre tu v našem misijonu duhovne vaje. Prišla je tudi s. Tobija. Malo sva pokramljali in tudi knjigo „Duhovne vaje“ sem ji posodila, ki ste mi jo poslali.

Božične praznike smo lepo v miru obhajali. Za ta praznik pride zelo veliko Indijancev, ne le katoličani, tudi pogani iz okoliških naselij. Mnogo jih je pristopilo k svetim zakramentom.

Imamo novega škofa, kajti prejšnji se je radi bolezn odpovedal vodstvu vi-

kariata. Ta novi škof je naš misijon že preje trikrat obiskal, dvakrat kot vizitator, tretjič pa v spremstvu patra generala.“

24. IV. 1963: „Mogoče ste se tamkaj v velikem Buenos Airesu že kaj srečali z našo bivšo sestro prednico m. Benigno Polh. Bila je predstavljena za prednico naše postojanke v ulici Paz Soldan. Tako je zdaj ena slovenska misijonarka manj tu, ker jo je nadomestila ena naših paragvajskih sester.

Reka Pilcomayo je spet zelo preplavila deželo naokrog, tako da smo kakor na kakem otoku. Sestre, ki so šle v Argentino, se skoraj niso mogle vrniti, le preko velikega ovinka čez Asunción. Naši otroci so se zelo bali, če se jim kaj zgodi v poplavi, a ne toliko radi njih, ampak radi bombonov, za katere so vedeli, da jim jih prinašajo... .

Praznik sv. Jožefa, ki je patron našega misijona, smo slovesno proslavili, posebno še, ker je ena naših argentinskih sester, ki pomaga na misijonu, obhajala 25-letnico redovnega življenja. Po prazniku smo pa pričeli novo šolsko leto. Indijanskih otrok imamo 30. Otrok naseljencev imamo pa še malo, ker radi povodnji ne morejo blizu.

Sestra Benigna je imela zelo romantično pot čez vodo, ko je odhajala. Otroci in sestre so jo spremljali do vode. Tam so jo pa Indijanci v zasilnem čolnu spravili čez reko. Indijanci znajo zelo dobro plavati. Plavalci so okrog čolna in ga porivali naprej.“

5. XII. 1963.: „Dne 22. novembra sem odšla iz misijona San José v misijon San Leonardo. Tam sva se s s. Tobijo Fideršek, ki je zdaj prednica, malo po slovensko pogovorile. V nedeljo 23. novembra sem pa odpotovala čez reko Pilcomayo v Argentino. 27. novembra sem že dospela v Rosario, kjer ostanem dalje časa, da si s pomočjo zdravnikov spet malo okrepim zdravje.

Iz misijona nimam posebnih vesti. Na praznik Kristusa Kralja smo imeli slovesno prvo sveto obhajilo s 17 prvoobhajanci. Nekateri fantje so po postavi večji kot sestra, ki jih poučuje, čeprav je velika. Mnogi pridejo v šolo že petnajstletni... Za Veliko noč bomo imeli krste odraslih.

Pred nekaj tedni je umrl v našem misijonu eden prvih tukajšnjih indijanskih kristjanov. Že dalje časa prej je prosil, naj mu naredo krsto. Indijanci navadno svoje mrliče kar v cunje zavijejo ter tako pokopljejo. Ena naših sester ga je vprašala, se li boji umreti, pa je dejal: „Kar rad bi že videl, kar toliko let verujem.“ Že prej je pogosto prejemal zakramente, v bolezni pa še bolj. Prav tiste dni si je tudi ena naših Indijank takorekoč ukradla nebesa. Dasi je bila čarovnikova žena, je čarovnik sam tako dolgo nadlegoval patra, naj jo krsti, da je ustregel. Zapustila je možu - čarovniku tri otroke, s katerimi zdaj hodi dnevno v misijon in vsako nedeljo k sveti maši.“

Lepa prosimo,

poravnajte naročnino!

Uprava

# po misijonskem svetu

## KITAJSKA

Nedavno je v komunističnem zaporu umrl kitajski redovnik p. Matija Seng Sin Teh. Redovnika so najprej obsodili na prisilno delo, češ da je pošiljal poročila „imperialistom“ v Hong Kong. P. Seng je bil star 52 let.

Junaški šanghajski škof Ignacij Kiung, ki so ga l. 1955 komunisti zaprli in o katerem je bilo čuti, da je umrl, je po najnovejših vesteh še živ in še v ječi.

Maristi na Kitajskem. Ob nastopu komunističnega režima je bilo na Kitajskem 210 bratov maristov, od teh 27 domačinov. Vlada je vseh 83 inozemskih bratov izgnala, domačine razgnala, njihove številne in važne zavode v Peking, Tiencin, Cingtau, Šanghaj, Čukingu in Hankovu pa zaplenila. Razpršeni bratje se morejo preživljati s čimer koli, le svojega učiteljskega poklica ne smejo vršiti. Ostareli in bolni morajo prosjačiti, ker jim oblast ne daje nikakih bonov za nakup potrebščin.

Kitajskih beguncev je okrog 16 milijonov, od tega 15.170.000 po Aziji, 34 tisoč v Oceaniji, 42.000 v Afriki, 432.500 v obeh Amerikah, 20.000 v Evropi. Med njimi so 3 odstotki katoličanov. Zanje skrbe misijonarji, izgnani s Kitajskega, in kitajski duhovniki, ki študirajo po svetu.

Na otoku Formozi (Taiwan) so v desetih letih zgradili nad 800 novih cerkva, kapel in misijonskih postaj. Cerkevne oblasti so v istem času tudi zgradile 11 bolnic, 300 otroških domov, tri osnovne šole in 14 srednjih šol.

Število katoličanov v škofiji Tajčung se je v zadnjih šestih letih pošesterilo. Leta 1957 jih je bilo 5.654, ima dva milijona prebivalcev, za dušno

sedaj jih je pa že 35.819. Škofija pa skrbitvo je na razpolago 752 inozemskih in kitajskih duhovnikov. Škofija Tajčung ima katoliško višjo šolo za dečke, v kateri je 903 gojencev, dalje imajo enako šolo za deklice, kjer je 805 gojenk, eno bolnico, 25 otroških domov, 29 specialnih klinik in eno katoliško radijsko postajo.

## RAZNO

### Dan posta za misijone

Angleški katoliki prireajo vsako leto poseben enodnevni „družinski post“ in prihranke tega dne darujejo za misijone. V letu 1963 so nabrali 150.000 dolarjev. Vsoto so poslali odboru, ki se bori proti lakoti v misijonskih pokrajinah; del vsote je bil poslan v mesto Dominiki v Zahodni Indiji, to je v Karibskem morju, drugi del pa je šel za otroško naselje v Madurau v Indiji, kjer skrbe misijonarke za stotine sirot, ki morejo samo s tako in podobno pomočjo redno obiskovati šole, ki jih vodijo redovnice.

Pri krščanskem nauku v japonskem misijonu.



## PREGANJANJE MISIJONOV NA CEJLONU

Skupina 60 redovnic - bolničark je morala zapustiti Cejlon. Delovale so v splošni bolnici v Kolumbu. Odkar je Cejlon postal samostojen, ima levičarsko vlado, ki je zagrizeno usmerjena proti krščanstvu. Najprej je vlada odvzemala dovoljenje misijonarjem po misijonskih šolah. Pri tem je prikrivala protikrščansko vsebino ukrepov, trdila je, da morajo misijonarji proč, ker so tujci, napoti domačim silam, ki bi mogle prevzeti mesta po šolah in bolnišnicah. Dejansko je vlada hotela spraviti na mesta misijonarjev agente marksizma, pogosto pa tudi hotela pokazati svojo naklonjenost budističnim duhovnikom, ki zelo ljubosumno ovirajo in preganjajo naraščajoči vpliv krščanstva na Cejlonu in drugod po Aziji. Od leta 1959 je vlada dosedaj izgnala s Cejlona nad 250 redovnic - misijonark, ki so delovale po trinajst državnih bolnicah in bile med bolniki zelo priljubljene.

Katoliški tednik The Messenger v Kolumbu je v posebnem uvodniku komentiral izganjanje misijonarjev in je zapisal med drugim: „Pri tem preganjanju oblasti gotovo ne vodi dober in zdrav čut. Oblasti niso mislile na vse nevarne in težke bolezni, zlasti gobavost, kjer so delovale samo katoliške misijonarke. Raje so se odločile za svoje majhne politične račune in spletke, kajti vemo, da bodo protikatoliške skupine na Cejlonu nadaljevale s svojim rovarjenjem, dokler ne bodo dosegle svojega laicističnega cilja. Pristaši teh političnih skupin pravijo, da uvajajo svoje nove ukrepe, ker žele dvigniti Cejlon. A med gonjo proti misijonarjem so širili najgršše obtožbe in laži proti redovnicam. Napake, če jih je kaj kje bilo, so povečavali kar preračunano in pri tem potvarjali resnico, kakor jim je najbolj kazalo in niso upoštevali dejstva, da laž najbolj škoduje lažnivcu.“

Nadškof v Kolumbu je v imenu vseh cejlonških škofov pri vladi protestiral

zaradi ukrepov. Kajti nekoč je cejlonski episkopat organiziral prihod redovnic - bolničark na zahtevo vlade same; bolnišnice so se obračale druga za drugo na katoliške ustanove po pomoč.

Izgnana skupina redovnic je bila iz reda, ki je l. 1886 poslal prvo večje število redovnic na otok. Po 77 letih požrtvovalnega dela so jih sedaj nagradili z izgonom.

## Z LETALOM MED INDIJANCE

Južnoameriške države imajo še vedno indijanska plemena, ki žive daleč od civilizacije. Po visokih planotah Andov in Kordiljerov imajo svoja taborišča in vsem podobna naselja. Med nje še ni stopila noga belca in nekatera plemena so še ljudožrska.

Kolumbija ima v Kordiljerih veliko plemne Indijancev, ki se nazivajo Motiloni. Žive globoko v pragozdovih in so strah in trepet sleherne ekspedicije, ki bi skušala priti v bližino. Toda pred nekaj leti se jim je začel približevati civilizirani svet. Blizu pokrajine, kjer žive na jasah sredi gozdov, so odkrili bogate petrolejske vrelce in tja so se napotile velike skupine delavcev z materialom, ki je potreben, da bi zgradili, zvrtili prve petrolejske vrelce. Toda Motiloni so bili nevarni sosedje. Zarotili so se, da bodo naseljevanje belega človeka preprečili. Motiloni sicer nimajo modernega orožja, imajo pa loke, ki so še bolj nevarni ko puške ali brzostrelka. Izza debel dreves pragozda, izza gostega grmovja so letele puščice na belce in skoraj vsaka je zadela izbrani cilj. Kogar je zadela zastrupljena strelca, je bil obsojen na smrt. Motiloni so imeli strup, ki je ostal brez protisredstva še do danes: nikdo ni mogel odkriti njega sestavino in zato tudi ni bilo poti ali sredstev, kako seči po protiukrepih. Pri dnevni svetlobi so močne straže okoli taborišč varovale delavce in nameščence po taboriščih, ponoči so morali namestiti močne žaromete, da so z njimi iskali v drobovje gozdov, ali se bliža nevarnost.



Motiloni sicer niso bili brez stikov z belci, imeli so redne zveze z njimi, toda to se je razvijalo samo po posrednikih, in kadar so se Indijanci nad čem užalili ali bili s kupčijo nezadovoljni, je bilo s posredovalcem kmalu pri kraju. Tudi njega je ubila pogubna strelica.

Kapucinski pater Romuald v Bogoti je sklenil iznajti način, kako bi Motilonom prinesel luč krščanstva. Pregovoril je sobrata za svoj načrt: najela bosta letalo in začela z njim misijonarjenje med najbolj divjim plemenom Indijancev na ameriškem kontinentu. Pater Romuald se je naučil pilotiranja, ker za njun nevaren posel ni bilo mogoče dobiti pravega pilota. Na prvih poletih nad pragozdovi sta iskala, kje bi bilo središče Motilonov. Dolgo sta morala iskati, dokler nista odkrila velikega naselja na jasi med ogromnimi pragozdovi. Jasa je bila polna s trstiko zgrajenih koč, slama je bila nanje poveznjena tako, da je segala s strehe na obeh straneh do tal. Ko sta se bližala z letalom, sta opazila, kako je velika množica nagih teles čakala na trgu sredi jase in zrla čudnega ptiča, ki je prihajal. Opazila sta naraščajoče razburjenje. Verjetno so mislili, da se jim bliža kakšno božanstvo. Hrup motorjev jih je preplašil; vsi so izginili, ko sta bila tik nad naseljem.

Začelo se je zanimivo psihološko osvajanje Indijancev iz zraka, ki je trajalo nekaj tednov. Letala sta nad naseljem dan za dnev. Najprej sta morala računati s tem, da bi mogli Indijanci začeti spuščati strelice proti njima, ko bodo opazili, da tista, ki v letalu sedita, nista bogova, ampak belim ljudem podobni bitji. Začela sta potem s poleti nekoliko niže. Metala sta razna oblačila, živila, razne obrtniške predmete, tudi dele raznih strojev. Najprej so se Motiloni razbežali, potem pa začeli pobirati čudne predmete. Opazila sta brž, da o vsem nič ne vedo, stika s civilizacijo še ni bilo.

Drugi del psihološke ofenzive je bil v metanju letakov. Naslikala sta nanje

razne predmete, poseben letak ju je napovedal kot darovalca daril, ki jim hočeta lajšati trpljenje. Za tem sta metala letake s svojima fotografijama, potem že podobce z njunima obrazoma, da ju bodo Indijanci spoznali, ko bosta enkrat kmalu morala pristati na njihovem ozemlju. Letalo je začelo krožiti že čisto nizko, da so mogli videti njuna smejoča se obraza in opaziti roke, ki so mahale v prijazen pozdrav.

To je seveda trajalo nekaj tednov, nakazovala sta jim, da mislita priti kmalu na resnični obisk, prostor za pristajanje sta si že izbrala. Toda Motiloni ju še niso razumeli. Ko je letalo pristajalo, jih je bilo polno na planoti, ko sta pa resnično pristala in izstopala, so vsi pobegnili. Nikjer ni bilo žive duše, toda p. Romuald in njegov tovariš sta vedela, kako ju na tisoče oči opazuje izza dreves, izza grmičevja, loki so napeti, strelice čakajo na odlet, če bosta storila samo eno kretnjo, ki bi mogla povzročiti, izzvati sum. Mirno sta iztovarjala darila, zavoje zdravil, oblek in prvih učil. Počasi so se na robovih gozda pokazale prve postave. Dajala sta jim znake, naj pridejo bliže. Res so prišli, ju začeli tipati po licu in obleki, ju ščipati za bradi; prepričali so se, da nista božanstveni ali satanski bitji, dovolili so jima, da sta šla v bližnjo kočo. Bila sta ujetnika in vso noč so ju zelo stražili.

Zjutraj je p. Romuald maševal prvi. Pripravil je iz bičevja oltar in iz dveh vej napravil križ, ki ga je dal poglavarju, da ga je držal med mašo nad „oltarjem“. Zatem je maševal sobrat in križ je držal poglavarjev sin. Obred je dosegel svoje! Indijanci so spoznali, da sta verna — sicer člana neznane vere —, a vera ju je v njihovih očeh napravila nenevarna.

Še isti dan sta mogla začeti z misijonsko akcijo. Kmalu nato sta mogla sprejeti helikopterje, ki so ju prišli najprej opazovat, ali sta še živa, pozneje pa so uvedli letalsko oskrbovanje prve misijonske postaje med najbolj divjim plemenom ljudožrcev — med Motiloni.

# MISIJONSKI DAROVI

## SKLAD ZA VSE SLOVENSKE MISIJONARJE

*Argentina* (v pesih): č. g. Alojzij Košmerlj, 2.000; N. N., La Plata, 1.000; N. N., 100; družina Kresevich, La Plata, 500; Lojzi in Mari Petek, San Justo, 100.

*U.S.A. in Kanada* (v dolarjih): Misij. krožek župnije Marije Pomagaj v Torontu, 20; Štefan Novak, Toronto, za afriške misijone, 10; dr. Vl. Bratina, za iste, 3 dolarje.

*Francija*: N. N., iz Tuquegnieux, 100 N. F.

*Za misijonarja Ivana Štanta CM na Madagaskarju*: Marija Ilija, Venezuela, 66 dol.; Peter Novak, Kanada, 12 dol.

### *DŠV in DSD v Argentini*

Marija Ciperle, 100 pesov; Sušnikovi otroci iz Slovenske vasi, 100 pesov.

## SKLAD „KATOLIŠKIH MISIJONOV“

č. g. Emil Povše, La Plata, 100; Sušnik Jakob, Lanus, 50; Kocjančič, Lanus, 50; Ivančič Roza, Buenos Aires, 400; vsi ti v argentinskih pesih. Kamin Frank,

U.S.A., 2 dol.; Viktorija Deslich, U.S.A., 1 dol.; č. g. Kavalar Stanko, Francija, 52 N. F.

*Č. o. Bernard Ambrožič OFM je vplačal dosmrtno naročnino za 6 „Katoliških misijonov“ v Avstraliji. Še posebni Bog plačaja!*

## ZA MISIJONE

Ilija Marija, Venezuela, 45 dol.; gospa Vončina, Francija, 100 N.F.; Rože Antonija, Francija, 20 N.F.; Roza Ivančič, Buenos Aires, 500 pesov; rojaki pri skiopt. predavanju o Formozi, na Slov. pristavi v Moronu, Argentina, 1.172 pesov; otroci slov. šole, 1. b razred gđc. Karlinec Mrhar, Toronto, 3.50 dolarja.

## ZA BARAGOVO MISIJONIŠČE IN CERKEV MARIJE KRALJICE V LANUSU

*Argentina* (v pesih): druž. Zupančič, 500; g. Sintič, 2.200; N. N. 1.000; druž. Levstek Alojzij, 1.000; druž. Šušteršič Dušan, 1.500; vsi iz Lanusa. Filip Smodiš, San Rafael, 1.000; gđc. Šiler Ivica, Buenos Aires, 1.500; N. N. 1.295; N. N. San Justo, 200. U.S.A. Mrs. Antonija Škraber, Cleveland, 5 dol.

VSEM TISOČKRAT BOG POVRNI!

Slovenski misijonarji so naši zastopniki na Kristusovi misijonski fronti v svetu. Naša verska in narodna dožnost je, da z njimi sodelujemo kot misijonsko zaledje.

"KATOLIŠKI MISIJONI" so splošen misijonski mesečnik, glasilo papeških misijonskih družb, slovenskih misijonarjev, "Slovenske misijonske zveze". Izdaja ga "Baragovo misijonišče". Urejuje in upravlja Lenček Ladislav C.M. — Naslov uredništva in uprave: Loubet 4029, Remedios de Escalada, Provincia Buenos Aires. Tiska Slovenska tiskovna družba "Baraga", Pedernera 3253. S cerkvenim dovoljenjem. Ovitek opremil arh. Vladimir Mazi.

**NAROČNINA:** V Argentini in sosednjih deželah: navadna 300, podporna 600, dosmrtna 3.000 pesov. V U.S.A. in Kanadi: 3 (6, 40) dolarjev. V Italiji 1.600 (3.200, 20.000) lir. V Avstriji 60 (120, 800) šilingov. V Franciji 12 (24, 160) NF. V Angliji in Avstraliji 1¼ (2½, 16) funtov.

**PLAČUJE SE NA SLEDEČIH NASLOVIH:**

**Argentina:** Baragovo misijonišče, Loubet 4029, Remedios de Escalada, prov. Buenos Aires. — Dušno-pastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires.

**U.S.A.:** Rev. Charles A. Wolbang C.M., St. Joseph's College, P. O. Box 351, Princeton, New Jersey, 08540  
Mr. Rudi Knez, 679 E. 157 St., Cleveland, Ohio 44110. — Mrs. John. Tushar, Box 731, Gilbert, Minn. 55741.

**Kanada:** Za župnijo Marije Pomagaj: Rev. Stanislav Boljka C.M., 611 Manning Ave, Toronto 4, Ont. Za Ontario (razen Port Arthurja) in za Quebec: Rev. John Kopač C.M., 229 Brown's Line, Toronto 14, Ont. Za Port Arthur (Ont.) in za vso ostalo srednjo in zapadno Kanado: Rev. Jože Mejač C. M., 95 Macdonald Ave, Winnipeg 2, Man.

**Italija:** Dr. Kazimir Humar, Corte San Ilario 7, Gorizia.

**Trst:** Oddajati na naslov: Marijina družba, Via Risorta 3.

**Francija:** Louis Klančar C.M., Rue de Sévres 95, Paris (VI).

**Avstrija:** B. Seelsorgeamt, Viktringer Ring 26, Klagenfurt. — Rev. Alojzij Luskar, Kamen 14, P. St. Kanzian i. J. Kärnten. — Rev. Miklavžič Anton, Spittal a/Drav, D. P. Camp, Kärnten.

**Avstralija:** Franc Vrabec, Archbishop's House, West. Tce. Adelaide, S. Australia.

**IZ VSEBINE TE ŠTEVILKE**

Nova ura misijonstva — Južni Vietnam v viharju — Moderna Japonska in Cerkev — Na otočjih po Južnem morju — Afriški čarovniki in še kaj — Peruanski Indijan — Pismo iz Bengaliije — Po tatarskih deželah in Tibetu — Gospodova ura — Naši misijonarji pišejo — Po misijonskem svetu — Misijonski darovi.

**LEPO SE PRIPOROČAMO ZA PORAVNAVO NAROČNINE!**



Sliki na prvi strani ovitka: Zgoraj vidimo Javanka pri krstu; pripravila jo je naša misijonarka m. Deodata Hočevar O.S.U. Spodaj: Krščenka s krstno svečo v roki.

Correo  
Argentino  
Suc. 34 (B)

TARIFA REDUCIDA

CONCESION 5612

Registro de la Prop. Int. No. 528.26

Director responsable. Lenček Ladislav  
Domicilio legal. Cochabamba 1467,  
Buenos Aires.

Slika tu zgoraj: „Zvezdice“ na odru, gojenke naših japonskih misijonark. Spodaj: vesela krščanska deklica z Madagaskarja, kjer deluje g. Ivan Štanta CM.

